

Frykt, forhandlinger og deltakelse

Ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i møte med den norske barnevernstjenesten

Marte Knag Fylkesnes

Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.)
Universitetet i Bergen
2018

UNIVERSITETET I BERGEN

Frykt, forhandlinger og deltakelse

Ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i møte med den norske barnevernstjenesten
Marte Knag Fylkesnes

Avhandling for graden philosophiae doctor (ph.d.)
ved Universitetet i Bergen

2018

Dato for disputas: 04.05.18

© Copyright Marte Knag Fylkesnes

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverkslovens bestemmelser.

År: 2018

Tittel: Frykt, forhandlinger og deltakelse

Navn: Marte Knag Fylkesnes

Trykk: Skipnes Kommunikasjon / Universitetet i Bergen

Fagmiljø

Phd- prosjektet ble gjennomført ved HEMIL-senteret, ved det Psykologiske Fakultet, Universitetet i Bergen. Jeg tilknyttet forskningsgruppen Barnevern, Likestilling og Inkludering (BLI), som består av forskere ved HEMIL-senteret og Institutt for samfunnspsykologi. Forskerutdanningen gjennomførte jeg innenfor rammene av forskerskolen The Graduate School of Human Interaction and Growth (GHIG), som inkluderer stipendiater og forskere ved flere institutter på Psykologisk fakultet. Professor Anette Christine Iversen var min hovedveileder (HEMIL). Biveiledere var førsteamanuensis Ragnhild Bjørknes (HEMIL) og professor Lennart Nygren (Institutionen för socialt arbete, Universitetet i Umeå).

Takk til...

Det er mange som har bidratt til at denne avhandlingen er blitt en realitet. Først og fremst takk til informantene som delte sine erfaringer med meg. Uten dere hadde ikke denne avhandlingen sett dagens lys.

Veilederne mine har spilt helt sentrale roller gjennom alle fire år. Anette, Ragnhild og Lennart - deres tilgjengelighet, kunnskap og raushet har vært uvurderlig! Anette fortjener en særskilt takk. Som hovedveileder har du vist meg stor tillit, vært en viktig sparringspartner samt engasjert seg i prosjektet på en måte som ingen stipendiat kan ta for gitt. Du har vært gull verdt! I tillegg til veilederne fortjener professor Julie Taylor ved Universitetet i Birmingham en varm takk. Både for sitt bidrag i artikkel 3 men også for å inkluderte meg i fagmiljøet ved Department of Nursing. Takk også til mine unike kolleger på master i barnevern. Dere har inkluderte meg i det faglige fellesskapet på en utrolig generøs måte. Takk til gode kolleger ved Hemil- senteret og forskningsgruppen BLI, der takhøyden er stor og latteren sitter løst. I tillegg har jeg hatt gleden av å være del av et sosialt, støttende og inspirerende stipendiatmiljøet ved psykologisk fakultet – takk til alle dere!

Jeg er også så heldig å ha en stor heia-gjeng blant familie og venner. Takk til ALLE dere! Truls, Tord og Eskil må nevnes spesielt – hvordan i all verden skulle dette gått uten dere i livet mitt? Mamma og pappa – takk for både livslang oppmuntring og gode kommentarer på kappeteksten. Christine – for at du har gitt viktige faglige innspill underveis og inkludert meg i IMER nettverket.

Sammendrag

Bakgrunn og overordnet målsetting: Det norske barnevernets tiltak og tjenester overfor familier med etnisk minoritetsbakgrunn har de senere årene skapt en meget opphetet mediedebatt, både nasjonalt og internasjonalt. Vi har i dag begrenset forskningskunnskap om hvordan foreldre, barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn erfarer kontakten med barnevernet. Den overordnede problemstillingen for denne avhandlingen er: *Hvordan oppfatter og erfarer familier med etnisk minoritetsbakgrunn møtet med den norske barnevernstjenesten?* Problemstillingen er besvart med fokus på tre mer avgrensede spørsmål som utforskes i avhandlingens tre artikler (se under). Sentrale teoretiske inntak er Nancy Frasers teori om sosial rettferdighet samt konstruktivistiske perspektiver på foreldreskap og barndom.

Metodologi: For å besvare forskningsspørsmålene var det nødvendig å innhente empirisk kunnskap om både foreldre og unge sine barnevernserfaringer. Det semi-strukturerte forskningsintervjuet ble derfor valgt som datainnsamlingsmetode ettersom dette gir mulighet til både å undersøke de ulike erfaringene informantene kunne besitte og hvordan de ble satt i sammenheng med deres forhold til barnevernet. Utvalget bestod av 11 foreldre og seks ungdommer med flyktningebakgrunn. Sentrale tema for intervjuene var: kontakten med barnevernet, kvaliteter ved relasjonen til barnevernsarbeidere, muligheter for medvirkning samt referanserammer og verdier. Datamaterialet ble analysert med fokus på både tematiske og narrative mønstre.

Forskningsspørsmål og resultater: Artikkelen 1 «*Frykten for barnevernet. En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger*» utforsket et sentralt tema i foreldreinformantene sine fortellinger: frykt for barnevernet. Tematiske analyser tydeliggjorde at «frykt» ikke primært var koblet til informantenes egne erfaringer, men omhandlet negative oppfatninger av barnevernet blant etniske minoritetspersoner mer generelt. «Frykt» ble også satt i sammenheng med at mange foreldre vegrer seg for kontakt med barnevernet og andre velferdstjenester. Forskningsspørsmålet var:

Hvordan beskriver foreldre med flyktningebakgrunn frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner? Tre tema var fremtredende: 1) barnevernet bare tar barn, 2) barnevernet går ikke i dialog med foreldre og 3) barnevernet diskriminerer. Jeg argumenterte derfor at fortellingene om «frykt» reflekterte ulike krenkelsesområder som familier med etnisk minoritetsbakgrunn kan erfare i møtet med barnevernet: å bli fratatt barna, ikke bli lyttet til og tatt på alvor samt bli diskriminert. Analysene tydeliggjorde videre noen strukturelle forhold som kan hindre at familier med etnisk minoritetsbakgrunn får like muligheter til å delta i møte med barnevernet.

Artikkel 2 «*Negotiating deficiency. Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway*» utforsket et neste gjennomgående tema i foreldreinformantene sine fortellinger: erfaringer av å mangle nødvendige kunnskaper og ferdigheter. «Manglene» ble videre koblet til utfordringer informantene erfarte i møte med barnevernet samt ulike forhandlingsstrategier informantene brukte for å adressere en tilskrevet «mangelposisjon» (deficiency positioning). Spørsmålet artikkelen utforsket var: På hvilke måter posisjoneres institusjonelle praksiser foreldre som «mangelfulle» og hvordan blir denne posisjonen forstått, forhandlet og utfordret i foreldres fortellinger? Fire narrative tema ble identifisert: 1) å lære foreldreskap (learning to parent), 2) å utfordre ekspertkunnskap (contesting expert knowledge), 3) å lære god klientatferd (learning to client), og 4) å konstruere et mangelfullt barnevern (constructing CWS deficiency). På tvers av temaene ble det konstruert et skille mellom «godt foreldreskap», koblet til norske verdier og praksiser, og «mangelfullt foreldreskap», koblet til informantenes etniske minoritetsbakgrunn. Artikkelen argumenterte derfor med at etniske minoritetsforeldre posisjoneres som mangelfulle *per se*. Temaene tydeliggjorde også at familiers hverdags erfaringer, preget av svak økonomi og stort omsorgsansvar, kan mistes av syne når barnevernet iverksetter tiltak.

Artikkel 3 «*Ambiguous participation. Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement*» undersøkte datamaterialet fra ungdomsinformantene sine fortellinger. Samtlige informanter hadde bodd i fosterhjem eller på institusjon og

ga rike beskrivelser av disse erfaringene. Forskningsspørsmålet var: Hva forteller ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn om sin deltakelse ved plassering utenfor hjemmet? Artikkelenes fokus var rettet mot både informantenes aktørskap og hvordan institusjonelle ordninger fremmet og hemmet deres deltakelse. Tre narrative tema ble identifisert: 1) fortellinger om deltakelse, 2) fortellinger om tvetydig deltakelse, og 3) fortellinger om ikke-deltakelse. Et gjennomgående mønster var at deltakelse innebar et komplekst forhandlingsarbeid, der både normative og økonomiske strukturer var virksomme. Deltakelse var blant annet betinget av hvordan informantene forhandlet ideer om barn som «kompetente og sårbare». Slike ideer kunne imidlertid stå i motsetning til informantenes ønsker og sosiale identitet.

Diskusjon og konklusjoner: I kappetekstens diskusjonskapittel drøftes noen mønstre på tvers av artiklene opp mot aktuell forskning og teori. I tillegg diskuteres noen implikasjoner for profesjonell praksis samt utvalgte metodiske styrker og begrensninger.

Avhandlingens resultater tyder på at normative og økonomiske mekanismer kan medføre at brukere med etnisk minoritetsbakgrunn marginaliseres som deltakere. Dette er mekanismer som er virksomme i den norske barnevernskonteksten, men også har relevans for barnevernets praksiser internasjonalt. Likeverdig deltakelse kan fremmes gjennom å: a) iverksette tiltak som adresserer frykt og mistillit deler av befolkningen, b) legge rammevilkårene til rette for at barnevernsarbeidere kan identifisere og adressere sammensatte marginaliseringsmekanismer, og c) utvikle modeller for barns deltakelse som inkluderer perspektiver på hvordan sosiale posisjoner, som etnisitet, seksualitet og klasse, får konsekvenser for barns deltakelsesmuligheter. Avhandlingen tydeliggjør også at det er behov for forskning som ytterligere undersøker vilkårene for familier med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse i møte med barnevernet. Dette som grunnlag for både affirmative og transformative endringsprosesser.

English abstract

Background and aims: The quality of child welfare services (CWS) offered to families with ethnic minority backgrounds in Norway has been an issue of heated media debate, both nationally and internationally. Our knowledge about how families with ethnic minority backgrounds experience encountering CWS is however scarce. The overarching research question guiding this thesis was therefore: *How do families with ethnic minority backgrounds perceive and experience contact with CWS?* The question is addressed through three more specific questions, in three subsequent articles (see below). Key theoretical perspectives were Nancy Fraser's theory of social justice and constructivist perspectives on childhood and parenting.

Methodology: To answer the research questions, empirical data were collected from parents and youth with ethnic minority backgrounds. The semi-structured interview was therefore considered a suitable approach, as this method enables the examination of informants' different experiences as well as how these were linked to their perceptions of CWS. The sample consisted of 11 parents and six youth with refugee backgrounds. Key topics for the interviews were: contact with CWS; the quality of relationships with social workers; opportunities to participate; and frames of reference and values. The empirical material was analyzed thematically and narratively.

Research questions and results: Article 1, "*Fear of child welfare services. Exploring the perceptions of ethnic minority parents*" (title translated from Norwegian), investigated a dominant theme in the parents' narratives: fear of CWS. The research question explored in this article was: *How do parents with refugee backgrounds describe the fear of CWS among ethnic minorities?* Thematic analyses showed that "fear" was not primarily linked to the informants' own experiences, but concerned negative perceptions and representations of CWS among ethnic minority groups more generally. "Fear" was also linked to why many parents are hesitant to contact CWS, as well as other welfare services. The research question was: *How do parents with refugee backgrounds describe the fear of CWS among ethnic minorities?* Three

perceptions were identified as substantiating minority parents' fear of CWS: 1) child welfare services primarily take children away from parents, 2) child welfare services do not go into dialogue with parents, and 3) child welfare services discriminate against ethnic minorities. The article argued that "fear" reflected different forms of disrespect that parents can experience encountering CWS; having their children removed, not being listened to or taken seriously and being discriminated against. The analysis also highlighted structural arrangements that may deny families with ethnic minority backgrounds equal opportunities in participation.

Article 2, "*Negotiating deficiency. Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway*", explored another key topic in the parents' accounts: experiences of lacking necessary knowledge and skills. Such "lacks" were linked to challenges that the informants experienced encountering CWS, as well as different negotiation strategies that informants applied to address an ascribed "deficiency position". The research question was: *In what ways do CWS institutional practices position ethnic minority parents as lacking, and how is this positioning perceived, negotiated, and contested in parents' narratives?* Four narrative themes were identified: 1) learning to parent, 2) contesting expert knowledge, 3) learning to client, and 4) constructing CWS deficiency. Across themes a differentiation between "good parenting", linked to Norwegian values and practices, and "deficient parenting", linked to the parents' ethnic minority background, was constructed. Consequently, the article argued that ethnic minority parents are positioned as deficient *per se*. The themes also highlighted that families' everyday experiences, characterized by economic strains and care burdens, can be overlooked in service provision.

Article 3, "*Ambiguous participation. Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement*", investigated the narratives of youth informants. All had resided in foster homes and/or institutional care and shared rich accounts of these experiences. The research question was: *How do youth with ethnic minority backgrounds talk about their participation in out-of-home placements?* The article

focused on the informants' agency as well as how structural arrangements enabled and limited their participation. Three narrative themes were identified: a) narrating participation, b) narrating ambiguous participation and c) narrating non-participation. A central pattern was related to how informants negotiated both normative and economic structures encountering CWS. Participation depended on how informants negotiated ideas of children as "competent and vulnerable". Such ideas could be in conflict with youth's wishes and social identity.

Discussion and conclusions: The thesis' discussion chapter discusses patterns across the individual articles. In addition, some implications for professional practice and methodological strengths and limitations are discussed.

The thesis highlights how normative and economic mechanisms can work to marginalize ethnic minority families as participants encountering CWS. These mechanisms are effectual in Norwegian CWS, but also relevant for child welfare contexts internationally. Parity in participation, the thesis argues, can be achieved through: a) interventions to address fear and distrust in marginalized communities, b) putting into place conditions that enable social workers in identifying barriers for participation and addressing these, and c) developing models for children's participation that include perspectives on how social positioning, such as ethnicity, sexuality and class, can influence children's opportunities in participation. The results also bring out aspects of the CWS context that are effectual for families more generally. The thesis therefore has broad relevance for understanding challenges and dilemmas that child welfare services are facing today, as well as the more specific need for more research that investigates the participatory conditions for families with ethnic minority backgrounds. Such improved knowledge could provide a point for departure for both affirmative and transformative action that can improve the services provided to children and families.

Publikasjonsliste

- Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R., & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet: en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92, nr. 2, 80-96 port.
- Fylkesnes, M., Iversen, A. C. & Nygren, L. (2017). Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child and Family Social Work*. 00(00)
- Fylkesnes, M., Taylor, J. & Iversen A. C. (under review). Ambiguous participation. Ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement. *Children and Youth Services Review*.

Innhold

FAGMILJØ	II
TAKK TIL	III
SAMMENDRAG	IV
ENGLISH ABSTRACT	VII
PUBLIKASJONSLISTE	X
INNHold	XI
1. INNLEDNING	1
1.1 AVHANDLINGENS MÅLSETTING OG FORSKNINGSSPØRSMÅL	3
1.2 KAPPETEKSTENS STRUKTUR.....	3
2. TEORETISK RAMMEVERK OG FORSKNINGSGJENNOMGANG	5
2.1 TEORI OG SENTRALE BEGREPER.....	5
2.1.1 Begrepene «etnisk minoritet» og «bruker»	5
2.1.2 Nancy Fraser – en teori om sosial rettferdighet.....	7
2.1.3 «Foreldreskap» og «barndom».....	11
2.1.4 Barnevernet som arena for aktørskap	14
2.2 FORSKNINGSTATUS KRYSSKULTURELT BARNEVERN.....	16
2.2.1 Barnevernet og etniske minoriteter: representasjon og tiltakstrender.....	17
2.2.2 Foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer.....	20
2.2.3 Barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer	24
2.2.4 «Etnisk bakgrunn» som utfordring for profesjonelle	27
2.2.5 Oppsummering forskningsstatus	29
3. METODOLOGI	31
3.1 VITENSKAPSTEORETISK STÅSTED	31
3.1.1 Konstruktivistisk perspektiv.....	32

3.1.2	<i>Kritisk perspektiv</i>	33
3.2	FORSKNINGSOPPLEGG	34
3.2.1	<i>Det kvalitative forskningsintervjuet – en narrativ tilnærming</i>	34
3.2.2	<i>Refleksivitet som forskningsverktøy</i>	37
3.2.3	<i>Utvalgsstrategier</i>	38
3.3	DATAINNSAMLING	40
3.3.1	<i>Rekruttering av foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn</i>	40
3.3.2	<i>Foreldreintervjuene</i>	42
3.3.3	<i>Rekruttering av ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn</i>	43
3.3.4	<i>Ungdomsintervjuene</i>	44
3.4	UTVALGET	45
3.4.1	<i>Foreldreinformantene</i>	45
3.4.2	<i>Ungdomsinformantene</i>	46
3.5	SYSTEMATISERING OG ANALYSE	46
3.5.1	<i>Transkribering</i>	47
3.5.2	<i>Tematisk analyse (artikkel 1)</i>	48
3.5.3	<i>Narrativ analyse (artikkel 2 og 3)</i>	49
3.6	KVALITET I FORSKNINGSPROESSEN	51
3.7	ETISKE AVVEININGER	53
4.	RESULTATER	56
4.1	AVHANDLINGENS ARTIKLER.....	56
4.2	ARTIKKEL 1	57
4.3	ARTIKKEL 2	58
4.4	ARTIKKEL 3	61

5. DISKUSJON	63
5.1 FRYKT, UTFORDRINGER OG BRUKERMEDVIRKNING	63
5.2 KONSTRUKSJONER AV "MANGLER"	65
5.3 FORHANDLINGER OG TVETYDIG DELTAKELSE	68
5.4 BETYDNINGEN AV «KULTUR» I KRYSSKULTURELT BARNEVERN	71
5.5 NOEN METODOLOGISKE BETRAKTNINGER	75
5.6 AVSLUTTENDE KONKLUSJONER.....	77
6. REFERANSELISTE	78
ARTIKKEL I.....	1
ARTIKKEL II.....	2
ARTIKKEL III	3
VEDLEGG.....	4

1. Innledning

Møtet mellom norsk barnevern og familier med etnisk minoritetsbakgrunn har de senere årene fått mye oppmerksomhet, både nasjonalt og internasjonalt (Hollekim, Anderssen, & Daniel, 2016). Foreldre forteller at de ikke får god nok informasjon, ikke blir tatt på alvor samt at barnevernsarbeidere¹ mangler kunnskap om deres særskilte utfordringer. Barnevernet kritiseres således for å mangle den kompetansen som trengs for å legge til rette for gode samarbeidsrelasjoner samt treffe beslutninger til barns beste. På den annen side forsvarer myndighetene norske praksiser, på grunnlag av at barns rettigheter står høyt på den politiske agendaen (Berglund, 2015). Flere hevder at vi i dag står overfor en tillitskrise der foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn vegrer seg for kontakt med barnevernet og barn med etnisk minoritetsbakgrunn derfor ikke får den hjelpen de trenger (Manum, 2015; Whewell, 2016).

Barnevernet har et kontroversielt samfunnsmandat, i spenningsfeltet mellom familiens private sfære og det offentliges ansvar for å beskytte barn. At barnevernet er gjenstand for mediedebatt og opphetet diskusjon er således «gammelt nytt» – barnevernet kritiseres kontinuerlig for både å gjøre for mye og for lite, for både å gripe inn for tidlig og for sent (Skivenes, 2004). Den norske velferdsstaten beskrives av flere som ambisiøs når det gjelder barns velferd og rettigheter (Ellingsæter & Leira, 2006; Skivenes & Søvig, 2016). Velferdsstatens ambisiøse mål på vegne av barnevernet er imidlertid motsetningsfylte, da verdier og interesser ofte kommer i konflikt med hverandre. Eksempler på dette kan være barns rett til medvirkning versus beskyttelse, barns versus foreldres rett til medvirkning og hjelp versus kontroll (Ericsson, 2000; Skivenes & Søvig, 2016).

For familier kan møtet med barnevernet være skremmende. Implisitt (og ofte eksplisitt) stilles det spørsmål ved familiens fungering og foreldres kompetanse, som

¹ Jeg har valgt å benytte begrepet «barnevernsarbeider» som betegnelse på ansatte i barnevernet med saksansvar.

kan vekke følelser av frykt, usikkerhet, skam og sinne (Thrana & Fauske, 2013). For familier med etnisk minoritetsbakgrunn, og familier med kort botid i Norge i særdeleshet, kan barnevernets rolle og arbeidsmåter være ny og fremmedartet – og tanken på at staten kan ta barn fra foreldre være skremmende. At barnevernsarbeidere evner å adressere mistillit samtidig som det tilrettelegges for medvirkning og tiltak som adresserer familienes særskilte behov, fremholdes som avgjørende i kunnskapsbasen som informerer det krysskulturelle barnevernsfeltet (Chand & Thoburn, 2005; Fylkesnes, 2011; Paulsen, Thorshaug, & Berg, 2014). Samtidig finner forskning at barnevernsarbeidere opplever møtet med etniske minoritetsfamilier som utfordrende og at de mangler nødvendig kunnskap og tiltak for å hjelpe familiene på en god måte (Berg et al., 2017; OsloEconomics, 2017). I forslaget til ny barnevernslov som ble lagt frem høsten 2016 argumenterte utvalget for at barnevernsarbeidere trenger å øke sin «kulturkompetanse» (Sørensen et al., 2016). Hva en slik kulturkompetanse bør bestå av, og følgelig hvordan «familiers kulturelle bakgrunn» bør gjøres relevant i barnevernets arbeid, er imidlertid uklart.

Per i dag har vi begrenset kunnskap om familier med etnisk minoritetsbakgrunn sine oppfatninger og erfaringer fra kontakt med norsk barnevern (Aadnesen, 2012; Paulsen et al., 2014). Det betyr at barn og foreldre sine perspektiver på utfordringene og mulighetene vi står overfor i liten grad informerer kunnskapsbasen på feltet. Så langt jeg vet, er ikke negative oppfatninger av barnevernet blant etniske minoritetsfamiliers blitt undersøkt, og vi vet derfor lite om hvordan dette gis mening samt hvilke konsekvenser det kan få for familiers møte med barnevernet. Vi har også svært begrenset kunnskap om hvordan barn og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn erfarer å bli posisjonert som deltakere i møte med barnevernet. Altså hvordan deres kunnskaper og ferdigheter blir verdsatt og deres erfaringer og ønsker vektlegges i samhandlings- og beslutningsprosesser. Det er derfor stort behov for kunnskap som belyser disse problemstillingene. Det kan bidra til å belyse mer overordnede spørsmål mht. hvilken kompetanse profesjonelle trenger samt hvilke strukturelle rammer som kan fremme «godt barnevernsarbeid» i møte med etniske minoriteter.

1.1 Avhandlingens målsetting og forskningsspørsmål

Avhandlingens overordnede forskningsspørsmål var: *Hvordan oppfatter og erfarer familier med etnisk minoritetsbakgrunn møtet med den norske barnevernstjenesten?*

Jeg var interessert i hva ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn kunne fortelle om hvordan barnevernets rolle og mandat blir oppfattet, hvordan deres kunnskaper, ferdigheter og erfaringer ble verdsatt i møte med barnevernet samt deres mulighetene for å delta i samhandlings- og beslutningsprosesser.

Det overordnede forskningsspørsmålet ble derfor belyst gjennom å stille følgende underspørsmål som besvares i avhandlingens tre artikler:

- 1) Hvordan beskriver foreldre med flyktningebakgrunn frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner? (Artikkel 1)
- 2) På hvilke måter posisjonerer institusjonelle praksiser etniske minoritetsforeldre som «mangelfulle» og hvordan blir denne posisjonen oppfattet, forhandlet om og utfordret i foreldrenes fortellinger? (Artikkel 2)
- 3) Hva forteller ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn om sin deltakelse ved plasseringer utenfor hjemmet? (Artikkel 3)

1.2 Kappetekstens struktur

Kappeteksten består av fem kapitler. I kapittel 2 presenterer jeg avhandlingens teoretiske rammeverk samt aktuell forskning. I teoridelen gjør jeg rede for hvordan jeg definerer sentrale begreper og forstår barnevernet som kontekst for sosial samhandling. I forskningsgjennomgangen gjør jeg deretter rede for kunnskapsstatus på det krysskulturelle barnevernsfeltet, med særskilt vekt på hva vi vet om barnevernstiltak for barn med etnisk minoritetsbakgrunn i barnevernet, samt ulike aktører sine perspektiver og erfaringer. I metodekapittelet (kapittel 3) presenterer jeg først de vitenskapsteoretiske antakelsene som ligger til grunn for avhandlingen. Deretter gjør jeg rede for forskningsopplegget, datainnsamlingsstrategier, analytiske

tilnærminger samt at jeg drøfter aspekter ved etikk og kvalitet. I kapittel 4 presenterer jeg avhandlingens resultater ved å oppsummere artiklenes resultater. I kapittel 5 drøfter jeg noen overordnede mønstre på tvers av materialet i lys av aktuell forskning og teori, samt avhandlingens metodologiske begrensninger og implikasjoner.

2. Teoretisk rammeverk og forskningsgjennomgang

2.1 Teori og sentrale begreper

I dette kapitlet presenterer og diskuterer jeg noen sentrale teoretiske antakelser som har informert avhandlingsarbeidet. Hensikten er å tydeliggjøre hvilken særskilt forståelse av barnevernskonteksten som er lagt til grunn. Først problematiserer og definerer jeg to sentrale begreper: «etnisk minoritet» og «bruker». Deretter presenterer jeg Nancy Fraser sin teori om sosial rettferdighet og diskuterer denne i relasjon til den norske barnevernskonteksten. Teorien retter avhandlingens fokus mot hvordan strukturelle forhold (økonomi, kultur og politikk) kan få konsekvenser for barn og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer og sosiale posisjonering, i møte med barnevernet og samfunnet mer generelt. I det påfølgende presenterer jeg perspektiver på foreldreskap og barndom, og introduserer begrepet «intensivt foreldreskap» som analytisk verktøy. Med dette legger jeg til grunn at ideer om «godt foreldreskap» og «den gode barndom» er av særskilt betydning i en barnevernskontekst hvor en sentral oppgave for profesjonelle er å evaluere foreldres kompetanse og barns velferd. Til slutt bringer jeg inn begrepet «aktørskap», dvs. perspektiver på hvordan strukturer fortolkes og gis mening gjennom sosial samhandling. «Hva som skjer» i møter mellom familier og profesjonelle forstås således i lys av et komplekst samspill mellom individens aktørskap og de sosiale strukturene samhandling skjer innenfor.

2.1.1 Begrepene «etnisk minoritet» og «bruker»

Informantene i denne undersøkelsen ble rekrutterte på bakgrunn av at de identifiserte seg med den sosiale kategorien «flyktning» (for utfyllende beskrivelse, se rekrutterings- og utvalgsstrategier i metodekapitlet). Jeg benytter imidlertid i denne avhandlingen begrepet «*etnisk minoritet*». Som Skytte (2008) legger jeg til grunn at personer kategorisert som etniske minoritetsborgere «ikke kan sies på forhånd å være privilegerte innenfor offentlige institusjoner [...]». Dette fordi det språket og den

kulturen, religionen og etnisiteten som produseres og reproduseres innenfor disse institusjonene først og fremst tilgodeser majoriteten» (s. 15). Begrepet «etnisk minoritet» reflekterer således interessemotsetninger og maktstrukturer som får konsekvenser for mennesker som kategoriseres som «de andre» (på tvers av sosiale kategorier som «flyktninger», «innvandrere», «migranter») (Jenkins, 2000; Rugkåsa, Ylvisaker, & Eide, 2017). For eksempel legitimerer slike kategorier ulike former for forskjellspolitikk. I denne avhandlingen betegner «etnisk minoritet» således en tilskrevet sosial posisjon. I presentasjonen av Nancy Fraser sin teori om sosial rettferdighet vil jeg ytterligere utdype hvordan jeg forstår prosessene som produserer og konstruerer slike posisjoner.

Begrepet «*bruker*» (service user) betegner barn/unge og foreldre som er mottakere av (og også påtvinges) barnevernstiltak. Heller ikke denne betegnelsen anses å gjenspeile felles kjennetegn ved en gitt gruppe barn og familier, men refererer til en særskilt sosial posisjon som får konsekvenser for hvordan «verden erfares». Begrepet kan kritiseres for å underkommunisere maktstrukturene som gjennomsyrer barnevernets mandat og praksiser, fordi det gir assosiasjoner til en form for forbrukerfrihet der familier fritt kan navigere et «marked av muligheter» (Juhila, Pösö, Hall, & Parton, 2003; Slettebø, 2008). Forskning viser imidlertid at mange barn og foreldre opplever at de har et svært begrenset handlingsrom i møte med barnevernet (Buckley, Carr, & Whelan, 2011; van Bijleveld, Dedding, & Bunders-Aelen, 2015). Begrepet «klient» kommuniserer tydeligere maktesløsheten mange barn og foreldre kan erfare. I artikkel 2 anvender jeg begrepet «klient» for å synliggjøre slike maktdimensjoner. Imidlertid gir «klient» også assosiasjoner til en passiv og underordnet posisjon, som heller ikke godt beskriver aktørskapet barn og foreldre utøver og ønsker å utøve i møte med barnevernet. Ungdommer og foreldre sine erfaringer er viktige kunnskapskilder fordi de, i kraft av å være posisjonert som brukere av barnevernets tjenester, kan «se» barnevernet med «et særskilt blikk». Deres erfaringskunnskap kan således belyse problemstillinger og dilemma som er usynlige for eksempelvis profesjonelle og forskere (Uggerhøj, 2017). Barnevernets praksiser «ser annerledes ut» fra et

brukerperspektiv, sammenlignet med et barnevernsarbeiderperspektiv eller «mannen i gata»-perspektiv.

Barn og foreldre som av er posisjonert med etnisk minoritetsbakgrunn vil kunne dele mange av de samme erfaringer som majoritetsrepresentanter. Imidlertid, kan deres særskilte posisjon også implisere noen erfaringer som er «i blindsonen til majoriteten» (Serrant-Green, 2010). Begrepene «bruker» og «etnisk minoritet» benyttes således for å synliggjøre at avhandlingen anerkjenner og setter disse kunnskapsdimensjonene i fokus for analysene.

2.1.2 Nancy Fraser – en teori om sosial rettferdighet

En sentral verdi i sosialt arbeid er å bidra til positive og varige endringer i utsatte gruppers livsvilkår. Perspektiver på sosial rettferdighet står derfor på mange måter i kjernen av sosialt arbeid (Fowler, 2009; Ploesser & Mecheril, 2012; Webb, 2010). Nancy Fraser utviklet sin teori i hovedsak med utgangspunkt i sosiale forhold i USA, en velferdsmodell som er svært ulik den norske. Likevel har flere argumentert for at den danner et nyttig utgangspunkt for å forstå utfordringer og foreslå løsninger i andre kontekster (Davies, Grey, & Webb, 2014; Garrett, 2010; Hölscher, 2014; Webb, 2010) og Norge mer spesielt (Helseth, 2016; Holst, 2015; Kojan, 2016). I det følgende vil jeg gjøre rede for hovedpoengene i teorien og relatere den til barnevernet som kontekst. På denne måten vil jeg si noe om min fortolkning og anvendelse av teorien i denne avhandlingen.

Nancy Fraser hevdet at sosial rettferdighet grunnleggende sett handler om å sikre alle mennesker like muligheter til å delta i samfunnet, uavhengig av deres etniske, religiøse, seksuelle, aldersmessige osv. tilhørighet. Dette formulerer hun som prinsippet om *deltakelse på like vilkår* («parity in participation»). Deltakelse på like vilkår avhenger videre av at samfunnsforholdene legges til rette slik at alle får tilgang til de materielle ressursene, respekten og representasjonen de trenger for å bli tatt på alvor og ha innflytelse i sosial interaksjon. Fraser (2009) argumenterte således for

teoretisk å skille mellom tre distinkte former for urettferdighet som springer ut av tre distinkte samfunnsstrukturer: økonomisk, kulturell og politisk urettferdighet.

Økonomisk urettferdighet referer til urett som oppstår som følge av at mennesker nektes tilgang til de ressursene de trenger for å delta på like vilkår. Dette knytter Fraser til markedsøkonomiske mekanismer som systematisk skjevfordeler samfunnets ressurser. Som konsekvens utsettes enkelte grupper for økonomisk utnyttning, fattigdom og sosial ulikhet, samt nektes den selvstendighet og stemme de trenger for å delta på like vilkår. *Kulturell urettferdighet*, på den annen side, oppstår når normative mønstre av disrespekt tilskriver enkelte sosiale grupper (og egenskaper assosierte med disse gruppene) lavere verdi enn andre. Konsekvensen er prosesser av kulturell dominasjon, usynliggjøring og krenkelser som systematisk hindrer personer og gruppers deltakelsesmuligheter. Begrepet kultur anvendes således av Fraser i bred forstand, til hvordan institusjonelt forankrede diskurser, normer, regler, kunnskapstradisjoner osv. posisjonerer deltakere i sosial interaksjon. *Demokratisk urettferdighet*, oppstår både i form av skjevrepresentasjon og skjevinnramming. Skjevrepresentasjon betegner konsekvensene av at individer og grupper ekskluderes fra å delta i politiske prosesser som angår dem og følgelig at deres særskilte interesser ikke inkluderes. Skjevinnramming, på den andre siden, referer til sosial urettferdighet som har sitt utspring i globaliseringsprosesser og derfor ikke kan løses innenfor nasjonalstaten.

I Fraser sin teori har sosial urettferdighet således tre distinkte kilder, økonomisk skjevfordeling, kulturell disrespekt og politisk misrepresentasjon (Fraser, 2009, 2010). For å adressere urett må derfor dens særskilte kilde identifiseres, gjennom å evaluere hvem som kan delta, når og på hvilke måter i konkrete kontekster. Like vilkår for deltakelse («parity in participation») konseptualiseres således som både selve premisset for sosial rettferdighet og det normative grunnlaget rettferdighet kan vurderes ut fra. Denne avhandlingen har hovedfokus på økonomiske og kulturelle aspekter ved deltakelse.

Fraser's tredeling er imidlertid i stor grad teoretisk. I praksis spiller ulike faktorer sammen (Fraser, 2003). Relaterer vi Fraser sin teori til den norske konteksten, har den norske velferdsstaten som uttalt hensikt å motvirke skjevfordelingsmekanismer gjennom omfordelingspolitikk og velferdsordninger, som for eksempel barnevernstjenester (Ellingsæter & Leira, 2006). Likevel viser forskning at de sosiale forskjellene er stadig økende (Revoll, 2016) samt at fattigdom får alvorlige konsekvenser for barn sine muligheter til å delta i for eksempel utdanning, fritid og arbeidsliv (Kojan, 2016; Sletten, 2011). Fattigdommen rammer også sosialt skjevt. For eksempel fant Epland og Kirkeberg (2017) at 53,4 % av barna som levde i familier med vedvarende lav inntekt hadde innvandringsbakgrunn. Barn med innvandringsbakgrunn utsettes således oftere for økonomiske mekanismer som hindrer deres likeverdige deltakelse i samfunnet - som blant annet viser seg gjennom at denne gruppen er overrepresentert som brukere i barnevernet (Staer & Bjørknes, 2015). I tillegg viser forskning at kulturelle mønstre påvirker barn med etnisk minoritetsbakgrunn sine livsmuligheter og deltakelse i samfunnet, for eksempel i form av diskriminering og rasisme (Seeberg, 2011). Ifølge Fraser kan det derfor være nødvendig å adressere både normative og kulturelle mønstre for å oppnå sosial rettferdighet for barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn og deres familier.

Ifølge Fraser sin teori, spiller også økonomiske og kulturelle mønstre sammen og forsterker hverandre. I barnevernskonteksten kan dette vise seg på ulike måter. En barriere for barn og foreldres deltakelse i møte med barnevernet er begrensede økonomiske ressurser (Slettebø, 2008; van Bijleveld et al., 2015). Høy saksmengde, begrenset tid å innhente og vurdere informasjon samt til å samtale med barn og foreldre kan føre til at familiers erfaringer og kunnskaper ikke inkluderes. I arbeid med etniske minoriteter kan tids- og ressursaspektet være særlig avgjørende for deltakelse (Holm-Hansen, Myrvold, & Haaland, 2007; Paulsen et al., 2014). Både med hensyn til at bruk av tolk kan ta mer tid, men også fordi det å få forståelse for og ta på alvor etniske minoritetsfamiliers særskilte hverdags erfaringer (som for eksempel diskriminering, referanserammer, ønsker) kan stille barnevernsarbeidere overfor andre utfordringer enn i møte med majoritetsrepresentanter (Qureshi, 2009). Et samspill

mellom ressursknapphet og kulturelle mønstre som kan usynliggjøre etniske minoriteters særskilte situasjon kan derfor få særskilt store konsekvenser for etniske minoriteters deltakelse.

Med hensyn til hvordan sosial rettferdighet bør møtes, skiller Fraser mellom tre handlingsnivåer: affirmative tiltak (affirmative action), transformasjon og demokratisering. *Affirmative tiltak* betegner endringer som adresserer konsekvensene av urettferdige samfunnsstrukturer, men uten å endre de underliggende prosessene som skaper dem (Fraser, 2008). Barnevernstjenester kan ses på som et slikt tiltak; foreldre med kort botid i Norge tilbys råd og veiledning for å håndtere foreldrerollen i en ny kulturell kontekst, det etableres rutiner og retningslinjer for å snakke med barn i alle saker osv. *Transformasjon* derimot, betegner tiltak som endrer den strukturelle ordenen i samfunnet (Fraser, 2008). Transformasjon, i betydningen mer progressive tiltak, har lang tradisjon i sosialt arbeid der ansvaret for å styrke marginaliserte gruppers livsbetingelser med mål om frigjøring fra sosiale problemer og urett (Kojan, 2016). Hvorvidt sosial rettferdighet bør møtes med affirmative tiltak eller transformasjon skal videre avgjøres gjennom demokratiske prosesser der alle som berøres blir hørt (all-subjected principle). *Demokratiseringsprosesser* utgjør således det siste handlingsnivået i Fraser sin teori.

Fraser (2008) utviklet teorien som kritikk til det hun hevdet var en overfokusering på kulturelle forklaringsmodeller i samfunnsdebatter som omhandlet multikulturelle spørsmål. Hun hevdet at samtidige teoretikere, som for eksempel Axel Honneth, i for liten grad tok høyde for hvordan den økonomiske organiseringen av samfunnet produserer sosial rettferdighet. Konsekvensen var «displacement», at rettferdighet som stammer fra den økonomiske organiseringen av samfunnet feilaktig fortolkes som prosesser av kulturell disrespekt (Fraser, 2003). Dette har også vært en pågående debatt i krysskulturelt barnevern – skal utfordringene forstås primært som et spørsmål om klasse eller kultur (Dettlaff, 2014; Rugkåsa et al., 2017; Staer & Bjørknes, 2015; Vinnerljung, Franzén, Gustafsson, & Johansson, 2008)?

En styrke ved Fraser sin teori er at den gir et helhetlig rammeverk for å evaluere institusjonelle praksiser på et felt der ulike hensyn, verdier og interesser kommer i konflikt med hverandre (Helseth, 2016). Flere har derfor argumentert at Fraser sin teori kan være en viktig kilde for kritisk tenkning i sosialt arbeid ved at kompleksiteten av forhold som får konsekvenser for familier sine situasjoner tydeliggjøres og reduksjonistiske og individualiserende tilnærminger unngås (Davies et al., 2014). Å kun anvende en strukturell tilnærming for å forstå menneskelige fenomener kan imidlertid implisere noen fallgruver (Garrett, 2010). For det første kan viktige dimensjoner ved den menneskelige erfaringsdimensjonen mistes av syne, for eksempel hvordan møtet med barnevernet oppleves og påvirker familiers identitetsprosesser (Honneth, 2003). For det andre, teoretiserer ikke Fraser aktørskap, dvs. hvordan strukturelle betingelser fortolkes av og gis mening i sosial samhandling og derfor er gjenstand for forhandlinger og motstand. Jeg vil komme tilbake til hvordan jeg forstår aktørskap i denne avhandlingen. Først vil jeg imidlertid diskutere noen normative mønstre som jeg har lagt til grunn at er av særskilt betydning for å forstå etniske minoritetsfamilier møte med norsk barnevern – hegemoniske ideer om barndom og foreldreskap.

2.1.3 «Foreldreskap» og «barndom»

Barnevernsarbeid handler grunnleggende sett om å intervensere i familier og sikre barn den beskyttelsen og hjelpen de trenger (Gilbert, Parton, & Skivenes, 2011). I den norske barnevernsloven tydeliggjøres dette gjennom målsettingen med loven som er å «sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, nødvendig hjelp og omsorg til rett tid» (§ 1-1, Barnevernloven, 1992). Hva som kjennetegner en «skadelig» situasjon for barn er imidlertid i stor grad et normativt spørsmål, forankret i situerte forestillinger om hvordan en god barndom «ser ut» og hva gode foreldre «gjør». Slike oppfatninger forandrer seg over tid, varierer på tvers av land – er i kontinuerlig endring i et gjensidig samspill med historiske, kulturelle og politiske prosesser (Gittins, 2008; Lareau, 2011; Lee, Bristow, Faircloth, & Macvarish, 2014). En sentral antakelse som ligger til grunn for denne avhandlingen er derfor at

samhandlingen mellom etniske minoritetsfamilier og barnevernet alltid «setter på spill» ideer og diskurser om «foreldreskap» og «barndom».

En rekke forskere, kanskje særlig innenfor barndomssosiologien, har utforsket hvordan oppfatninger og holdninger til barn har endret seg over tid, samt varierer på tvers av kontekster (Haukanes & Thelen, 2010; Kehily, 2008). Begrepet «barndom» indikerer for det første at «det å være barn» er noe distinkt og forskjellig fra «det å være voksen». Implisitt tilskrives således barn en særskilt sosial status som kan kobles til oppfatninger av at barn har noen universelle interesser og behov (Gittins, 2008). «Barndommen» representeres ofte i vestlig kontekst som uskyldig og naturlig, og barn konstrueres følgelig typisk som maktesløse i relasjon til voksne (Gittins, 2008; Walkerdine, 2008). Slike ideer om barn som sårbare legitimerer blant annet særskilt lovgivning som sikrer barn beskyttelse (Barnekonvensjonen, 1989). Samtidig tilskrives barn posisjoner som kompetente aktører (Haukanes & Thelen, 2010; Kehily, 2008), som for eksempel reflekteres gjennom at barn har deltakelsesrettigheter (Archard & Skivenes, 2009). I sosialt arbeidsforskning ser man et økt fokus på barns oppfatninger, ressurser og bidrag i sosial interaksjon (se for eksempel Bak & von Brömssen, 2010; Nybell, 2013).

I norsk kontekst undersøkte Hollekim (2016) diskurser om barn og identifiserte to posisjoner: barnet som rettighetssubjekt og utsatt for risiko. «Barnet som rettssubjekt» tydeliggjorde at barn posisjoneres som autonome borgere med selvstendige rettigheter (kompetente). Imidlertid impliserer rettighetsdiskursene samtidig at barn konstrueres som å være i risiko, med behov for beskyttelse (sårbare). Hollekim (2016) argumenterte derfor at barns posisjon er tvetydig i norsk kontekst. Universelle forståelser av barn, som både sårbare og kompetente, står videre i fare for å overfokusere på det barn har «felles». Slik kamufleres forskjeller mellom barn, som kjønn, etnisitet, sosial klasse og fysiske evner (Walkerdine, 2008). Moosa-Mitha (2005) hevdet derfor at modeller for barns deltakelse i liten grad teoretiserer hvordan etnisitet, og andre forskjellsdimensjoner, får konsekvenser for barns muligheter for å delta.

Hvordan barns posisjon og behov forstås står imidlertid i et dynamisk samspill med hvordan godt foreldreskap konstrueres i ulike kontekster (Faircloth, 2014; Haukanes & Thelen, 2010). At barn er gitt selvstendige rettigheter innebærer et utstrakt ansvar for foreldre, som på mange måter posisjoneres som garantister for at barns rett til både deltakelse og beskyttelse ivaretas (Kehily, 2008). En konsekvens i norsk kontekst var, ifølge Hollekim (2016) at foreldre ble pålagt et omfattende ansvar samtidig som de ble gitt et svært begrenset handlingsrom. «Gode foreldre» må ikke bare ivareta relasjonelle og emosjonelle aspekter, som kjærlighet, dialog og sensitivitet, men skal også prioritere barns særskilte behov og støtte det individuelle barnets prosjekt (Hollekim, 2016). Godt foreldreskap i norsk kontekst konstrueres således som engasjert og barnesentrert (Ellingsæter & Leira, 2006; Stefansen, 2011). Dette verdier som er i tråd med det Lee et al. (2014) refererte til som "intensivt foreldreskap" («intensive parenting»).

Begrepet «intensivt foreldreskap» betegner en normativ standard der foreldre forventes å investere mye tid, energi og penger på barna samt tilegne seg særskilte foreldreferdigheter. Slik kan foreldre redusere mangfoldet av risikofaktorer som sårbare barn utsettes for samt bidra til at barna får best mulige utviklingsvilkår (Lee et al., 2014). Faircloth (2014) hevdet at barn i dag konstrueres "som mer utsatt for risiko som påvirker deres fysiske og emosjonelle utvikling enn noen gang" (s. 26, min oversettelse). Foreldre antas å spille en nøkkelrolle for å beskytte barnet og fremme positiv utvikling, men samtidig som ukyndige *per se* og med behov for eksperterts råd. «Intensivt foreldreskap» reflekterer således særskilte ideer om hva foreldre bør gjøre for barna – legitimert både med hensyn til barnets egne interesser og samfunnets fremtid. Parallelt får «eksperter» en nøkkelrolle i å definere hvilke ferdigheter foreldre trenger for å «bygge gode borgere». Flere påpeker at slike ideer er forankret i middelklasseverdier og kjernefamilien som idealmodell (se for eksempel Haukanes & Thelen, 2010; Kehily, 2008). Barnevernets arbeid utøves i dette spenningsfeltet, og representerer en type ekspertkunnskap som skal «hjelp» familier gjennom blant annet å «disiplinere» foreldre (Hennum, 2011).

Foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn kan imidlertid ha andre normative standarder for hva foreldrene skal gjøre for sine barn, og kan også mangle de økonomiske ressursene for å oppfylle de nødvendige standardene (Bergnehr, 2016; Berry, 2013; Engebrihtsen, 2016; Jaysane-Darr, 2013; Johnsdotter, 2015). Hollekim et al. (2016) fant for eksempel at norske mediedebatter fremstilte etniske minoritetsforeldre som en risiko for barn som videre legitimerte et omfattende opplæring og informasjonsarbeid rettet mot «de andre». Slik kan enkelte foreldre, i kraft av sin etniske og sosiale tilhørighet, bli posisjonert som mangelfulle *per se*.

Det er imidlertid ikke et en-til-en forhold mellom normative strukturer og «det som skjer» i praksis. Hegemoniske ideer om barndom og foreldreskap fortolkes og gjøres relevant i møter mellom mennesker, og får derfor ulike konsekvenser i ulike kontekster samt for ulike sosiale grupper (Faircloth, Hoffman, & Layne, 2013). Et sentralt anliggende for denne avhandlingen er derfor å utforske hvordan slike normative mønstre gjøres relevante i møter mellom familier og profesjonelle i barnevernskonteksten.

2.1.4 Barnevernet som arena for aktørskap

Begrepet «aktørskap» (agency) retter søkelyset mot hvilken betydning individers fortolkninger, handlinger, motivasjoner, intensjoner, kreativitet, håp, ønsker osv. har for sosiale samhandlingsprosesser (Emirbayer & Mische, 1998; Parsell, Eggins, & Marston, 2017). Ved å legge et aktørskapsperspektiv til grunn anerkjenner jeg således individers evne til å skape sine egne historier og sosiale identiteter. I tråd med Parsell et al. (2017) har jeg lagt til grunn en forståelse av aktørskap som sosialt mediert, dvs. at individuelle handlinger alltid er påvirket av sosiale strukturer men at sosiale strukturer ikke determinerer individers handlinger og erfaringer. Sosiale strukturer, som for eksempel kultur, ressurser og politikk (Fraser, 2009), kan således ikke alene forklare hvorfor en handling eller hendelsesforløp fant sted.

Et perspektiv som kan være nyttig for å tydeliggjøre aktørskap er å se på barnevernkonteksten som arena for interessekonflikt og forhandlinger. Minst tre aktører kan identifiseres: barnet, foreldre(ne) og barnevernsarbeideren(e). Som *brukere* i møte med barnevernet har barn og foreldre interesse av at barnevernets tjenester møter deres erfarte behov og ønsker, enten i form av involvering/tiltak eller frihet fra involvering/tiltak. Brukeres interesser kan imidlertid komme i konflikt med *barnevernsarbeiderens* interesser, som i kraft av sin rolle forventes å realisere både organisatoriske mål og profesjonelle verdier (Egelund, 1997; Johansson, 1992; Picot, 2016; Uggerhøj, 2017). Posisjonert som henholdsvis *barn* og *foreldre* kan også brukere ha motstridende interesser i møte med barnevernet, samt ulike forutsetninger for å fremme og forhandle frem sine særskilte interesser i sosial interaksjon (Juhila, 2003; Warming, 2013). Møtet mellom familier og barnevernsarbeidere i barnevernet kan således konseptualiseres som en forhandlingssituasjon, der ulike interessenter (aktører) er ulikt posisjonert (struktur) (Juhila et al., 2003).

En fallgrube ved en slik konflikttilnærming er imidlertid reduksjonisme. Kompleksiteten og nyansene i sosial samhandling mistes av syne når aktører og interesser forstås som «i konflikt». I tillegg kan forhandlingsbegrepet kan bidra til å skyggelegge maktujevnheten som kjennetegner profesjonelle relasjoner. Som brukere er både barn og voksne sårbart posisjonert i møte med barnevernet, da de oftest har mindre kunnskapsmakt og definisjonsmakt enn barnevernsarbeiderne de møter (Slettebø, 2008; Vis, 2004). Forhandlings og motstandsstrategier som både barn og foreldre benytter for å posisjonere seg som deltakere i møte med barnevernet er derfor beskrevet av flere (se for eksempel Engebriksen, 2016; Pettersen, 2011; Smithson & Gibson, 2017). Enkelte har også stilt seg kritisk til å rette fokus mot brukeres aktørskap i sosialt arbeids forskning, da strukturelle forhold mistes av syne og stereotypiske og reduksjonistiske beskrivelser av «brukeren» kan produseres (Parsell et al., 2017).

For å unngå reduksjonistiske forklaringsmodeller har perspektiver på aktørskap og forhandlinger supplert strukturelle perspektiver i denne avhandlingen. Fokus rettes mot

kompleksiteten av interesser som settes på spill og jeg setter både individene og de strukturelle rammene individer agerer innenfor på agendaen. Aktørskap har således fungert som en «analytisk linse» for å utforske ungdommer og foreldres erfaringer: hva forteller informantene om sine egne strategier, hvordan evalueres disse og hva kan dette fortelle oss om barnevernet som samhandlingskontekst? Dette utdyper jeg i metodekapittelet.

2.2 Forskningsstatus krysskulturelt barnevern

I denne forskningsgjennomgangen gjør jeg rede for kunnskapsstatus på det krysskulturelle barnevernsfeltet, basert på min lesning av litteraturen. Jeg vil ha særlig fokus på forskning som kan belyse aspekter ved barn/unge og foreldre sine erfaringer samt vilkårene for brukeres deltakelse. Dette i tråd med undersøkelsens forskningsspørsmål.

For å få oversikt over relevant forskning har jeg på flere tidspunkt i løpet av avhandlingsprosessen gjort systematiske søk i databaser, orientert meg fra kilders referanselister samt søkt i grå litteratur i databasene til relevante forskningsmiljø (for eksempel NOVA, Sintef og Statistisk Sentralbyrå). Når det gjelder systematiske søk til kunnskapsgjennomgangen som informerer denne kappen, var databasene Psychinfo og Web of science sentrale verktøy. Ansatte fra biblioteket ved psykologisk fakultet i Bergen bidro til å identifisere relevante søkeord, konstruere ordsekker (synonymer og tilstøtende begreper) samt begrense søkene. Ordsekkene som ble benyttet var *barnevern* (eksempler på engelske søkeord: child welfare, child protection, social work, foster care), *kultur og etnisitet* (eksempler: ethnicity, culture, immigrant, refugee), *brukerperspektiver* (eksempler: service user involvement, participation) samt *deltakelse* (eksempler på søkeord: participation, involvement, voice). Jeg valgte å begrense søkeperioden til 2010-2017, som både gjorde resultatene håndterlige og bidro til at ny og oppdatert forskning ble inkludert. I forskningsgjennomgangen har jeg

imidlertid også inkludert eldre forskning som jeg identifiserte gjennom tidligere søkeprosesser.

Jeg avgrenset ikke søkene mine geografisk, men tar imidlertid noen valg med hensyn til hva jeg fokuserer på i presentasjonen av de ulike forskningsområdene. For eksempel identifiserte jeg et relativt stort antall fagfellevurderte publikasjoner som undersøkte overrepresentasjonen av etniske minoriteter i barnevernet internasjonalt. I forskningsgjennomgangen har jeg likevel fokus på forskning fra norsk kontekst, fordi jeg vurderte dette mest hensiktsmessig for å kontekstualisere denne avhandlingens resultater. I forhold til etniske minoritetsfamiliers brukererfaringer ga søkestrategiene få relevante treff, både internasjonalt og i norsk/nordisk kontekst. Jeg valgte derfor å inkludere forskning fra ulike land, inkludert England, Canada og Australia, da jeg fant at denne var relevant for å belyse utfordringer i norsk kontekst. Når det gjaldt profesjonelles perspektiver på utfordringer i arbeid med etniske minoriteter fikk jeg en god del treff, både internasjonalt og fra norsk/nordisk kontekst. Jeg drar derfor veksler på bredden av forskning for å belyse dette temaet.

2.2.1 Barnevernet og etniske minoriteter: representasjon og tiltakstrender

Flere undersøkelser har funnet at etniske minoritetsbarn er overrepresenterte i den norske barnevernspopulasjonen (Allertsen & Kalve, 2011; Backe-Hansen, Madsen, Kristofersen, & Hvinden, 2014; Staer & Bjørknes, 2015). Dette er også en tendens internasjonalt (se for eksempel Chand, 2000; Dettlaff, 2014; Vinnerljung et al., 2008). På tvers av kontekster diskuterer litteraturen hvordan overrepresentasjonen kan forstås; hvorvidt etniske minoritetsfamilier har større behov for tjenester (sosioøkonomiske forklaringer, eks. sosial integrasjon og fattigdom) eller barnevernet har lavere terskler for å intervensere når familiene har etnisk minoritetsbakgrunn («kulturelle» forklaringer, eks. kommunikasjonsutfordringer og stigma). Flere viktige nyanser og forklaringsfaktorer er blitt påpekt. Jeg vil fokusere på hva vi vet om tiltakstrender, med fokus på de nyeste forskningsresultatene.

I norsk kontekst har forskning som sammenligner barnevernstjenester på tvers av etniske grupper benyttet datamateriale fra statistisk sentralbyrå (SSB). Forskingen er også hovedsakelig publisert som rapporter, med noen unntak som for eksempel Staer og Bjørknes (2015). Backe-Hansen et al. (2014) sammenlignet klientraten mellom fire grupper: barn som selv er innvandrere (innvandrerbarn), barn født i Norge av to innvandrerforeldre (norskfødte av to innvandrere), barn med en norskfødte og en innvandrerforelder og en norskfødt, og barn født i Norge av to norskfødte foreldre (majoritetsbefolkningen). Analysene viste at barn som selv hadde innvandret hadde den klart høyeste klientraten, dernest norskfødte. Barn uten innvandringsbakgrunn, hadde imidlertid klart lavest klientrate. Dette mønsteret var gjeldende for både hjelpetiltak og omsorgstiltak (Backe-Hansen et al., 2014). Når det gjaldt grunnene til at tiltak var iverksatt i familien i 2009, var «forhold i hjemmet» og «manglende omsorgsevne» oftest oppgitt på tvers av gruppene. «Vold i hjemmet» var oftere oppgitt som grunn for tiltak når det gjaldt innvandrerbarn og norskfødte av to innvandrerforeldre, «seksuelle overgrep» og «foreldres rusmisbruk» sjeldnere oppgitt, sammenlignet med majoritetsbefolkningen. Råd og veiledning var klart oftest registrert som tiltak på tvers av analysekategorier, men noe oftere for norskfødte barn av to innvandrerforeldre. Økonomisk hjelp var hyppigere oppgitt for innvandrerbarn enn overfor norskfødte barn og unge med norskfødte foreldre. Som forskerne påpeker er det vanskelig å forklare disse deskriptive mønstrene. For denne avhandlingen er det imidlertid av betydning å påpeke at grunnene til at familier med etnisk minoritetsbakgrunn kommer i kontakt med barnevernet kan være noe forskjellige fra majoritetsbefolkningen.

Staer og Bjørknes (2015) undersøkte representasjonen av ikke-vestlige innvandrere i barnevernspopulasjonen (innvandrere fra Afrika, Asia, sør og sentral Amerika samt Tyrkia) sammenlignet med populasjonen som helhet. De fokuserte på en kohort av barn som mottok tiltak i alderen 6-12 år og fant at barn med ikke-vestlig bakgrunn hadde dobbelt så høy sannsynlighet for å mottak tiltak fra barnevernet. Imidlertid, når de justerte for sosioøkonomiske forhold (inntekt, foreldres tilknytning til

arbeidsmarkedet, avhengighet av offentlig støtte og familiestatus) forsvant denne forskjellen. Dette mente forskerne gir grunn til å tro at den økte risikoen for å bli plassert utenfor hjemmet handler om at barna er utsatte med hensyn til sosioøkonomiske belastninger (fattigdom og lav sosial integrasjon) og ikke etnisk minoritetsbakgrunn. Forskerne fremholdt derfor at skjevhetene best kan møtes gjennom strukturelle tiltak på samfunnsnivå som øker etniske minoritetsfamiliers muligheter for utdanning og arbeid.

Berg et al. (2017) analyserte registerdata med fokus på overrepresentasjon og tegnet et sammensatt bilde. Forskerne fant, i tråd med tidligere funn, at barn med innvandringsbakgrunn var overrepresenterte i barnevernspopulasjonen som helhet. Imidlertid gjaldt overrepresentasjonen først og fremst for hjelpetiltak. Forskjellene var marginale når det gjaldt omsorgstiltak der kun en gruppe skilte seg ut: norskfødte barn med en forelder født i utlandet hadde høyere hyppighet av omsorgstiltak. Innenfor gruppen som mottok hjelpetiltak var barn med flukt som innvandringsbakgrunn og som selv hadde innvandret særlig overrepresentert. I tråd med Staer og Bjørknes (2015), fant forskerne at sosioøkonomiske faktorer langt på vei kunne forklare overrepresentasjonen av innvandrere og norskfødte i barnevernspopulasjonen. Et interessant funn var imidlertid at sammenhengen mellom lav sosioøkonomisk status og barnevernstiltak var sterkere i majoritetspopulasjonen. For innvandrer kategorien syntes sivil status (enslige forsørgere) å ha større betydning.

Kvantitative registerstudier tegner således et komplekst bilde der mange forhold kan forklare forskjeller i tjenester til barn med etnisk minoritetsbakgrunn og majoritetsbefolkningen (Drake et al., 2011; Velazquez & Dettlaff, 2011; Woodmass, Weisberg, Shlomi, Rockymore, & Wells, 2017). En viktig implikasjon av særlig relevans for denne avhandlingen, er behovet for forskning som undersøker situasjonen til barn og familier med flyktningebakgrunn og hvordan barnevernet kan møte deres særskilte behov (Backe-Hansen et al., 2014; Berg et al., 2017).

2.2.2 Foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer

Brukeres erfaringer og perspektiver på barnevernets arbeid har blitt stadig mer undersøkt de senere årene (Marthinsen & Lichtwarck, 2013; Studsrød, Ellingsen, & Willumsen, 2015; Uggerhøj, 2017). På tross av dette, finnes det i dag en svært begrenset mengde forskning som belyser familier med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer, både i norsk/nordisk kontekst og internasjonalt. Jeg presenterer derfor forskning fra en rekke kontekster, som jeg vurderer relevant for denne avhandlingen. Når det gjelder erfaringene til foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn fant jeg at tre tema var særlig fremtredende i forskningslitteraturen: terskler for tilgang til tjenester, profesjonelles kompetanse og tiltakenes egnethet.

Temaet *terskler for tilgang til tjenester* omhandler forhold som kan hindre familier med behov for støtte og hjelp fra å komme i kontakt med barnevernet.

Forskningslitteraturen beskriver for det første at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn kan føle seg usikre på hva de kan søke hjelp til fra barnevernet. Særlig flyktninger og immigranter rapporterer at de mangler nødvendig kunnskap om tjenestetilbudet, blant annet fordi de får dårlig informasjon fra myndighetene (Lewig, Arney, & Salveron, 2010; Maiter & Stalker, 2011). For det andre, kan foreldre vegre seg for å ha kontakt med barnevernet av frykt for konsekvensene (Dumbrill, 2009; Haugen, Paulsen, & Caspersen, 2017). Frykt og mistillit til barnevernet blant etniske minoriteter og de negative konsekvensene dette kan lede til er diskutert av flere (Dettlaff et al., 2011; Dumbrill, 2009; Maiter & Stalker, 2011; Rasmussen, Akinsulure-Smith, Chu, & Keatley, 2012). Berg et al. (2017) fant at frykt for barnevernet var et sentralt tema i både barnevernsarbeidere og foreldre sine fortellinger i norsk kontekst. En tredje terskel som omtales i litteraturen er negative erfaringer fra kontakt med andre velferdstjenester. Erfaringer av at profesjonelle ikke tar foreldres erfaringer på alvor samt at hjelpen som tilbys ikke er god nok kan hindre foreldre i å søke hjelp fra barnevernet i en utfordrende familiesituasjon (Lewig et al., 2010). I tråd med dette fant Løvgren (2017) at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sjeldnere initierte kontakt med barnevernet, sammenlignet med majoritetsbefolkningen.

Temaet *profesjonelles kompetanse* omhandler aspekter ved hvordan familier opplever å bli møtt av barnevernsarbeidere. Som i brukerundersøkelser generelt, synes kvaliteten på relasjonen til profesjonelle å være avgjørende for hvorvidt etniske minoritetsforeldre vurderer kontakten med barnevernet som positiv (Aadnesen, 2012; Chand & Thoburn, 2005; Fylkesnes & Netland, 2013). utfordringer i profesjonelle møter er derfor sentrale tema i forskningslitteraturen. Maiter og Stalker (2011) fant eksempelvis at asiatiske flyktningeforeldre i Canada opplevde at hyppig bytte av barnevernsarbeidere, språklige utfordringer og begrenset bruk av tolk samt barnevernsarbeidernes manglende kompetanse gjorde møtet utfordrende. Ifølge foreldrene hadde barnevernsarbeiderne også for lite kunnskap om, og forståelse for, deres særskilte livssituasjon og hvordan dette påvirket dem som foreldre i det nye landet.

Betydningen av at barnevernsarbeidere er sensitive overfor den særskilte konteksten foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn utøver foreldreskapet innenfor, vektlegges i flere brukerundersøkelser (se for eksempel Fylkesnes, 2011; Maiter & Stalker, 2011; Møller & Skytte, 2004). Særlig synes dette å være et eksplisitt tema i studier der flyktningeforeldre er informanter. Gjennom fokusgrupper med flyktningeforeldre i Canada fant for eksempel Dumbrill (2009) at ønsket om å gi barna en bedre fremtid var en sentral motivasjon for flukten. I det nye landet befant imidlertid foreldrene seg i en krevende situasjon der hverdagen var preget av presset økonomi, et sosialt belastet og tidvis farlig nærmiljø, sosial isolasjon og tap av hjemlandsnettverk, samt et samfunn som tidvis var fiendtlig innstilt til immigranter. I norsk kontekst fant Berg et al. (2017) at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn opplevde foreldreskapet utfordrende. Foreldrene bekymret seg for barnas psykiske helse og skolehverdag. Foreldrene beskrev også at familiens erfaringer fra krig og flukt (inkludert asylfasen) preget familien, samt utfordringer knyttet til eksklusjon fra arbeidsmarkedet og sosial isolasjon. Dårlig økonomi kunne gjøre det vanskelig å gi barna den materielle levestandarden som ble forventet i Norge. Også språkproblemer innad i familien ble tematisert, da barna mestret norsk bedre enn foreldrene.

Undersøkelser finner også at foreldre kan oppleve barnevernet som en tilleggsbelastning i en allerede krevende hverdag, blant annet fordi det forventes at de endrer sine foreldrepraksiser i tråd med normene i det nye landet (se for eksempel Maiter & Stalker, 2011; Ramsay, 2016; N. Williams, 2008). Foreldrene i Lewig et al. (2010) sin undersøkelse fra Australia formidlet at de følte seg maktesløse, frustrerte og triste som følge av at de mistet autoriteten de hadde hatt som foreldre i opprinnelseslandet. Særlig var dette et tema for tenåringsforeldre som opplevde at politi, skole og velferdstjenester støttet barnas opposisjon og tidlige selvstendigjøring fra foreldrene. Foreldrene opplevde også at de ikke fikk den informasjonen og opplæringen de trengte for å følge oppdragelsesnormene i det nye landet. Aadnesen (2012) gjorde lignende funn i sin undersøkelse. Muslimske foreldre opplevde at det ble forventet at de endret sine omsorgspraksiser i tråd med et individualistisk syn på barns behov. «Muslimsk oppdragelse» ble av barnevernsarbeiderne definert som autoritær og undertrykkende, i motsetning til «norsk oppdragelse» som ble snakket om som demokratisk og frigjørende. Forskeren argumenterte at foreldrene sine muligheter for deltakelse som konsekvens ble svekket, fordi deres syn og perspektiver på barnas behov ikke ble verdsatt og vektlagt.

Med hensyn til profesjonelles kompetanse har imidlertid undersøkelser også identifisert positive foreldreerfaringer og tilnærminger som oppleves hjelpende. I Maiter og Stalker (2011) sin studie vektla foreldrene med gode erfaringer at kontakten hadde medført positive endringer for familien, i form av praktisk hjelp, råd i oppdragelse og sosial støtte. I min masteroppgave (2011) undersøkte jeg gode arbeidsrelasjoner og fant at barnevernsarbeideres fremgangsmåter var kjennetegnet av: a) ta foreldrenes ønsker og behov på alvor, b) være tilgjengelig og c) gi informasjon på en forståelig og åpen måte. Jeg argumenterte at barnevernsarbeiderne gjennom sine fremgangsmåter la til rette for foreldrenes medvirkning gjennom å adressere både generelle utfordringer (som maktujevnhet, byråkratiske hindringer, ressursknapphet mm.) og spesielle utfordringer arbeid med familier med etnisk minoritetsbakgrunn kan innebære (som språk, migrasjonsrelaterte forhold, tjenestenes utforming).

Forskningen som er gjennomgått reflekterer samtidig strukturelle aspekter som får betydning for *tjenestenes egnethet* for familier med etnisk minoritetsbakgrunn. For eksempel tid og ressursaspekter. Plassering av etniske minoritetsbarn i fosterhjem har vært gjenstand for debatt i både medier og forskningslitteraturen. Barns rett til kulturell kontinuitet er vektlagt i barnekonvensjonen og norsk lov (Hofman, 2010). Imidlertid, er det i dag liten tilgang til fosterhjem med etnisk minoritetsbakgrunn og mange barn plasseres derfor i majoritetsetniske hjem i norsk kontekst (Berg et al., 2017). Møller og Skytte (2004) intervjuet etniske minoritetsforeldre av barn plassert utenfor hjemmet i Danmark. Foreldrene opplevde at barnevernet i for liten grad tok hensyn til barnas kulturelle bakgrunn ved plasseringer utenfor hjemmet (f.eks. morsmålsopplæring, religiøse normer for kost og påkledning, kulturelle verdier i oppdragelse). Som konsekvens ble familiene kulturelt diskriminert i forhold til språk, etnisitet og religiøsitet (Møller & Skytte, 2004).

I en interessant etnografisk undersøkelse utforsket Ramsay (2016) erfaringene til flyktningemødre med barn plassert utenfor hjemmet i Australia. Forskeren tydeliggjorde blant annet hvordan rommet som var tilrettelagt for mødrenes samvær med barna, møblert med leker og bøker, reflekterte en særskilt forståelse av godt foreldreskap som mødre med flyktningebakgrunn kan mangle forutsetninger for å møte. Følgelig, når mødrene ikke initierte til lek med barna under samværene ble dette tolket som bevis for at den relasjonelle tilknytningen var svak. Ramsay (2016) argumenterte derfor at denne særskilte konteksten ikke var egnet for å synliggjøre mødrenes omsorgsressurser. Maiter og Stalker (2011) fant at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn beskrev en rekke ulike strategier de hadde benyttet for å få tilgang til hjelp og forbedre familien sin situasjon samt for å være en støtte for andre. Forskerne fant imidlertid at disse ressursene i liten grad anerkjennes i forskning og praksis. De stilte derfor spørsmål ved hvorvidt tjenestenes utforming og forståelsesrammer usynliggjør foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine ressurser og resiliens.

2.2.3 Barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer

Barns deltakelse og medvirkning i barnevernet er blitt mye forsket på de siste tiårene både fra barnevernsarbeideres og barn sine perspektiver (Berrick, Dickens, Pösö, & Skivenes, 2015; Dillon, Greenop, & Hills, 2015; Leeson, 2007; van Bijleveld et al., 2015; Vis, Strandbu, Holtan, & Thomas, 2011). Barn med etnisk minoritetsbakgrunn sine perspektiver er imidlertid marginalt utforsket (Bernard & Gupta, 2008; M. Graham, 2007) og de særskilte utfordringene de stilles overfor som deltakere i barnevernet er derfor i liten grad tydeliggjort (Graham & Bruce, 2006; Moosa-Mitha, 2005). Jeg vil derfor først diskutere noen sentrale funn fra forskning om barns deltakelse i barnevernet mer generelt, deretter vil jeg se særskilt på forskning som omhandler barn med etnisk minoritetsbakgrunn spesielt.

Til tross for et stadig økende fokus på barnet som aktør og rett til å delta i saker som omhandler dem, viser forskning at barn fortsatt sliter med å bli tatt på alvor i møte med barnevernet (Vis et al., 2011). I en forskningsgjennomgang fant van Bijleveld et al. (2015) at barn ofte føler seg maktesløse. Når de ble involvert, for eksempel i møter, kunne de oppleve det vanskelig å ta ordet og formidle sin mening. Dette gjorde at mange utøvde sin rett til å delta på mer subtile måter, som for eksempel ved å være stille/trekke seg unna eller gjøre opprør. Forskning gir også grunn til å tro at barn sin mening oftest får gjennomslag når den er i tråd med profesjonelles vurdering (Archard & Skivenes, 2009). Barn plassert utenfor hjemme synes særlig ofte å rapportere liten eller ingen mulighet for å delta (Leeson, 2007; van Bijleveld et al., 2015; Warming, 2006).

På tvers av litteraturen finner forskning at barn og unge vurderer profesjonelles fremgangsmåter som avgjørende for deres deltakelse, som tilgjengelighet, troverdighet og informasjonsdeling (Dillon et al., 2015; McLeod, 2010; Paulsen & Thomas, 2017). Personlige kvaliteter som humor, snill, ikke-dømmende holdning er også blitt vektlagt (van Bijleveld et al., 2015). I tråd med dette fant Vis et al. (2011) at deltakelse hadde a) terapeutiske effekter, b) bidro til tilpassede tjenester og c) økte beskyttelsen av barn,

fordi barn som inngår i tillitsfulle relasjoner med voksne har større sannsynlighet for å fortelle om omsorgssvikt og overgrep.

Forskningslitteraturen foreslår således ulike årsaker til at barn fortsatt ikke involveres i tilstrekkelig grad. En forklaring som de fleste undersøkelser peker på er at deltakelse kommer i konflikt med andre hensyn, som for eksempel profesjonelles ansvar for å beskytte barn samt ivareta foreldres rett til deltakelse (Warming, 2013).

Barnevernsarbeidere kan også ha ulike og uklare forståelser av hva deltakelse innebærer eller mangle kompetanse (Archard & Skivenes, 2009). Organisatoriske forhold som hindrer gode samarbeidsrelasjoner har også blitt tydeliggjort, som lite tid til ansikt-til-ansikt kontakt, turnover av personal, lite barnevennlige omgivelser, begrenset kompetanse i å snakke med barn samt foreldres kredibilitet (Archard & Skivenes, 2009; Slettebø & Seim, 2017). Studier finner også at voksne og barn kan ha motstridende forståelser av hva deltakelse innebærer. Voksne synes å være opptatt av grensene for barns deltakelse, dvs. når barn ikke bør involveres, mens barn fremholder at de alltid ønsker muligheten til å si sin mening og ha innflytelse (McLeod, 2006; van Bijleveld, Dedding, & Bunders-Aelen, 2014).

I tillegg til slike generelle utfordringer og muligheter i barnevernskonteksten, kan barn med etnisk minoritetsbakgrunn oppleve særskilte utfordringer, som for eksempel språklige utfordringer, minoritetskonteksten og kulturelle forskjeller (Paulsen et al., 2014). I Thrana (2008) sin undersøkelse av unge sine medvirkningserfaringer i møte med barnevernet utforsket hun hvordan etnisitet kunne spille inn gjennom fortellingen til Zaida, en jente med flyktningebakgrunn. Zaida mottok tiltak fra barnevernet fordi hun hadde stort skolefravær, ruset seg og slet psykisk. Hun erfarte imidlertid at barnevernet ikke forstod grunnene til at hun handlet som hun gjorde. Fordi hun hadde lite skolegang fra hjemlandet og strevde med språket mestret hun ikke skolesituasjonen. Hjemme var det vanskelig fordi moren slet med psykiske vansker, blant annets om følge av krigserfaringer. I tillegg manglet Zaida kunnskap om hvordan systemet fungerte som gjorde barnevernets inngripen uforståelig for henne. Thrana

(2008) hevdet at språkproblemene og fremmedheten i det norske samfunnet kanskje var «den fremste barrieren som hindret hennes medvirkning» (s.80).

Med hensyn til språklige utfordringer undersøkte Kjelaas og Eide (2015) tolkede samtaler mellom enslige mindreårige og miljøpersonale på omsorgssenter. De fant at tolkens unøyaktige gjengivelser, egne bidrag inn i samtalen samt utelatelser av meningshold hindret informasjonsutvekslingen. Dette svekket barnets mulighet for å formidle sine egne erfaringer på en nyansert måte. Miljøpersonalet sine tendenser til å inngå allianser med tolken bidro videre til å forsterke den allerede ujevne maktbalansen i relasjonen til barnet. Forskerne konkluderte derfor med at tolkepraksiser som ikke følger reglene for god tolkebruk utgjør en barriere for barns deltakelse.

Når det gjelder plassering utenfor hjemmet, kan etniske minoritetsbarn oppleve særskilte utfordringer. For eksempel undersøkte Luster et al. (2009) sudanske enslige mindreårige flyktninger sine fosterhjemserfaringer i USA. Ungdommene hadde slitt med å anerkjenne fosterforeldrenes autoritet den første tiden og halvparten hadde valgt å skifte fosterfamilie. Kulturelle forskjeller var en av forklaringene som ble presentert, da det var kilde til misforståelser og konflikter. Forskjellene handlet om kulturelle koder (for eksempel betydningen av øye kontakt), ulike forventninger til samhandling (fosterforeldrene opplevde at ungdommene tok lite kontakt), konfidensialitet (at fosterforeldrene snakket med andre om ungdommen) og sending av penger og kontakt med nettverk i hjemlandet (fosterforeldrene ønsket å begrense dette mens det var av sentral kulturell verdi for ungdommene). Imidlertid rapporterte hoveddelen av ungdommene at de hadde utviklet gode relasjoner til voksne i tiden de bodde i fosterhjem og at dette hadde hjulpet dem i tilpasningsprosessen til det nye landet.

Flere påpeker således at barn med etnisk minoritetsbakgrunn kan slite med å bli hørt fordi sosialarbeidere har lite kunnskap om deres hverdagsliv og erfaringer (M. Graham, 2007; Moosa-Mitha, 2005). Warming (2011) hevdet at barn med etnisk minoritetsbakgrunn kan være trippelt sårbare, posisjonert som henholdsvis barn,

klienter og etnisk minoritet. Sårbarhetsdiskurser kunne således hindre deres stemmer fra å bli hørt.

2.2.4 «Etnisk bakgrunn» som utfordring for profesjonelle

Et gjennomgående tema i forskning som har undersøkt barnevernsarbeidere sine perspektiver er at profesjonelle erfarer å bli stilt overfor noen særskilte utfordringer i arbeid med etniske minoritetsfamilier. Jeg vil diskutere de særskilte utfordringene som skisseres i litteraturen, kulturelle forskjeller, språklige utfordringer og tiltakenes utforming.

Kulturelle forskjeller som kan gjøre krysskulturelt barnevernsarbeid utfordrende beskrives på tvers av forskningslitteraturen (Holm-Hansen et al., 2007; Paulsen et al., 2014). Bø (2014) fant at «kulturforskjeller» ble tematisert på to ulike måter av barnevernsarbeidere. For det første ble kulturforskjeller sett på som en utfordring i den generelle kommunikasjonen. Det handlet om at familier kunne mangle forståelse for profesjonelles mandat samt at ulikheter med hensyn til sosiale koder kunne føre til misforståelser. For det andre var kulturelle forskjeller i synet på familien, barns behov og kjønnsroller en utfordring. Dette er i tråd med Križ og Skivenes (2010b) komparative studie av barnevernsarbeidere i England og Norge sine perspektiver. På tvers av land rapporterte profesjonelle at «a cultural gap» i synet på familien, barns behov samt statens rolle gjorde det blant annet vanskeligere å komme til enighet om hvilke tiltak som skulle iverksettes.

Språklige utfordringer og bruk av tolk er også et sentralt tema hva gjelder utfordringer for profesjonelle i arbeid med etniske minoritetsfamilier (Bø, 2014; Chand & Thoburn, 2005; Hasle et al., 2014; Paulsen et al., 2014; Sawrikar, 2015). Alaggia, Maiter og Jenney (2017) fant, på den ene siden, at bruk av tolk økte klientenes muligheter for å formidle sine erfaringer på en nyansert og forståelig måte og dermed var en forutsetning for aktørskap og samarbeid. På den annen side, ble bruk av tolk beskrevet som svært utfordrende. Profesjonelle kunne føle usikkerhet mht. oversettingens

presisjon, tolkens rolleprofesjonalitet samt oppleve at klientene tidvis manglet tillit til at tolken overholdt taushetsplikten og derfor vegret seg for å dele informasjon. Strukturelle forhold som hindret god tolkebruk ble også trukket frem av profesjonelle, som for eksempel planleggingsaspekter, tid og ressurser samt manglende opplæring i bruk av tolk. Lignende funn er gjort i norsk kontekst (Križ & Skivenes, 2009; Paulsen et al., 2014; Ørvig, 2007). Barnevernsarbeiderne i Berg et al. (2017) sin undersøkelse beskrev bruk av tolk som avgjørende for godt samarbeid, men også utfordrende å realisere. Tilgangen på kvalifiserte tolker var begrenset, særlig i mindre kommuner. Samtaletemaene var ofte komplekse med referanser til fagspesifikke begreper og lovverk, som kunne utfordret oversettingen. Tolkene som ble intervjuet i samme prosjekt etterlyste opplæring i tolking for barnevernet samt bedre informasjon i forkant av tolkeoppdrag (Berg et al., 2017).

Forskning har også tydeliggjort noen interessante forskjeller på tvers av land med hensyn til barnevernsarbeideres perspektiver. I Križ og Skivenes (2010a) undersøkelse var engelske barnevernsarbeiderne i vesentlig større grad enn sine norske kolleger opptatt av hvordan rasisme og fattigdom påvirket etniske minoritetsfamiliens hverdager samt deres erfaringer i møtet med profesjonelle. Rugkåsa et al. (2017) gjorde lignende funn da de analyserte case som barnevernsarbeidere hadde utformet med fokus på utfordringer i arbeid med etniske minoriteter. Case'ene inneholdt komplekse beskrivelser av familiens situasjoner, som fattigdom, kjønnsroller og foreldreskapsnormer. Likevel dominerte kulturelle forklaringsmodeller i barnevernsarbeidernes vurderinger. Forskerne hevdet at dette var eksempler på hvordan kulturalisering, en overfokusering på kultur som forklaring, kunne usynliggjøre familiens hverdagerfaringer som fattigdom og diskriminering. Komparative studier indikerer i tråd med dette at et universalistisk perspektiv på barns behov (at barns behov kan møtes på samme måte uavhengig av etnisk bakgrunn) preger barnevernsarbeideres holdninger på tvers av land (Križ & Skivenes, 2010b; Randal, 2009; Williams & Soydan, 2005). En konsekvens kan da være at profesjonelle tar på seg rollen som informasjonsarbeidere med hensyn til hva som er «riktige foreldrepraksiser» fremfor å gå i dialog med familiene (Bø, 2014). Forskningen er

imidlertid ikke entydig. Berg et al. (2017) fant at barnevernsarbeidere anvendte et bredt spekter av forklaringsmodeller i sin forståelse av etniske minoritetsfamiliers særskilte situasjon (flyktninge-, minoritets- og levekårsforhold). Fylkesnes (2011) fant at kulturelle forskjeller var et tema i barnevernsarbeideres fortellinger, men at disse ikke ble tillagt avgjørende vekt.

Over nevnte forskning tydeliggjør således utfordringer på strukturelt nivå, som for eksempel tilgang til kvalifiserte tolker, tid og ressurser samt profesjonelles kompetanse. Barnevernsarbeiderne i Bø (2014) sin undersøkelse rapporterte at barnevernet og andre velferdsinstitusjoner sine tiltak var lite tilpasset etniske minoritetsfamiliers særskilte behov. Holm-Hansen et al. (2007) hevdet at foreliggende forskning gir grunn til å tro at tiltakene er virksomme overfor etniske minoritetsfamilier, men at implementeringen av tiltakene utfordres av barrierer i kommunikasjonen. I tråd med dette fant Bjørknes og Manger (2013) at det evidensbaserte foreldreveiledningstiltaket Parent Management Training (PMTO) hadde effekt for somaliske og pakistanske mødre når programmet ble tilpasset, i form av kultursensitive rekrutteringsstrategier samt språk.

2.2.5 Oppsummering forskningsstatus

Forskning på feltet krysskulturelt barnevern tegner således et kompleks bilde av utfordringene man står overfor når det gjelder barnevernstjenester for barn med etnisk minoritetsbakgrunn og deres familier. Populasjonsstudier avdekket at barn med flyktningebakgrunn er særlig overrepresentert i barnevernet, og at det er behov for mer forskning som utforsker hvordan tjenestene møter denne gruppens særskilte behov. Barn og foreldre kan oppleve mange av de samme utfordringene i møte barnevernet. Imidlertid inntar de ulike posisjoner og deres interesser og ønsker kan også stå i motsetning til hverandre. Et hovedinntrykk er også at barnevernsarbeidere sine perspektiver på utfordringene de møter i arbeidet er relativt godt dekket. I vesentlig mindre grad er foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer utforsket, mens barn og unge med etnisk minoritetsbakgrunn sine perspektiver nesten er fraværende.

Denne avhandlingen har til hensikt å kaste lys over noen av disse problemstillingene. Ved å utforske perspektivene til ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn bringer avhandlingen inn nye «stemmer» til kunnskapsbasen som informerer feltet.

3. Metodologi

I dette kapitlet gjør jeg rede for forskningsprosessen, fra planlegging til rapportering. To spørsmål besvares: Hvordan gikk jeg frem for å få kunnskap om etniske minoritetsfamiliers erfaringer (fremgangsmåter)? Hvilke syn på verden (ontologi) og hvordan vi kan få kunnskap om verden (epistemologi) lå til grunn for mine fremgangsmåter?

Først diskuterer jeg prosjektets vitenskapsteoretiske ståsted gjennom å plassere avhandlingen innenfor konstruktivistiske og kritiske kunnskapsparadigmer. Dernext beskriver og drøfter jeg forskningsopplegget (design) samt gjør rede for fremgangsmåtene mine hva gjelder rekruttering og gjennomføring av intervjuer. Utvalget vil deretter bli beskrevet samt at analytiske tilnærminger, etiske betraktninger og kvalitetshensyn vil bli diskutert.

3.1 Vitenskapsteoretisk ståsted

Det kvalitative forskningsfeltet tilbyr et mangfold av tilnærminger som har til felles at fortolkning settes i sentrum av de kunnskapsgenererende prosessene (Silverman, 2013). «Fortolkning» refererer til en antakelse om at mennesker verken kan beskrive eller kategorisere sine erfaringer uten å tillegge erfaringene en eller annen form for mening (Jenkins, 2000). Kunnskap om sosiale fenomener er derfor alltid resultat av komplekse meningsskapende prosesser (Thagaard, 2013). Innenfor kvalitativ forskning kan det videre identifiseres ulike fortolkende tilnærminger, altså vitenskapsteoretiske posisjoner (Bradbury-Jones et al., 2017). Jeg plasserer denne avhandlingen innenfor en konstruktivistisk og kritisk tradisjon. Med det legger jeg til grunn at kunnskap kontinuerlig skapes gjennom komplekse interaksjonsprosesser (konstruktivistisk perspektiv) og at kunnskap ikke kan forstås uavhengig av maktstrukturene den produseres innenfor (kritisk perspektiv). I det følgende vil jeg utdype hvordan jeg forstår disse posisjonene samt hvilke implikasjoner det har hatt for hvilke spørsmål jeg har stilt, hvordan jeg som forsker har gått frem, og følgelig for

hvilken type kunnskap denne avhandlingen produserer (ontologi og epistemologi, Hatch, 2002).

3.1.1 Konstruktivistisk perspektiv

En første antakelse i denne avhandlingen er at kunnskap, det vi oppfatter som «sant», kontinuerlig konstrueres og rekonstrueres gjennom komplekse, sosiale samspillprosesser. Dette kjennetegner konstruktivistisk tilnærminger til vitenskap (Hatch, 2002). Forskning innenfor et konstruktivistisk vitenskapssyn søker således å forstå hvordan individuelle og sosiale forhold spiller sammen og får konsekvenser for hva som oppfattes som virkelig og viktig (Esin, Fathi, & Squire, 2013). Som Alvesson og Sköldberg (2008) påpekte, omfavner begrepet konstruktivisme et mangfold forskningstilnærminger. Et konstruktivistisk perspektiv innebærer i denne avhandlingen at jeg har stilt meg kritisk til det som oppfattes som «naturlig» og «selvsagt» (som for eksempel sosiale kategorier som «foreldre» og «barn») og har lagt til grunn at samfunnet på mange måter er sosialt konstruert. I mindre grad har jeg hatt fokus på hvordan forskningskunnskap, og virkeligheten i seg selv, er sosialt konstruert (som kjennetegner mer epistemologisk og ontologisk radikale tilnærminger, ifølge Alvesson & Sköldberg, 2008). Gjennom avhandlingsarbeidet har jeg vært inspirert av narrativ teori og metode og hvordan fortellinger reflekterer, og også er et verktøy for, menneskelige konstruksjonsprosesser. Sentrale spørsmål har derfor vært: *hva* blir fortalt, *hvordan*, til *hvem* og med hvilke *konsekvenser* (Riessman, 2013)?

En sentral epistemologisk implikasjon av en konstruktivistisk og narrativ tilnærming er at forskningskunnskap konstrueres i dialogen mellom forskeren og det sosiale fenomenet forskeren ønsker å forstå. Som forsker har jeg derfor tilstrebet en refleksiv tilnærming til hvordan min egen posisjonering samt kontekstuelle forhold har virket inn på de kunnskapsgenererende prosessene. Gubrium og Holstein (2009) skilte mellom to typer kontekst forskere må forholde seg refleksivt til, for eksempel når datamateriale innhentes gjennom forskningsintervju. *Den narrative hendelsen* betegner intervjusituasjonen, hvordan fysiske omgivelser, forskerens informasjonsarbeid og

spørsmål, informantens motiver og interesser med videre får konsekvenser for hva som blir fortalt og utelatt i intervjuene. *De narrative omgivelsene* betegner på den annen side de ulike sosiale og individuelle ressursene deltakerne drar nytte av for å formidle et meningsfullt budskap til hverandre. Eksempler kan være normer og kulturelle koder, samfunnsdiskurser, statushierarkier, erfaringer, personlige egenskaper med mer. Jeg har således lagt til grunn at kvalitative forskningsintervjuer konstruerer ulike typer kunnskap og kan derfor fortolkes fra ulike perspektiver (Alvesson & Sköldberg, 2008; Riessman, 2008). Som fremgangsmåtene mine vil tydeliggjøre, hadde jeg fokus på dialogiske aspekter og samkonstruksjon av kunnskap både ved planlegging og gjennomføringen av datainnsamlingen samt i fortolkningene mine av fortellingene som ble fortalt. I rapporteringen (artiklene) vektla jeg imidlertid informantenes fortellinger og barnevernet som kontekst for narrative konstruksjonsprosesser stod således i fokus. Dette er i tråd med (Gubrium & Holstein, 2009) sin tilnærming.

3.1.2 Kritisk perspektiv

En annen sentral antakelse i denne avhandlingen er at hva vi oppfatter som «virkelig» ikke kan forstås uavhengig av maktstrukturene i samfunnet, dvs. de ulike sosiale mekanismene som får konsekvenser for individers livsmuligheter (Hatch, 2002). Forskning innenfor kritiske kunnskapsparadigmer studerer hvordan strukturelle forhold produserer ulikheter knyttet til blant annet kjønn, klasse og etnisitet (Alvesson & Sköldberg, 2008). Et sentralt anliggende har eksempelvis vært å forstå hvordan strukturelle mekanismer i den norske barnevernskonteksten i dag posisjonerer foreldre og barn med etnisk minoritetsbakgrunn og hvilke konsekvenser dette får for deres deltakelsesmuligheter.

Narrativ teori har rettet oppmerksomheten min mot hvordan statushierarkier ofte er subtile. Phoenix (2013) påpekte for eksempel at det å være i stand til å gjøre rede for ens handlinger og erfaringer på sosialt og kulturelt akseptabel måte, er en forutsetning for å fremstå som troverdig i møte med andre. Å kunne snakke «som en moralsk person» er således avgjørende for hvorvidt man anerkjennes som medborger (Phoenix,

2013). Relatert til barnevernskonteksten, kan brukere som ikke mestrer eller deler de kulturelle kodene knyttet til hvordan «et kompetent barn» eller en «god forelder» uttrykker seg, risikere å bli marginalisert som deltaker. Warming (2013) hevdet for eksempel at barns marginale posisjon henger sammen med deres manglende evne nettopp til å posisjonere seg som troverdige og ressurssterke i en «voksensentrert» verden.

Innenfor et kritisk paradigme har forskning alltid politiske implikasjoner og dermed alltid er mediert gjennom forskerens politiske posisjonering (Alvesson & Sköldbberg, 2008). Kritisk refleksjon rundt hvilken type kunnskap avhandlingen produserer og dens implikasjoner, samt hvordan aspekter ved status og makt virker inn på relasjonen mellom meg og informantene var derfor sentrale elementer i forskningsprosessen. Sistnevnte vil utdype når jeg diskuterer refleksjon som forskningsverktøy. Hatch (2002) hevdet videre at kritisk og feministisk forskning har som mål å skape sosial endring og derfor ofte anvender transformative tilnærminger. Jeg har ikke hatt en eksplisitt hensikt om sosial endring i mitt prosjekt. Imidlertid kan den kritiske kunnskapen avhandlingen produserer bidra med viktig kunnskap, for eksempel i form av at maktstrukturer synliggjøres.

3.2 Forskningsopplegg

3.2.1 Det kvalitative forskningsintervjuet – en narrativ tilnærming

For å besvare avhandlingens forskningsspørsmål søkte jeg informasjonsrike fortellinger fra ungdommer og foreldre om deres erfaringer. Det semi-strukturerte forskningsintervjuet ble derfor vurdert som et egnet verktøy (Kvale & Brinkmann, 2009). Jeg hadde et åpent og utforskende utgangspunkt ved oppstart av prosjektet, og ønsket en tilnærming til intervjuene der jeg la til rette for at informantene kunne formidle sine erfaringer (så langt som mulig) på sine egne premisser. Jeg ønsket også å stille meg åpen for «det uventede» i informantenes fortellinger og slik utfordre mine egne for-forestillinger. Narrativ metodikk ble derfor vurdert som egnet tilnærming.

Begrepet narrative metoder dekker en rekke tilnærminger som har til felles en interesse for hvordan erfaringer både fortolkes og skapes gjennom narrative konstruksjonsprosesser (Andrews, Squire, & Tamboukou, 2013; Riessman, 2008). I et narrativt perspektiv er fortellinger interessante fordi de gir verdifull informasjon om fortellerens unike perspektiv og identitetsprosesser (Chase, 2008). Ifølge Riessman og Quinney (2005) skiller fortellinger seg fra andre typer tekster og budskap ved at «events are selected, organized, connected, and evaluated as meaningful for a particular audience (s.394). Fortellinger betegner således lengre sekvenser av snakk/tekst der fortelleren gis tid og rom til å beskrive hendelser og sette ulike hendelser i sammenheng med hverandre. Språklige virkemidler som for eksempel «og så», «dermed», «etterpå» benyttes av fortelleren til å formidle et meningsfullt budskap til et forestilt eller tilstedeværende publikum (Salmon & Riessman, 2013). Narrative metoder retter oppmerksomheten mot nettopp disse sammenhengene som fortellere konstruerer - og hvordan den narrative hendelsen og narrative konteksten kan ha virket inn på hva som blir fortalt og hvordan (Gubrium & Holstein, 2009).

For å stimulere til mest mulig frie fortellinger, samtidig som tematisk fokus ble sikret, utarbeidet jeg to fleksible intervjuguider for henholdsvis ungdommer og foreldre (se vedlegg nr. 1 og 2). I begge guidene ble rammen for samtalene lagt ved at jeg innledningsvis informerte grundig om undersøkelsens formål, konfidensialitet og frivillighet. Deretter presiserte jeg følgende «Det viktigste for meg er å få vite hva du er opptatt av i forhold til kontakten med barnevernet – hva tenker du at det er viktig at jeg får vite? Jeg har noe spørsmål, men først og fremst ønsker jeg å høre hva som er viktig for deg.» I de fleste intervjuene startet informantene historiefortellingen etter denne innledningen.

Guidene var deretter organisert med utgangspunkt i fem hovedtema og tilhørende underspørsmål. Alle spørsmålene var åpne og beveget seg fra mer generelle spørsmål

(”Kan du fortelle litt om din(e) saksbehandlere²?”) til mer spesifikke spørsmål (”Kan du fortelle om ditt siste møte med saksbehandler?”). Hovedtema og eksempler på undertema var:

- 1) Bakgrunn: alder, bosituasjon, botid i Norge, sysselsetting.
- 2) Generelt om kontakt med barnevernet: kunnskap om barnevernet før første møte, første møte og utvikling over tid, typer tiltak, generelle oppfatninger av barnevernet.
- 3) Kontakt med saksbehandlere og muligheter for deltakelse: utfordringer/positive erfaringer, samhandlingsprosesser, beslutninger og deltakelse.
- 4) Referanserammer og verdier: ideer om godt foreldreskap og barn/ungdommers behov, råd og krav fra barnevernet.

Alle temaene ble berørt i samtlige intervjuer, men i ulik grad av detalj. I de fleste tilfellene opplevde jeg at spørsmålene og intervjuformen stimulerte til informasjonsrike fortellinger og gjorde materialet vel egnet for narrative analyser. Det var imidlertid tidvis utfordrende å identifisere en «typisk» narrativ struktur (Labov, 1982). Dette gjaldt særlig foreldreintervjuene som omhandlet dramatiske og traumatiske livshendelser. Fortellingene kunne være svært detaljerte, hendelser i fortid og fremtid ble vekselvis satt i sammenheng og forløpet var noe utfordrende å følge. Salmon og Riessman (2013) fremholdt at narrativ forskning de senere år er blitt oppmerksom på at fortellinger om traumatiske erfaringer kan fremstå fragmenterte og usammenhengende. Det blir da lytterens oppgave å søke å forstå hva fortelleren prøver å formidle. I tillegg kan språklige utfordringer ha bidratt til at noen av fortellingene fikk en noe fragmentert karakter. Medforfatterne og jeg vurderte imidlertid at fortellingene, til tross for en noe fragmentarisk form, ga rik og meningsfull informasjon om tematikken de omhandlet.

Intervjuene ble i hovedsak avsluttet med at jeg spurte om informantene ville gi noen råd til barnevernet eller andre foreldre/ungdommer som kommer i kontakt med barnevernet. For å sikre at jeg ikke hadde gått glipp av tema som var viktige for

² I møte med informantene benyttet jeg oftest begrepet «saksbehandler» (fremfor barnevernsarbeider) da jeg erfarte at det var mest kjent.

informantene, spurte jeg også samtlig om det var noe de hadde lyst å formidle avslutningsvis. Jeg ba også om en tilbakemelding på hvordan informantene hadde opplevd å delta i intervjuet. Samtlige informanter samtykket til at samtalene ble tatt opp på bånd.

3.2.2 Refleksivitet som forskningsverktøy

I tråd med mitt konstruktivistiske og kritiske utgangspunkt, var refleksivitet et sentralt verktøy for å sikre kvalitet i forskningsprosessen. Refleksivitet innebar for meg å ta på alvor «hvordan ulike språklige, sosiale, politiske og teoretiske elementer er sammenvevde i en kunnskapsprosess når empirisk materiale konstrueres og tolkes» (min oversetting, Alvesson & Sköldbberg, 2008, s. 19). Narrativ teori var en viktig kilde for refleksjon fordi det åpnet for nye måter å «tenke» rundt posisjonering og kunnskap på. Hvordan oppfattet informantene min posisjon og rolle og hvilke konsekvenser kunne deres oppfatninger få for hva som var mulig å snakke om og hvordan? Hvordan preget min teoretiske posisjonering hva jeg ble opptatt av i intervjuene, og mine tolkninger?

I forrige kapittel rettet jeg oppmerksomheten mot kontekstuelle vilkår for barn og foreldre sin deltakelse i samfunnet, med fokus på hvordan strukturelle forhold spiller sammen og posisjonierer deltakere i en barnevernskontekst (Fraser & Honneth, 2003; Warming, 2011). Dette er strukturelle mekanismer jeg også forholdt meg refleksivt til gjennom forskningsprosessen. Serrant-Green (2010) hevdet for eksempel at erfaringene til etniske minoritetsgrupper kan befinne seg i «blindsonen» til majoriteten. Et sentralt spørsmål var da hvordan min posisjon som representant for «den hvite, etniske majoriteten» påvirket mine valg og tolkninger. Jeg var særlig oppmerksom på at jeg på mange måter var en «innsider» i møtet med forskningsfeltet jeg gikk i møte (Drake, 2014). Etter 14 års erfaring fra barnevernsarbeid i Bergen, hadde jeg tilegnet meg en rekke ferdigheter og kunnskaper som på mange måter var en ressurs for meg i forskningsprosessen. Det bidro til at jeg hadde en god forståelse for kompleksiteten av forhold som spiller inn i en barnevernskontekst samt at jeg kunne

formulere praksisrelevante forskningsspørsmål. Ferdighetene jeg hadde ervervet meg med hensyn til for eksempel samtaleteknikk og bruk av tolk, var nyttige for å tilrettelegge dialog i møte med informantene. Mitt profesjonelle nettverk fungerte som døråpnere i rekrutteringsarbeidet. Samtidig var «innsider» posisjonen en utfordring. Jeg gikk nødvendigvis inn i forskningsprosessen med en rekke holdninger, forestillinger og meninger om «hva som var problemet». Posisjonen kunne også innebære tillitsutfordringer – da både ungdommer og foreldre kunne tvile på min evne til å tre inn i en ny rolle som «forsker».

Refleksivitet innebar at jeg kontinuerlig reflekterte rundt spørsmål rundt ulike forhold som virket inn på kunnskapsprosessene. Jeg oppsøkte forskningslitteratur som tematiserte refleksjon i forskning (se for eksempel Finlay & Gough, 2003; Hickson, 2015) og førte en forskningslogg der jeg noterte ulike erfaringer, dilemma og spørsmål som jeg ble opptatt av underveis. Dette var også tema for veiledning og samtaler med kollegaer.

3.2.3 Utvalgsstrategier

For å besvare forskningsspørsmålene i denne studien ble det foretatt et strategisk utvalg (Thagaard, 2013). Hensikten med et strategisk utvalg er å identifisere eksempler som på en god måte illustrerer fenomenet man ønsker å få kunnskap om (Silverman, 2013). Betegnelsen «foreldre og unge med etnisk minoritetsbakgrunn og erfaring fra kontakt med barnevernet» er en svært bred sosial kategori som tillegges ulik betydning i ulike kontekster. Det var derfor avgjørende å gjøre eksplisitt hvordan kategoriene «barnevernserfaring», «foreldre», «unge» og «etnisk minoritetsbakgrunn» ble operasjonalisert.

Når det gjaldt *barnevernserfaring* vurderte jeg at det var hensiktsmessig å rekruttere familier med ulike typer barnevernserfaring (eksempelvis både hjelpetiltak og plassering utenfor hjemmet) samt at både kritiske og positive stemmer ble inkludert, dvs. at utvalget hadde bredde.

Begrepet *etnisk minoritetsbakgrunn* refererer til mennesker med svært ulike nasjonale og etniske identiteter, sosial status, migrasjonshistorier med mer (se teorikapittelet for ytterligere avklaring). For å avgrense analysekategorien noe, besluttet jeg å rekruttere familier med «flyktningebakgrunn». Jeg antok at familier med flyktningebakgrunn kunne ha noen felles erfaringer, som for eksempel flukt, borgerstatus og bosetting, som får konsekvenser for hvordan møtet med den norske barneverntjenesten erfares (Berg et al., 2017; Lidén, 2017). Samtidig la jeg til grunn at også «flyktninger» er en svært mangfoldig gruppe, med hensyn til kulturell, sosial og etnisk bakgrunn, og at analysene måtte ta dette i betraktning.

Utvalgs-kategorien *foreldre* referer til personer som selv identifiserte seg som mor eller far i en «barnevernssak». Jeg hverken problematiserte eller stilte krav til at foreldreskapet skulle være biologisk. Når det gjaldt *ungdommer* avgrenset jeg rekrutteringen til informanter i alderen 16-23 år. Personer i denne alderen kan erfare å både bli posisjonert som voksne (for eksempel i enkelte juridiske sammenhenger) og som barn (for eksempel som klienter i en barnevernssak). Når jeg refererer til utvalget, benytter jeg derfor begrepene «unge» og «ungdommer» for å skille dem fra yngre barn og slik anerkjenne deres modenhet og særskilte livsfase.

Hva gjelder *utvalgets størrelse* hadde jeg som mål å intervju 10-15 foreldre og 10-15 ungdommer. Jeg vurderte det imidlertid hensiktsmessig å evaluere antallet underveis. Den overordnede hensikten var at datamaterialet skulle være tilstrekkelig informasjonsrikt (bredde og dybde) til å oppnå kvalitet i henholdsvis tematiske og narrative analyser (O'Reilly & Parker, 2012). Innenfor narrative forskningsmetoder vurderes ofte et mindre utvalg å være mest hensiktsmessig da det muliggjør mer detaljerte analyser av den enkelte fortelling (Bradbury-Jones et al., 2017; Riessman, 2008).

3.3 Datainnsamling

Hvordan man går frem for å komme i kontakt med aktuelle informanter har konsekvenser for hvem som rekrutteres til et forskningsprosjekt (Thagaard, 2013). Med hensyn til rekruttering av personer med etnisk minoritetsbakgrunn kan språklige barrierer, mistillit og usikkerhet stille forskere overfor noen særskilte utfordringer (se for eksempel Bjørknes, Jakobsen, & Nærde, 2011; G. Drake, 2014; Serrant-Green, 2010). Det var derfor viktig for meg å ta reflekterte valg i rekrutteringsprosessen. Jeg planla datainnsamlingen ved å orienterte meg i relevant litteratur samt henvendte jeg meg til nøkkelpersoner med god kjennskap til konteksten jeg skulle rekruttere informanter innenfor. Dette ga meg verdifull kunnskap som informerte beslutninger knyttet til rekruttering og utforming av intervjuguide. På mange måter startet det analytiske arbeidet mitt allerede ved konseptualiseringen av prosjektet - i mitt arbeid med å identifisere, kategorisere og gi mening til konteksten jeg gikk i møte (Thagaard, 2013). Bergen ble valgt som hovedarena for rekrutteringsarbeidet. Dette fordi feltet var tilgjengelig, siden jeg bodde i Bergen og hadde et velutviklet nettverk av ressurspersoner og potensielle portåpnere. Imidlertid stilte jeg meg åpen for å rekruttere informanter med bosted i andre deler av landet.

I det følgende beskriver jeg datainnsamlingsprosessene og drøfter noen av valgene jeg tok. Rekkefølgen reflekterer tidslinjen i selve forskningsprosessen, i hovedsak rekrutterte og intervjuet jeg foreldre først, deretter ungdommer.

3.3.1 Rekruttering av foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn

Et første steg i rekrutteringsarbeidet var å utarbeide brosjyrer som kunne distribueres til portåpnere og potensielle informanter (se vedlegg nr. 3). I brosjyrene beskrev jeg målsettingen ved prosjektet, hvem jeg ønsket kontakt med, hva det ville innebære å delta samt noen etiske retningslinjer. Jeg oversatte selv brosjyren til engelsk og fransk. Profesjonelle oversettere oversatte brosjyren til somali og arabisk. Jeg opprettet en hjemmeside for prosjektet der brosjyrene og informasjonsskriv (se vedlegg nr. 4 og 5)

var tilgjengelig, sammen med en oppfordring til potensielle informanter om å ta kontakt.

Barnevernstjenesten er hyppig brukt til rekruttering til forskning da barnevernsarbeidere har direkte tilgang til målgruppen og kan informere og motivere for deltakelse (Aadnesen, 2012; Jensen, 2016; Slettebø, 2008). Enkelte grupper kan imidlertid bli ekskludert når barnevernsarbeidere velger ut personer. Jeg besluttet derfor å rekruttere foreldreinformanter gjennom andre arena enn barnevernstjenesten. Det felles innvandrerråd i Hordaland (DFIH) ble en viktig ressurs for meg i rekrutteringsarbeidet, både i form av tips og råd og hjelp til å spre informasjon om undersøkelsen til potensielle informanter. I tillegg henvendte meg til offentlige etater (NAV, Introduksjonssenteret for nyankomne flyktninger, veiledningssentre, skoler mfl.). I møte med personer som hadde hatt en relasjon til meg som barnevernsansatt var jeg særlig eksplisitt mht. hva det innebar at jeg hadde skiftet rolle. Jeg brukte brosjyrene og nettsiden aktivt til å formidle hva det innebar at jeg tok kontakt som forsker. I møte med alle, og også i møte med informantene, formidlet jeg eksplisitt at jeg var interessert i bredden av erfaringer med barnevernet – også kritiske perspektiver. Flere jeg snakket med formidlet at det kunne bli utfordrende for meg å rekruttere informanter fordi det hersket en utbredt mistillit til barnevernet blant etniske minoritetspersoner samt at mange hadde liten kjennskap til forskning.

Informasjon om undersøkelsen min ble distribuert gjennom diverse kanaler. I tillegg til personene som jeg hadde direkte kontakt med distribuerte jeg flyers via mail og/eller la det tilgjengelig en moské, på venterommene til flere barnevernstjenester, familieveiledningssentre, frivillige organisasjoner, tidligere kolleger og private kontakter. Alle informantene fikk også spørsmål om de kjente noen aktuelle informanter som de kunne forespørre (snøball).

Rekrutteringen viste seg å være en svært tid- og ressurskrevende prosess, som er i tråd med erfaringer i brukerforskning generelt (Mirick, 2016). Det endelige utvalget av foreldre ble rekruttert gjennom ulike arena, som kan ha bidratt til bredde i utvalget:

foreldreveiledere (5), privat nettverk (3), frivillige organisasjoner (2), i direkte møte (1). Med unntak av en, tok alle foreldrene kontakt med meg gjennom en «mellommann». For eksempel ved at representanter ved frivillige eller offentlige organisasjoner med samtykke fra informanten ringte på vegne av han/henne og formidlet dennes ønske om å delta. Jeg fulgte opp med å ta kontakt med dem på telefon, informere kort om undersøkelsen min og frivilligheten og sjekke ut motivasjonen for å delta.

3.3.2 Foreldreintervjuene

Jeg hadde som mål å skape en avslappende og inkluderende ramme for samtalene for slik å stimulere til dialog og deling av informasjon. Alle foreldrene fikk derfor spørsmål om hvor de ønsket at samtalen skulle finne sted. Jeg presiserte imidlertid at det var fint hvis vi kunne snakke på «et rolig sted». Intervjuene ble gjennomført hjemme hos informantene, på universitetet og på kafé. Da vi møttes på mitt kontor serverte jeg drikke (te, kaffe, vann) samt noe å spise (nøtter, sjokolade, boller og annet). Serveringen ga anledning til både meg som intervjuer og foreldrene å ta ønskede pauser i samtalen («vil du ha mer te?», «det var en god sjokolade»). Intervjuene som fant sted i informantenes hjem opplevde jeg som særskilt informasjonsrike. Ikke bare med hensyn til innholdet i fortellingene men besøket ga meg et rikere bilde av hverdagslivet til informantene (boligen, nærområdet, familiebilder på veggene). Ved en anledning inviterte informanten meg med for å lage en tradisjonell matrett sammen. Det oppstod imidlertid også noen dilemma, for eksempel når barn kom hjem fra skolen og jeg ble usikker på om de kunne høre hva vi snakket om. Dette fikk nødvendigvis konsekvenser for hvilke spørsmål jeg fant passende å utforske.

Alle informanter snakket eller forstod noe norsk. Intervjuene ble gjennomført på norsk, engelsk og fransk. Profesjonelle tolker (ansatt ved tolketjenesten i Bergen) ble engasjert i dialog med tre av foreldrene. Da fikk foreldrene i forkant spørsmål om det var spesifikke tolker de ønsket at jeg skulle forespørre om oppdraget. Samtlige hadde

ønsker som jeg kunne etterkomme. Informasjonsskrivet (se vedlegg nr. 4) ble nøye gjennomgått ved oppstart. Jeg vurderte at det kunne være fordelaktig å snakke med hver informant to ganger. Både med hensyn til å legge til rette for tillitsskapende prosesser og som en anledning til å sjekke ut forståelse (med tanke på språk og fortolkning) og gå i dybden på særskilte tema av interesse. Åtte av informantene samtykket til å delta i ett oppfølgingsintervju. Jeg erfarte at oppfølgingsintervjuene bidro til større rikhet i datamaterialet men i mindre grad til at nye tema fremkom. Hvert intervju varte 50-150 minutter (dette gjaldt både for første og andre intervju). Alle informantene fikk 200 kroner etter endt intervju som skulle dekke utgifter til transport og lignende. Dette ble positivt mottatt av foreldrene. En informant sa «Det var snilt. Da skal jeg gå og kjøpe 17.mai sko til mitt barn». Det ga meg også et lite innblikk i hvordan en presset økonomisk situasjon får konsekvenser for mange foreldres handlingsrom i hverdagen. For å sikre at pengegiven ikke utgjorde motivasjonen for å delta ble det ikke informert om dette i forkant av det første intervjuet.

3.3.3 Rekruttering av ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn

Forskningslitteraturen beskriver at rekruttering av barn og unge til forskning både er praktisk og etisk utfordrende (Alderson & Morrow, 2011; Schelbe et al., 2014). Jeg stilte meg åpen for å rekruttere ungdommer også da jeg hadde hovedfokus på rekruttering av foreldre. En ungdom ble rekruttert i denne fasen gjennom sin mor, som var foreldreinformant og formidlet informasjon videre til sin datter. Allerede her ble jeg stilt overfor et karakteristiske etisk dilemma – hvilken informasjon hadde jenta fått av sin mor? Følte hun seg presset eller forpliktet til å delta, gitt at det var en autoritetsperson som introduserte henne for prosjektet? Og hvordan kunne jeg gå frem for å sikre at jenta var godt nok informert og bygge en relasjon der det var rom for å trekke seg (Alderson & Morrow, 2011)? Disse spørsmålene reflekterte jeg aktivt rundt med hensyn til hvilke valg jeg tok videre.

Fordi rekrutteringen av foreldre gjennom frivillige organisasjoner hadde vist seg å være en tidkrevende prosess besluttet jeg å hovedsakelig henvende meg til offentlige etater for å rekruttere ungdommer. Jeg henvendte meg til samtlige barneverntjenester i Bergen og omkringliggende kommuner på mail. Deretter fulgte jeg henvendelsen opp på telefon. Noen barnevernledere sa de ikke hadde noen ungdommer i kategorien jeg søkte, andre sa de ville videreformidle informasjonen til barnevernsarbeidere. Jeg henvendte meg også til en rekke barnevernsinstitusjoner, skoler og helsestasjoner. Jeg deltok også på møter med to private tiltak for ungdom, i det ene tilfellet fikk jeg informere om prosjektet mitt for ungdommer (en gruppe bestående av ungdommer både med og uten barnevernserfaring, det var ukjent for meg hvem som tilhørte hvilken kategori). Profesjonelle jeg snakket med var imøtekommende men sa de ikke hadde så mange ungdommer i denne målgruppen. De var også opptatt av belastningene deltakelse kunne innebære for ungdommene. Leeson (2007) hevdet at «gatekeepers» sine oppfatninger av barn med barnevernserfaring som særskilt sårbare kan utgjøre en hindring for at deres stemmer blir hørt gjennom forskning. I tillegg til å henvende meg til etater som har kontakt med unge spredte jeg også informasjon gjennom mitt private og profesjonelle nettverk. Jeg spurte også alle informantene om de kjente noen de tenkte kunne ha interesse av å delta. Seks ungdommer som hadde sagt seg villige til å være med på intervju, trakk seg i siste liten eller stilte ikke opp. Det endelige utvalget ble rekruttert gjennom en barnevernsarbeider i barneverntjenesten, en støttekontakt, en lærer, en arbeidsgiver og en forelder. Rekrutteringen ble avsluttet etter seks intervjuer. Det var for det første et pragmatisk valg, da ytterligere rekruttering ikke var mulig innenfor avhandlingens tids- og ressursramme. For det andre vurderte jeg også at intervjuene jeg hadde fått var svært informasjonsrike og derfor kunne belyse spørsmålene i avhandlingen på en god måte.

3.3.4 Ungdomsintervjuene

Samtlige ungdommer tok kontakt med meg gjennom voksne de hadde en relasjon til (barnevernsarbeider, støtteperson, arbeidsgiver, lærer, forelder). Jeg fikk navn og telefonnummer samt beskjed om at de hadde fått informasjon og at de ønsket å delta.

Som i møte med foreldrene, kontaktet jeg ungdommene på telefon og presenterte undersøkelsen, frivillighet samt sjekket ut motivasjonen for å delta. Samtlige fikk uttale seg om hvor de ønsket å møte meg. Intervjuene fant sted: i et klasserom, leiligheten til en støtteperson, på universitetet, og i møterommet på et bibliotek. Intervjuene varte mellom 50 og 110 minutter og foregikk på norsk. En ungdom hadde kort botid i Norge og jeg foreslo derfor å engasjere en tolk for å sikre informasjonsflyten. Ungdommen ønsket imidlertid ikke dette og jeg aksepterte dennes ønske. Jeg vurderer at intervjuet ga viktig informasjon om ungdommens erfaringer, særlig med tanke på hvordan det kan erfares å være nyankommen til Norge og plasseres i barnevernet. Språklige utfordringer gjorde imidlertid at fortellingen ikke var så rik og detaljert som i de andre intervjuene.

For å sikre fritt og informert samtykke fra ungdommene ble informasjon om formålet med prosjektet, min rolle som forsker og konfidensialitet gitt grundig ved oppstart av intervjuene (se informasjonsskriv vedlegg nr. 5). Dilemma ved samtykke når barn og unge deltar i forskning, og noen eksempler med hensyn til hvordan jeg gikk frem, vil jeg komme tilbake til i mer detalj under «etiske refleksjoner». Også ungdommene fikk en kompensasjon på 200,- i etterkant av intervjuet. En ungdom spurte i forkant om det var noen form for belønning og fikk da informasjon om dette.

3.4 Utvalget

3.4.1 Foreldreinformantene

Foreldreutvalget bestod av 11 foreldre med flyktningebakgrunn fra ni ulike land på det Afrikanske kontinent (8) og i midt- Østen (3). Fire var menn og syv var kvinner, i alderen 20 til ca. 45 år på intervjutidspunktet. Informantene hadde bodd i Norge i 2-17 år. Med hensyn til familiesammensetning hadde informantene 1-7 barn, der majoriteten hadde tre barn eller flere. To av informantene var samboende og ble intervjuet sammen. De fleste var studenter (8), hvorav seks gikk på introduksjonskurs for flyktninger og to på videregående skole. De resterende var hjemmearbeidende (1), arbeidssøkende (1) og i arbeid (1). Seks var enslige forsørgere. De fleste bodde i

kommunale utleieboliger i to større store byer i Norge. To delte i tillegg erfaringer fra kontakt med barnevernet i mindre kommuner.

Informantene hadde hatt kontakt med barnevernet fra 2 måneder til 10 år, de fleste i to år eller mer. Med unntak av en, hadde alle mottatt hjelpetiltak i kortere eller lengre perioder. Syv hadde erfart at barna ble akutt plassert utenfor hjemmet. To hadde barn som var plassert i fosterhjem på intervju tidspunktet. Intervjuene ble gjennomført i 2014 og 2016.

3.4.2 Ungdomsinformantene

Ungdomsutvalget bestod av seks ungdommer i alderen 17-19 år med bakgrunn fra det afrikanske kontinentet (vestlige, sentrale eller østlige Afrika). Fire var unge kvinner og to var unge menn. En hadde bodd i Norge kortere enn fem år, de resterende i ti år eller lengre. En ungdom hadde kommet til Norge sammen med et familiemedlem og ble registrert som enslig mindreårig asylsøker. Alle var elever, fem på videregående skole og en på grunnskoletilbud for fremmedspråklige. På intervju tidspunktet bodde informantene i tre middels og store byer i Norge.

Samtlige ungdommer hadde opplevd å bli plassert utenfor hjemmet i en kortere eller lengre periode, i grunnskole alder eller senere. Fem hadde opplevd plutselige flyttinger ut av hjemmet (akuttvedtak). To hadde bodd de fleste ungdomsårene i fosterhjem og/eller institusjon. På intervju tidspunktet bodde to sammen med sine biologiske foreldre, to i selvstendige boløsninger og to i fosterhjem. Intervjuene fant sted i 2014 og 2015.

3.5 Systematisering og analyse

Analysene av datamaterialet hadde hovedfokus på innholdet i informantenes fortellinger om barnevernet. I artikkel 1 ble en tematisk tilnærming valgt, en mer

narrativ tilnærming i artikkel 2 og 3. Transkriberingsprosessen presenteres som en del av systematiseringsarbeidet fordi det alltid innebærer fortolkninger med hensyn til hva som inkluderes og hva som ekskluderes av informasjon.

3.5.1 Transkribering

Fordi mitt hovedfokus var rettet mot meningsinnholdet i informantenes fortellinger om barnevernet, var det avgjørende at transkripsjonene reflekterte dette på en best mulig måte. Alle intervjuene ble transkribert ord for ord i språket samtalen forgikk på (norsk, engelsk, eller fransk). I intervjuer der tolk ble benyttet transkriberte jeg kun det som ble formidlet på norsk. I tillegg til fortolkningsnivået fra tale til tekst var det dermed også et språklig fortolkningsnivå, da både jeg som intervjuer og informantene/oversetterne formidlet oss på språk som ikke var våre morsmål. Her opplevde jeg at det var en styrke for kvaliteten på transkripsjonene at jeg selv hadde foretatt intervjuene, da jeg hadde en videre fortolkningsramme med hensyn til innholdet. Jeg var særlig oppmerksom på at tegnsettingen reflekterte innholdet, slik jeg fortolket det. For å bekrefte at jeg var oppmerksom og stimulere til videre fortelling benyttet jeg hyppig «mmm», «ja!» og «ok». Dette ble kun inkludert i transkripsjonene når det ble vurdert som sentralt for samtalsforløp og innhold, for eksempel «hmm?» når det hadde en spørrende effekt.

Non-verbal kommunikasjon som jeg vurderte var relevant for meningsinnholdet ble notert i parenteser, for eksempel (himling med øynene), (stillhet) eller (informanten reiser seg og gestikulerer). Noen lyder ble inkludert (hosting, spising, lyden av at noen slår i bordet, skraping med stolen). Uklarheter ble også notert, for eksempel [uklart hva som ble sagt] eller [jeg oppfattet at informanten her refererte tilbake til tiden i hjemlandet]. De fleste elementer av mikro-kommunikasjonen ble imidlertid utelukket. For eksempel snakker informantene og jeg tidvis i munnen på hverandre. Det ble ikke notert såfremt det var avgjørende for meningsinnholdet.

To forskningsassistenter bisto meg i transkribere ungdomsintervjuene og et par foreldreintervjuer. Jeg gikk grundig gjennom samtlige transkripsjoner i etterkant, for å sikre fortolkningskvaliteten samt koherens med hensyn til transkriberingsformen. Til tross for instruksjoner i forkant og min gjennomgang i etterkant bærer imidlertid transkripsjonene noe preg av at ulike personer utførte oppgavene. Dette kan ha medført noen utfordringer med hensyn til transkripsjonenes kvalitet. Imidlertid vurderer jeg at dette også var en ressurs, fordi forskningsassistentene tilførte nye perspektiver i fortolkningsprosessen og slik utfordret mine fremgangsmåter.

3.5.2 Tematisk analyse (artikkel 1)

I artikkel 1 benyttet jeg tematisk analyse, inspirert av Braun og Clarke (2006) sin modell bestående av seks analysefaser. For å gjøre meg kjent med datamaterialet (fase 1) leste jeg gjennom alle transkripsjoner fra de 10 informanters fortellinger (den ellefte informanten ble rekruttert etter artikkelen var ferdigstilt). Alle tema av interesse ble notert, på ulike analytiske nivåer: første møte, typer hjelpetiltak, kontakt med barnevernsarbeider, migrasjonsaspekter, syn på barneoppdragelse, konflikter og uenigheter, familierelasjoner med mer. Softwareprogrammet Nvivo var en god hjelp for å sikre systematikk i dette arbeidet. Deretter jobbet jeg med å frembringe de første kodene (fase 2). Jeg fant at datamaterialet var svært mangfoldig og historiene som ble fortalt svært forskjellige både med hensyn til struktur, rikhet og dybde. Det var derfor en utfordring å finne tema som ble bredt belyst på tvers av datamaterialet. Det var imidlertid ett tema som alle fortellingene berørte: en utbredt frykt for barnevernet blant etniske minoritetspersoner. Jeg³ besluttet derfor å utforske dette temaet i den første artikkelen, fremfor å rapportere bredden av tema som fremkom. Jeg gikk så videre i analysene (fase 3) med særlig fokus på kodene jeg vurderte at var satt i sammenheng med «frykt for barnevernet» i informantene sine fortellinger. Deretter gjennomgikk jeg temaene kritisk (fase 4). Kodet tekst ble gjennomgått og diskutert. Jeg leste deretter

³ Medforfatterne var viktige bidragsytere i datainnsamlings- og analyseprosessen. I artiklene benyttet jeg derfor betegnelsen «vi». I avhandlingens sammendrag samt dette metodekapittelet har jeg imidlertid valgt betegnelsen «jeg» for å tydeliggjøre min sentrale rolle.

alle transkripsjonene i sin helhet på nytt, for å sjekke om noe hadde unnslipt min oppmerksomhet. Tre hovedtema ble på dette tidspunktet sentrale: frykt for å miste barna, frykt for å ikke bli tatt på alvor, frykt for å bli diskriminert. I det påfølgende definerte og navnga jeg temaene (fase 5). I denne fasen begynte jeg arbeidet med å skrive ut temaene som tekst og diskuterte disse med medforfattere og veiledere. Det var svært hjelpsomt for prosessen og ikke minst nødvendig for å sjekke ut kvaliteten på fortolkningen. Til slutt, ble artikkelen ferdigstilt (fase 6).

3.5.3 Narrativ analyse (artikkel 2 og 3)

I artikkel 2 og 3 rettet jeg mitt analytiske blikk mot narrative meningselementer i datamaterialet og var således inspirert av narrative forskningsmetoder. Riessman (2008) skilte mellom fire ulike narrative tilnærminger; tematisk, strukturell, dialogisk/performance og visuell. *Tematiske* narrative analyser retter fokus mot fortellingens innhold. I en intervjustudie vil for eksempel forskeren primært være opptatt av informantenes rapportering av hendelser og erfaringer (hva). *Strukturelle* analyser fokuserer i tillegg på fortellingens oppbygning, dvs. hvordan fortellingene er satt sammen for å formidle et bestemt budskap (hvordan). Når det gjelder *dialog og «performance»* orienterte analyser rettes fokus primært mot interaksjonelle aspekter, dvs. hvordan fortelling vokser frem i samspill mellom forteller og lytter samt formes av det spesifikke publikumet(ne) fortelling fortelles til (hvem). *Visuelle* analyser inkluderer non-verbale data, som foto og malerier, og studerer således hvordan bilder forteller distinkte historier.

Narrative analyser inkluderer ofte flere aspekter samtidig (hva, hvordan, hvem) men varierer med hensyn til hvilket av elementene som står i hovedfokus (Riessman, 2008). I analysene var jeg primært opptatt av fortellingens tematiske innholdet. Imidlertid, som beskrivelsene under vil vise, rettet jeg også oppmerksomheten mot aspekter ved «performance». I artikkel 3 utforsket jeg for eksempel hvordan ungdommer går frem for å posisjonere seg som troverdige i møte med barnevernet. Begrepet «narrativ» brukes ulikt i forskningslitteraturen (Riessman & Quinney, 2005). På den ene siden

kan «narrativ» referere til lengre fortellinger, som for eksempel hver enkelte informant sin fortelling om barnevernet (over ett eller to intervjuer). På den andre siden kan «narrativ» referere til mindre fortellinger med et mer avgrenset tematisk fokus (Squire, Andrews, & Tamboukou, 2013). I artikkel 1 og 2 utgjør analyseenheterne slike mindre fortellinger. I det følgende gjør jeg rede for hvordan jeg gikk frem for å identifisere og fortolke disse.

Som beskrevet over, analyserte jeg foreldretranskripsjonene tematisk i forbindelse med artikkel 1. I artikkel 2 jobbet jeg videre med samme datamateriale med fokus på et tema som var gjennomgående: «å mangle kunnskap og ferdigheter». Slik jeg fortolket materialet var slike «mangler» koblet til en rekke utfordringer foreldrene erfarte i møte med barnevernet. Jeg ønsket derfor å utforske temaet mer i dybden ved å rette oppmerksomheten mot hvordan «erfarte mangler» ble beskrevet samt hvilke konsekvenser det ble koblet til – dvs. hvordan «mangler» ble gitt mening innenfor hvert enkelt narrativ. Gjennom å benytte narrativ metoder ønsket jeg slik å få frem meningsmønstre som mer tversgående analyser kan miste av syne (Blom & Nygren, 2010; Braun & Clarke, 2006). Først (1) leste jeg gjennom alle de «store» fortellingene for å identifisere «mindre» fortellinger der «erfaringer av å være mangelfull» ble tematisert. Deretter (2) utforsket jeg disse «mindre» fortellingene med fokus på hvilke typer «mangler» foreldrene beskrev (kunnskaper og ferdigheter) og hvilke konsekvenser «mangelfullhet» ble koblet til. På dette stadiet benevnte jeg dette som «mangelposisjonering» (deficiency positioning). Et neste steg (3) var deretter å identifisere mer overordnede tematiske mønstre innenfor hver enkelt fortelling. På dette stadiet identifiserte jeg a) at fortellingene om «å være mangelfull» omhandlet både «foreldreskap» og det å være «klient» samt b) inkluderte rike beskrivelser av strategier foreldrene benyttet for å håndtere posisjonen som "mangelfull" (negotiating deficiency). Til sist (4) identifiserte jeg fire tema på tvers av informanters historier: å lære foreldreskap, å utfordre ekspertkunnskap, å lære godt klientskap og å konstruere et mangelfullt barnevern.

I artikkel 3 analyserte jeg datamaterialet fra ungdomsintervjuene. Ungdommene sine bakgrunner og erfaringer fra kontakt med barnevernet var svært forskjellige. Et første steg (1) i analyseprosessen var å lese gjennom intervjuene og få oversikt over hvilke temaer datamaterialet berørte. Samtalene sentrerte rundt ungdommenes barnevernserfaringer, som relasjon til barnevernsarbeidere, kontroll og hjelpetiltak, deltakelse i beslutningsprosessene, erfaringer ved plassering utenfor hjemmet. Imidlertid ble erfaringene også koblet til relasjoner til foreldre og søsken, jevnaldrende, egne reaksjoner og følelser, skole- og arbeidserfaringer med mer. Intervjumaterialet var således svært informasjonsrikt. Samtlige informanter hadde erfart å bli plassert utenfor hjemmet av barnevernet og hendelser forut for og under plassering var særlig rikt beskrevet. Jeg besluttet derfor å utforske temaet «deltakelse ved plassering» med fokus på både tematiske og narrative mønstre. Det neste steget (2) var derfor å lese gjennom hver informant sitt «store» narrativ og identifiserte sekvenser av tekst der plassering var tema (mindre narrativer). Dette (3) utforsket jeg disse mindre narrativene med fokus på både ungdommenes egne strategier og motivasjoner (aktørskap) og hvordan kontekstuelle forhold (strukturer) hadde betydning for deres muligheter for deltakelse. Et neste steg (4) var deretter å identifisere mer overordnede tematiske mønstre innenfor hver enkelt fortelling, med hensyn til aspekter som hemmet og fremmet ungdommenes deltakelse. Til sist (5) jobbet jeg frem mønstre på tvers av materialet med hensyn hvordan aktørskap og kontekstuelle forhold spilte sammen og var knyttet til muligheter for deltakelse. Jeg konstruerte tre narrative tema: fortellinger om deltakelse, fortellinger og tvetydige deltakelse og fortellinger om ikke- deltakelse.

3.6 Kvalitet i forskningsprosessen

Hvorvidt det er hensiktsmessig å formulere kriterier for kvalitet i kvalitativ forskning er omdiskutert (Hatch, 2002; Silverman, 2013). Det hersker imidlertid bred enighet om at kvalitet henger nært sammen med at forskeren foretar kvalifiserte valg gjennom hele forskningsprosessen (Kvale & Brinkmann, 2009). Metodekapittelet i sin helhet

omhandler hvordan jeg gikk frem for sikre kvalitet. Her diskuterer jeg aspekter ved prosjektets kvalitet med utgangspunkt i begrepene pålitelighet (reliabilitet), gyldighet (validitet) og overføringsverdi (generalisering).

Pålitelighet handler hvordan jeg har gått frem for å hindre at prosjektets resultater reflekterer tilfeldigheter, feilkilder eller ensidig uttrykker mine subjektive meninger (Kvale & Brinkmann, 2009). Pålitelighet i min intervjustudie avhenger for eksempel av at dialogen med informantene fremmet deling av informasjon samt at spørsmålene jeg stilte ikke var tendensiøse og ledende. For å sikre pålitelighet gjennomførte jeg, for det første, et pilotintervju der jeg prøvde ut samhandlingsstrategier og intervjuguiden. I tillegg tilstrebet jeg å alltid å lytte gjennom intervjuene i etterkant, med kritisk fokus på spørsmålsformuleringer og andre relevante samhandlingsaspekter. På grunnlag av dette gjorde jeg fortløpende nødvendige endringer. Da jeg hadde transkribert de første intervjuene leste veilederne mine kritisk gjennom tekstene og ga tilbakemeldinger. De påpekte blant annet at jeg kunne forsøke å innta en mindre aktiv rolle, da jeg tidvis kunne forstyrre informantens frie historiefortelling. Min hensikt hadde vært å sjekke ut min forståelse av det som ble sagt (med tanke på pålitelige tolkninger). Vi vurderte imidlertid at jeg kunne innta en noe mer lyttende rolle uten at dette ville true tolkningene. I de påfølgende intervjuene ga dette gode resultater.

Pålitelighet henger videre nært sammen med et neste kvalitetskriterium, *gyldighet*. Creswell (2014) hevdet at gyldighet, eller kvalitativ validitet, handler om at forskeren bearbeider det empiriske materialet på en måte som gir troverdige, nøyaktige og autentiske tolkninger. For å sikre tolkningsgyldighet jobbet jeg systematisk med det empiriske materialet og stilte kontinuerlig kritiske spørsmål ved mine egne analyser (som beskrevet tidligere). I tillegg bidro veiledere og medforfatter aktivt i analysearbeidet, som også kan ha bidratt til å øke gyldigheten. Ifølge Kvale og Brinkmann (2009) avhenger gyldighet i kvalitativ forskning også op at prosjektet er konsistent. Jeg har tilstrebet konsistens gjennom å kontinuerlig reflektere rundt og legge til rette for at de ulike delene av prosjektet hang sammen. For eksempel sikre sammenheng mellom mine uttalte vitenskapsteoretiske posisjoner og mine analytiske

fremgangsmåter. I tillegg henger gyldighet også om at kunnskapen avhandlingen genererer er relevant for andre situasjoner og grupper – at den er overførbar.

Resultatenes *overførbarhet* avhenger for det første av at avhandlingen genererer en type kunnskap som har kvalitativ overføringsverdi. Avhandlingen rettet fokus mot kompleksitet – de mange ulike forhold som får betydning for samhandling i en barnevernkontekst. Målet var å øke vår kunnskap om hvordan noen av disse forholdene kan spille sammen og får konsekvenser individer og grupper. Dette er i tråd med det Silverman (2013) hevdet kjennetegnet rasjonaleten som ligger til grunn for kvalitativ forskning, der målet er teoretisk generalisering fremfor representativitet. Imidlertid hviler overførbarhet i kvalitativ forskning også av transparens, at leseren gis mulighet til å vurdere hvorvidt funnene har relevans (Kvale & Brinkmann, 2009). I avhandlingens artikler og denne kappeteksten har jeg tilstrebet å beskrive spørsmålene jeg stilte og hvordan jeg gikk frem for å svare på spørsmålene på en måte som gjør det mulig for lesere å vurdere funnenes overførbarhet til andre situasjoner og kontekster.

3.7 Etske avveininger

I løpet av forskningsprosessen stod jeg jevnlig overfor valg der ulike hensyn og interesser kom i konflikt med hverandre og det derfor kunne være vanskelig å vurdere hva som var «rett». Etsk forskning handler om å ta valg basert på reflekterte avveininger samt at forskningsgevinsten kan rettferdiggjøre eventuelle belastninger personer eller grupper påføres ved å delta i eller være gjenstand for forskning. Flere etske dimensjoner ved min forskningsprosess har blitt diskutert underveis i kapittelet (for eksempel refleksivitet rundt egen posisjon og informantenes sårbarhet). I det følgende vil jeg derfor fokusere særskilt på dilemma jeg stod overfor med hensyn til å sikre informert samtykke, med fokus på ungdomsinformantene.

Ifølge NESH sine forskningsetiske retningslinjer, må personers samtykke til deltakelse i forskning være fritt, informert og uttrykkelig (De nasjonale forskningsetiske

komiteene, 2016). At et samtykke er *fritt* innebærer at informanter ikke utsettes for press eller begrensninger i sin personlige handlefrihet. I forskning med barn og unge innebærer dette noen særskilte utfordringer. De unge i mitt prosjekt var over 16 år og trengte ikke foreldrenes samtykke. Imidlertid, deres unge alder tatt i betraktning kunne jeg anta at var en voksen autoritet som det kunne være vanskelig å bestride/si nei til. I tillegg rekrutterte jeg de unge gjennom nøkkelpersoner som stod de unge nær, eksempelvis barnevernsarbeider, støttekontakt. Dette var personer de unge også stod i et avhengighetsforhold til og som jeg måtte ta høyde for at de følte press eller forventninger fra.

Ungdomsinformantene i dette prosjektet kan forstås å være en særskilt sårbar gruppe, både i kraft av å være posisjonert som barn, deres barnevernserfaringer og etniske minoritetsbakgrunn (Paulsen et al., 2014; Warming, 2011). Ifølge Hugman, Pittaway og Bartolomei (2011) kan iveren etter å “gjøre godt” føre til at informert samtykke ikke ivaretas på en etisk forsvarlig måte i forskning med flyktninger. Jeg tilstrebet derfor høy grad av bevissthet rundt hva det betyr at disse ungdommene var sårbare og hvordan jeg kunne adressere denne sårbarheten. Imidlertid var jeg også bevisst at et slikt sårbarhetsfokus, og ønsket om å beskytte, kunnen medføre at deres deltakelse ble begrenset. Dette hevdet Alderson og Morrow (2011) at kan være en fallgrube i forskning med barn. Jeg vil trekke frem et eksempel for å tydeliggjøre dilemma jeg stod overfor og hvordan jeg valgte å løse disse.

En ungdom jeg rekrutterte hadde fått informasjon om undersøkelsen via sin barnevernsarbeider. Jeg snakket med ungdommen på telefon og gjentok da hovedelementene i prosjektet, ga ettertrykkelig informasjon om frivillighet og avtalte tid og sted for samtalen. I etterkant sendte jeg henne en lenke til hjemmesiden til prosjektet. Da vi småsnakket på vei til møtestedet, kom det frem at hun hadde deltatt som informant i et annet forskningsprosjekt og trodde jeg kom som del av en oppfølging av dette. Det hadde jeg ikke forventet og jeg ble usikker på hvordan jeg skulle håndtere det. Jeg valgte å følge den opprinnelige planen og informerte ved oppstart av samtalen om mitt prosjekt (målsettinger, aspekter ved deltakelse,

oppbevaring og bruk av datamaterialet) i et (tilstrebet) forståelig språk. Samtykket ble dokumentert ved at jenta skrev under på samtykkeerklæringen som fulgte informasjonsskrivet. Avslutningsvis sørget jeg for at hun hadde min kontaktinformasjon og understreket at hun kunne ta kontakt når som helst, med små eller store spørsmål, dersom hun ønsket å trekke seg.

Formelt sett ivaretok jeg kravet til at samtykket skulle være informert, fritt og dokumentert. Ifølge Alderson og Morrow (2011) er det imidlertid avgjørende for reelt samtykke at barn får tid til å tenke seg om samt gjentatte forsikringer om at deltakelse er frivillig og at man kan trekke seg når som helst. I tråd med dette hevdet Hugman et al. (2011) at «consent may more usefully be seen as a process rather than an event in that participants may need to be reminded of the relationship at many stages» (s. 1278). Spørsmålet jeg stiller i etterkant er hvorvidt jeg ga jenta god nok tid. Kanskje jeg burde ha utsatt intervjuet til en annen dag og gitt enda mer konkret informasjon hvordan hun kunne gå frem for å trekke seg fra deltakelse? Valgte jeg å fortsette intervjuet fordi jeg ubevisst var redd for at ungdommen skulle trekke seg dersom jeg ga rom for det? Dette er eksempler på kritiske spørsmål jeg stilte meg selv underveis for å tydeliggjøre etiske dilemma og adressere disse.

Eksempelet tydeliggjør hvordan ulike interesser kan komme i konflikt i en forskningsprosess. Praktiske hensyn og forskerens egne interesser kan utfordre hensynet til et fritt og informert samtykke. Informert samtykke ble søkt ivare tatt gjennom å legge til rette for etiske samhandlingsprosesser i møte med både ungdommer og foreldre – god informasjon og dialog, sjekke ut forståelse og motivasjon underveis, samt anerkjenne informantene som både kompetente og sårbare. Med tanke på ungdommenes sårbare stilling og maktujevnhet, var jeg spesielt oppmerksom på ikke-verbale tegn som kunne indikere motstand eller ambivalens (Alderson & Morrow, 2011).

I tråd med etiske retningslinjer ble prosjektet godkjent av Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (se vedlegg nr. 6).

4. Resultater

4.1 Avhandlingens artikler

I dette kapittelet oppsummerer jeg avhandlingens tre artikler (se oversikt i tabell 1). Hensikten er for det første å gjøre rede for de spesifikke spørsmålene hver enkelt artikkel adresserte samt artiklenes resultater. For det andre, å legge grunnlaget for den diskusjonen i neste kapittel.

Overordnet forskningsspørsmål: Hvordan oppfatter og erfarer familier med etnisk minoritetsbakgrunn møtet med den norske barneverntjenesten?			
	Artikkel 1	Artikkel 2	Artikkel 3
Tittel	Frykten for barnevernet. En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger.	Negotiating deficiency. Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway	Ambiguous participation. Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement.
Forskningsspørsmål	Hvordan beskriver foreldre med flyktningebakgrunn frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner?	På hvilke måter posisjonerer institusjonelle praksiser etniske minoritetsforeldre som «mangelfulle» og hvordan blir denne posisjonen forstått, forhandlet om og utfordret i foreldrenes fortellinger?	Hva forteller ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn om sin deltakelse ved plasseringer utenfor hjemmet?
Utvalg	10 foreldre	11 foreldre	6 ungdommer
Analyse	Tematisk analyse	Tematisk narrativ analyse	Tematisk narrativ analyse
Teori	Teorier om sosial rettferdighet: Axel Honneth og Nancy Fraser	Intensivt foreldreskap Nancy Fraser: deltakelse som vilkår for sosial rettferdighet	Teori om barns deltakelse Nancy Fraser: deltakelse som vilkår for sosial rettferdighet
Resultater	Tre tema: -Barnevernet bare tar barn -Barnevernet går ikke i dialog med foreldre -Barnevernet diskriminerer	Fire narrative tema: -å lære foreldreskap -å utfordre ekspertkunnskap -å lære god klientatferd -å konstruere et mangelfullt bamevern	Tre narrative tema: -Fortellinger om deltakelse -Fortellinger om tvetydig deltakelse -Fortellinger om ikke-deltakelse

Tabell 1. Oversikt over avhandlingens artikler.

4.2 Artikkel 1

Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R., & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet: en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2), 80-96.

Datamaterialet som ble lagt til grunn for artikkel 1 var intervjuer med 10 foreldre med flyktningebakgrunn. Foreldrene hadde svært ulike erfaringer fra kontakten med barnevernet, og fortellinger om både positive og negative oppfatninger ble delt i intervjuene. Til tross for dette, var «frykt for barnevernet» et sentralt tema på tvers av materialet. Gjennom tematiske analyser fant vi⁴ at frykten for barnevernet ikke primært var knyttet til foreldrenes egne erfaringer, men omhandlet negative oppfatninger av barnevernet blant etniske minoritetspersoner mer generelt. Videre ble «frykten» satt i sammenheng med at mange foreldre vegrer seg for kontakt med barnevernet og andre velferdstjenester. Vi analyserte foreldrenes fortellinger med fokus på hvilke representasjoner av barnevernets mandat og praksiser denne generelle frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner ble relatert til.

Problemstillingen var: *Hvordan beskriver foreldre med flyktningebakgrunn frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner?*

Tre tema ble identifisert: 1) *Barnevernet bare tar barn*, omhandlet barnevernets mandat til å plassere barn utenfor hjemmet som kilde til frykt. Dette ble beskrevet som en ny og fremmed realitet for mange, og temaet tydeliggjorde også at etniske minoritetspersoner kan være kritiske til at barnevernet er i stand til utøve god omsorg i foreldres sted. Frykt var videre koblet til en utbredt oppfatning av at barnevernets primære interesse er å plassere etniske minoritetsbarn, ikke å hjelpe familier. 2) *Barnevernet går ikke i dialog med foreldre*, omhandlet samhandlingsklimaet i barnevernet. En utbredt oppfatning var at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn ikke blir lyttet og tatt på alvor når barnevernet fatter beslutninger, som var kilde til utbredt

⁴ Fordi vi var flere forfattere på disse artiklene anvender jeg betegnelsen «vi» når jeg refererer til avhandlingens resultater.

frykt. 3) *Barnevernet diskriminerer*, omhandlet forskjellsbehandling og urettferdighet som familier med etnisk minoritetsbakgrunn kan oppleve i møte med barnevernet. Temaet berørte særlig plassering av etniske minoritetsbarn i norske fosterhjem, en situasjon som kunne innebære at barn nektes kontakt med sitt etniske miljø, mister morsmålet samt lever i en kontekst som kan være fiendtlig innstilt til barnets etniske bakgrunn.

Vi argumenterte at frykten for barnevernet blant etniske minoritetspersoner kunne forstås som frykt for krenkelser i møte med barnevernet; for å bli fratatt barna, ikke bli tatt på alvor og lyttet til samt å bli diskriminert. Videre argumenterte vi med at representasjonene av frykt reflekterte både normative og økonomiske strukturer som kan hindre familier med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse i møte med barnevernet. To implikasjoner ble diskutert. 1) Nødvendigheten av å adressere mistillit til barnevernet i minoritetsbefolkningen gjennom målrettede tiltak. 2) Behovet for å undersøke nøyere de strukturelle vilkårene barn og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse i møte med barnevernet.

4.3 Artikkel 2

Fylkesnes, M., Iversen, A.C og Nygren, L. (2017). Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child and family social work*. N-n/n-n.

Datamaterialet som ble lagt til grunn for artikkel 2 var intervjuer med 11 foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn. Artikkelen utforsket et gjennomgående tema i datamaterialet: Erfaringer av å mangle nødvendige kunnskaper og ferdigheter i møte med barnevernet, både hensyn til hva som ble forventet av dem som foreldre og klienter⁵. Disse «manglene» ble koblet til særskilte utfordringer som informantene

⁵ I artikkel 2 bruker jeg begrepet «klient». Se diskusjon rundt dette i teorikapittelet, pkt. 2.1.1.

erfarte i møte med barnevernet samt strategier de anvendte for å forhandle og utfordre en slik tilskrevet «mangelposisjon» («deficiency positioning»)⁶. Forskningsspørsmålet var: *På hvilke måter posisjonerer institusjonelle praksiser etniske minoritetsforeldre som «mangelfulle» og hvordan blir denne posisjonen forstått, forhandlet om og utfordret i foreldrenes fortellinger?*

Tre tema ble identifisert. 1) *Å lære foreldreskap* (learning to parent)⁷, betegnet hvordan informantene gjennom kontakt med barnevernet tilegnet seg kunnskap og ferdigheter koblet til «godt foreldreskap», for eksempel praktisk stell av spedbarn, foreldre-barn dialogen og grensesetting. Gjennom å «lære foreldreskap» kunne således informantene posisjonere seg som «gode nok». Vi argumenterte at fortellingene reflekterte særskilte standarder for «godt foreldreskap» i barnevernskonteksten, som kunne kobles til normer for intensivt foreldreskap («intensive parenting»). I tillegg ga temaet eksempler på informantenes erfaringer av å bli lyttet til og tatt på alvor i møte med profesjonelle. 2) *Å utfordre ekspertkunnskap* (contesting expert knowledge), betegnet informantenes kritikk og problematisering av rådende foreldreskapsnormer. Vi fant for det første at informantene stilte spørsmål ved hvorvidt en slik intensiv tilnærming alltid er «best for barn». For det andre beskrev foreldrene strategier for å «spille med» og slik kunne posisjonere seg som «gode nok» og unngå kontrolltiltak. Temaet ga eksempler på at relasjonen til profesjonelle kunne være utfordrende og konfliktfull og informantene beskrev erfaringer av å at deres kunnskaper og ferdigheter som foreldre ikke ble verdsatt. 3) *Å lære godt klientskap* (learning to client), betegnet hvordan informantene gjennom å tilegne seg systemkunnskap, blant annet gjennom å innhente informasjon og støtte fra andre, kunne få økt gjennomslagskraft i møte med barnevernet. Det handlet både om sosiale normer, for eksempel å vite hvordan følelser bør komme til uttrykk i en barnevernskontekst, og få

⁶ «Deficiency» oversetter jeg her til «mangelfull». Begrepet referer til sosiale prosesser som konstruerer bilder av sosiale grupper som utilstrekkelige, problematiske og ufullkomne osv. (se for eksempel Eastmond, 2011 og Julia et al., 2003).

⁷ Jeg har valgt å oversette det engelske begrepet «to parent»/«parenting» til «foreldreskap» på norsk. «Parenting» referer i litteraturen til foreldrepraksiser, se for eksempel Lee et al. (2014) og Haukanes og Thelen (2010). Dette til forskjell fra begrepet «parenthood» som oftest refererer til mer overordnede ideer og forestillinger om hvordan «det å være» foreldre forstås i ulike kontekster.

innflytelse på beslutningsprosessene. 4) *Å konstruere et mangelfullt barnevern* (constructing CWS deficiency) betegnet hvordan informantene motsatte seg en tilskrevet mangelposisjon gjennom å påpeke feil og mangler ved barnevernets tjenestetilbud og fremgangsmåter. Det handlet både om at barnevernet ikke ga god nok informasjon om tjenestene og at hjelpetiltakene ikke adresserte familienes hverdagsutfordringer og behov. Med hensyn til sistnevnte var mangel på praktisk hjelp og støtte i en krevende omsorgssituasjon et eksempel. Vi argumenterte at informantene gjennom å påpeke feil og mangler ved barnevernets praksiser kunne posisjonere seg som «gode nok» foreldre.

På tvers av de fire narrative temaene identifiserte vi at det ble konstruert et skille mellom «godt foreldreskap», relatert til norske normer og ekspertkunnskap, og «mangelfullt foreldreskap», relatert til foreldrenes etniske minoritetsbakgrunn. Informantenes «hjemlandspraksiser» ble konstruert som autoritære og insensitive overfor barns behov. Vi argumenterte derfor med at normative strukturer i barnevernkonteksten, der foreldre evalueres med utgangspunkt i normer for intensivt foreldreskap, posisjonere foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn som mangelfulle per se. Familiens hverdags erfaringer, ofte preget av svak økonomi og stort omsorgsansvar, kan derfor mistes av syne. Videre påpekte vi at analysene tydeliggjør ressursene som foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn kan bringe med seg inn i møtet med barnevernet, som utfordrer oppfatninger av at etniske minoritetsforeldre er passive og «mangelfulle» mottakere av barnevernstjenester.

Resultatene peker i retning av at kvaliteten på tjenestene i for stor grad avhenger av foreldrenes ressurser, som eksempelvis språk, systemkunnskap og nettverk. En konklusjon var derfor at normative og økonomiske strukturer kan marginalisere foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn som deltakere i møte med barnevernet. En sentral implikasjon var derfor at sosialarbeidere trenger kunnskap om ulike marginaliseringsmekanismer samt hvordan profesjonelle kan gå frem for å øke foreldres muligheter for deltakelse.

4.4 Artikkel 3

Fylkesnes, M., Taylor, J. og Iversen A.C. (under review). Ambiguous participation. Exploring ethnic minority youth's narratives about out-of-home placement. *Children and Youth Services Review*.

Datamaterialet som ble lagt til grunn for artikkel 3 var intervjuer med seks ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn. Alle hadde opplevd å bo i fosterhjem eller institusjon og fortalte om sine erfaringer. Forskningsspørsmålet var: *Hva forteller ungdommer med etnisk minoritetsbakgrunn om sin deltakelse ved plassering⁸ utenfor hjemmet?* Vi rettet fokuset mot både informantenes motivasjoner og strategier (aktørskap) samt hvordan strukturelle ordninger fremmet og hemmet deres deltakelse.

Tre narrative tema ble identifisert. 1) Temaet *fortellinger om deltakelse* refererte til ungdommenes fortellinger om å bli lyttet til samt ha innvirkning på beslutningsprosessene. Temaet viste eksempler på vellykket aktørskap samt institusjonelle ordninger som fremmet ungdommenes deltakelse. Med hensyn til aktørskap fant vi at deltakelse var koblet til å kunne fortelle en troverdig historie i møte med barnevernet. Troverdighet innebar å posisjonere seg som både sårbare (med legitimt behov for beskyttelse) og kompetent (e.g. gå i dialog, vise modenhet). Temaet ga også eksempler på deltakelse under plassering (fosterhjem). Fortellingene om deltakelse tydeliggjorde samtidig betydningen av at sosialarbeidere legger til rette for både kvalitet og kontinuitet i relasjon med barn og unge.

2) Temaet *fortellinger om tvetydig deltakelse* refererte til ungdommenes fortellinger om diskontinuitet og temaet tydeliggjorde hvordan forhold ved saksforløpet og begrensede ressurser kan hindre barn og unges deltakelse. Å posisjonere seg som deltaker under plassering ble snakket om som krevende. Dette ble koblet til at

⁸ Begrepet «plassering» er problematisk blant annet fordi barnet/ungdommen tilskrives en passiv posisjon («bli plassert»). I forslaget til ny barnevernslov foreslår ekspertutvalget å erstatte begrepet «plassering» med de mer nyanserte begrepene «flytting», «bosted» og «opphold» (Sørensen et al, 2016). Jeg har allikevel valgt å benytte begrepet «plassering». For det første fordi jeg vurderer at begrepet reflekterer maktesløsheten mange unge kan oppleve når barnevernet fatter beslutninger. For det andre fordi begrepet er innarbeidet i forsknings- og praksislitteraturen, samt gjeldende barnevernslov.

barnevernsarbeidere var mindre tilgjengelige som følge av at bekymringen for ungdommen (sårbarheten) hadde avtatt. Temaet tydeliggjorde således hvordan barn og unges rett til deltakelse kan komme i konflikt med andre hensyn, som for eksempel ressursmangel, men også foreldres deltakelsesrettigheter.

3) Temaet *fortellinger om ikke-deltakelse*, refererte til erfaringer av å bli oversett og brakt til taushet i møte med barnevernet. Temaet tydeliggjorde hvordan det å ikke lykkes med å fortelle en troverdig historie var koblet til liten eller ingen mulighet for deltakelse. Det kunne for eksempel handle om at informantene formidlet sine synspunkter i form av avvising og utagering, eller utfordret normer for «riktig barneatferd». Temaet ga også eksempler på at unge med etnisk minoritetsbakgrunn som flytter i fosterhjem må forhandle forventninger til «barn» som kan være i konflikt med deres tidligere erfaringer og identitet. På tvers av temaene tydeliggjorde vi at «omsorgssvikt i den etniske minoritetsfamilien» ble konstruert som en troverdig og «mektig» fortelling.

Et gjennomgående analytisk mønster var således at deltakelse innebar et komplekst forhandlingsarbeid, der både normative og økonomiske strukturer i barnevernskonteksten var virksomme. Deltakelse var blant annet betinget av informantenes evne til, samt ønske om, å agere i samsvar med hegemoniske ideer om «det kompetente og sårbare barnet» og slik forhandle byråkratiske og økonomiske strukturer. Teorier for barns deltakelse som informerer feltet i dag inkluderer i liten grad perspektiver på hvordan sosiale kategorier, som etnisitet, seksualitet, klasse og lignende forskjellsdimensjoner, påvirker barns deltakelsesmuligheter i barnevernskonteksten. Vi argumenterte derfor at det er behov for å utvikle modeller for deltakelse der disse perspektivene inkluderes. Vi påpekte også at det er behov for forskning som ytterligere undersøker hvordan etnisitet spiller sammen med dominerende diskurser om barns sårbarhet og kompetanse, og hvilke konsekvenser dominerende normative og økonomiske mønstre får for barns deltakelse og identiteter.

5. Diskusjon

Denne avhandlingens overordnede målsetting var å utforske hvordan familier med etnisk minoritetsbakgrunn oppfatter og erfarer møtet med den norske barnevernstjenesten. I dette kapittelet diskuterer jeg noen mønstre på tvers av avhandlingens artikler opp mot aktuell forskning og teori, samt avhandlingens bidrag og implikasjoner.

Først påpeker og drøfter jeg noen mønstre på tvers av artiklene som kan tyde på at etniske minoritetsfamilier stilles overfor særskilte utfordringer i møte med barnevernet (5.1 Frykt, utfordringer og brukermedvirkning). Deretter problematiserer jeg en slik forståelsesramme i lys av begrepene «klientifisering» og «kulturalisering» (5.2 Konstruksjoner av «mangler»). I det påfølgende drøfter jeg aspekter ved ungdommer og foreldre sitt aktørskap i møte med barnevernet samt hvordan strukturelle vilkår får betydning for familiers deltakelse (5.3 Forhandlinger og tvetydig deltakelse). Deretter diskuterer jeg hvordan avhandlingens resultater kan belyse hvordan «kultur» gjøres relevant i barnevernsarbeid samt gi retning til hvordan barnevernet kan adressere utfordringer på dette feltet (5.4 Betydningen av «kultur» i krysskulturelt barnevern). I det påfølgende diskuterer jeg noen metodologiske spørsmål som avhandlingen aktualiserer (5.5 Metodologiske betraktninger), for deretter å avslutningsvis tydeliggjøre noen røde tråder og refleksjoner (5.6 avsluttende refleksjoner).

5.1 Frykt, utfordringer og brukermedvirkning

I kunnskapsgjennomgangen (kapittel 2) tydeliggjorde jeg at til tross for forskning på tvers av land finner at frykt og mistillit kan hindre at etniske minoritetsfamilier mottar et likeverdige tjenester, men at vi har lite kunnskap om hvordan «frykt» beskrives og gis mening (Berg et al., 2017; Maiter & Stalker, 2011). Vi identifiserte at utbredt «frykt for barnevernet» blant etniske minoritetspersoner var et sentralt tema i foreldreinformantenes fortellinger. Gjennom våre analyser fant vi at «frykt» var koblet til ulike krenkelseserfaringer foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn kan oppleve i

møte med barnevernet: å bli fratatt barna, å ikke bli tatt på alvor og lyttet til, samt bli diskriminert (artikkel 1). «Frykt» ble også satt i sammenheng med at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn vegrer seg for å kontakte barnevernet og andre offentlige etater, som kan medføre at sårbare familier ikke får tilgang til velferdstjenestene de har krav på. I en studie fra USA gjorde Rasmussen et al. (2012) lignende funn da de intervjuet vestafrikanske foreldre. «911» var et sentralt tema, som refererte til oppfatninger av at politi og barnevern hadde lave terskler for å intervensere i familien når barn meldte om fysisk disiplinering i hjemmet. I slike situasjoner var det kun barnets mening som ble vektlagt. «911» ble også i deres analyser satt i sammenheng med at foreldre vegret seg for kontakt med offentlige myndigheter. Barnevernet ble således snakket om som en trussel mot familiens velferd og velvære, som på mange måter resonnerer med våre analyser. I begge kontekster ble frykt og mistillit knyttet til oppfatninger om at barnevernet ikke lytter til foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine erfaringer og perspektiver – at vilkårene for foreldres medvirkning er marginale.

Brukermedvirkning er en kjerneverdi i sosialt arbeid. På den ene siden er medvirkning forankret i demokratiske prinsipper og borgeres rett til å uttale seg og bli tatt på alvor i saker som angår dem (Warming, 2011). På den andre siden fremholdes medvirkning som avgjørende med hensyn til å sikre et nyansert informasjonsgrunnlag for beslutninger som fattes (Berrick, Peckover, Pösö, & Skivenes, 2015). Barnevernets legitimitet hviler således blant annet på at barn og foreldre sine erfaringer og ønsker både lyttes til, tas på alvor og tillegges vekt av profesjonelle (Davies et al., 2014; Slettebø & Seim, 2017; Støkken & Willumsen, 2017). I et brukermedvirkningsperspektiv er således mistillit og frykt, som uttrykk for forestillinger om ikke-deltakelse, en realitet som må tas på alvor.

I tillegg til «frykt» og mistillit, tydeliggjorde kunnskapsgjennomgangen (kapittel 2) andre særskilte utfordringer som etniske minoritetsfamilier kan oppleve i møte med barnevernet (Chand & Thoburn, 2005; Paulsen et al., 2014). Denne avhandlingens artikler kan forstås å peke i samme retning. Analysene viste for eksempel at foreldre kan mangle kunnskap om normer og prosedyrer (artikkel 1 og 2). Dette førte til at

foreldre kunne føle seg usikre på hva som ble forventet av dem, som foreldre og klienter. I tillegg ble kunnskapsmangel koblet til alvorlige konsekvenser, for eksempel at tilbakeføringsprosessen trakk i langdrag samt at foreldrene sine erfaringer og meninger ble feiltolket. I artikkel 3 fant vi at ungdommer kunne møte nye forventninger i rollen som «barn» i fosterhjemmet, som kunne komme i konflikt med ungdommens identitet og derfor oppleves krenkende. Gjennom å belyse utfordringer på barnevernsfeltet fra perspektivet til ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn bidrar avhandlingen således med å bringe inn verdifulle empiriske beskrivelser og nyanser til kunnskapsbasen på feltet. For profesjonelle kan slik kunnskap være avgjørende for både å gjenkjenne, forstå og adressere frykt, mistillit og motstand i møte med familier, samt tilpasse informasjons- og tiltaksarbeidet. For familier som kommer i kontakt med barnevernet vil brukermedvirkning blant annet avhenge av at barnevernsarbeidere vektlegger erfaringer og ønsker som går på tvers av det som av profesjonelle anses som «viktig og riktig». Slik kan maktujevnhet adresseres i profesjonelle møter (Pinkney, 2011; Thrana & Fauske, 2013) som grunnlag for brukermedvirkning og likeverdige tjenester (Dumbrill, 2009; Fylkesnes & Netland, 2013; Križ & Skivenes, 2010b).

5.2 Konstruksjoner av “mangler”

Forståelsesrammer som ensidig fokuserer på etniske minoritetsfamiliers «annerledeshet» og «mangler» risikerer imidlertid å overforenkle kompleksiteten av forhold som spiller sammen i en barnevernskontekst. Implisitt konstrueres «kultur» som en utfordring som profesjonelle «må håndtere» i profesjonelle møter, og således tas det ikke høyde for at eksempelvis fortellinger om frykt også kan avdekke mønstre av sosial urettferdighet som må adresseres på et mer strukturelt nivå. Temaet «barnevernet diskriminerer» i artikkel 1 tydeliggjorde for eksempel at mangelen på fosterhjem med etnisk minoritetsbakgrunn kan føre til en systematisk underkjenning av barn med etnisk minoritetsbakgrunn sine kulturelle identiteter. I et kritisk perspektiv kan fokuset på etniske minoritetsfamiliers «mangler», som også våre

analyser tydeliggjorde i form av frykt, informasjons- og kunnskapsmangel, reflektere dominerende diskurser i barnevernskonteksten som konstruerer særskilte problembilder. Bø (2014) fant eksempelvis at barnevernsarbeidere fokuserte på familiens «mangler» når utfordringer i krysskulturelt barnevernsarbeid ble diskutert. I mindre grad problematiserte barnevernsarbeiderne sine egne for-forestillinger og hvordan dominerende kunnskapsideologier, normer og praksiser fikk konsekvenser for barnevernsarbeidernes forståelse av familiens utfordringer. Denne avhandlingens analyser kan således peke i retning av det flere betegner som kulturaliseringsprosesser i barnevernsarbeid (Anis, 2005; Ylvisaker, Rugkåsa, & Eide, 2015). Kulturalisering oppstår når profesjonelle overfokuserer på «kultur» og «annerledeshet» som forklaring på familiers utfordringer, samt utfordringer i profesjonelle møter. Kulturalisering medfører at andre aspekter, som fattigdom, diskriminering, organisatoriske forhold mistes av syne (Eliassi, 2015). Et kjennetegn ved kulturalisering er også at «kultur» defineres som noe «den andre» (brukere) har. «Vi» (profesjonelle) konstrueres samtidig som «kulturløse», som representanter for nøytrale og universelle verdier. Kulturaliseringsprosesser hindrer derfor at profesjonelle problematiserer egen posisjonering, og således hvordan tatt-for-gitte forståelser av for eksempel barndom og foreldreskap samt byråkratiske byråkratiseringsprosesser får konsekvenser for hva som anses som «sant» og «riktig».

Imidlertid posisjoneres ikke brukere i møte med barnevernet utelukkende i kraft av etnisitet og opplevelser av å bli kategorisert som «mangelfull» er således ikke forbeholdt brukere med etnisk minoritetsbakgrunn (Buckley et al., 2011; Dominelli, Strega, Walmsley, Callahan, & Brown, 2011). Ifølge Juhila et al. (2003) innebærer sosialt arbeid alltid komplekse konstruksjonsprosesser der profesjonelle gjennom sine praksiser kategoriserer «klienter». Ofte baseres slike kategoriseringer på «klienters» tilkortkommenhet og problemer, og slik konstrueres ideer om klienters «mangler» (Egelund, 1997; Johansson, 1992; Lipsky, 2010). Denne avhandlingens resultater kan således også forstås koblet til mer generelle klientifiseringsprosesser i sosialt arbeid. Slike prosesser virker videre sammen med ideer om flyktninger- eller innvandreres særskilte «mangler» (Hollekim et al., 2016; Olwig, Larsen, & Rytter, 2013). Eastmond

(2011) argumenterte for eksempel at bosniske flyktninger i møte med velferdstjenestene i Sverige både måtte forhandle motstridende diskurser: som posisjonerte dem både «traumatiserte offer for krig», og således med en legitim rett til beskyttelse og hjelp, og «de uønskede andre», som legitimerte kontroll og eksklusjonstiltak (Eastmond, 2011).

Mangelkonstruksjoner er problematiske fordi «annerledeshet», hva gjelder klassetilhørighet, etnisitet, seksualitet osv., konstrueres som problematisk og «unormalt» og dermed blir målskiver for endringstiltak. Dermed mistes også ressursene og aktørskapet til personer kategorisert som for eksempel klienter og flyktninger av syne. For familier med etnisk minoritetsbakgrunn tydeliggjorde eksempelvis artikkel 2 at et ensidig fokus på foreldres ferdigheter kan gjøre at andre aspekter ved foreldres aktørskap og familienes situasjoner kan mistes av syne. Fokuset på «de andre» kan også medføre at profesjonelles ansvar og «mangler» utdeliggjøres (Cox & Geisen, 2014).

Mangelkonstruksjoner kan imidlertid samtidig forstås å tjene viktige funksjoner. For eksempel viste Eastmond (2011) hvordan sårbarhetsdiskurser legitimerte bosniske flyktnings ønsker og krav i møte med velferdstjenestene. Anis (2005) viste hvordan «kultursnakk» gjorde det mulig for barnevernsarbeidere og familier med etnisk minoritetsbakgrunn å snakke om uenigheter som oppstod i samhandlingen. Gjennom å referer til «kultur» kunne foreldre snakke med autoritet om det som var viktig for dem hva gjaldt omsorg for barna. Kritiske innspill fra informantene i denne undersøkelsen, der etniske minoriteters «mangler» utgjør et sentralt omdreiningspunkt, kan således også forstås å tjene en hensikt. «Kulturelle mangler» blir et legitimt «språk» for å fremme kritikk, som kamper for anerkjennelse (Honneth, 1996). Denne avhandlingen bidrar således med å belyse hvordan ulike konstruksjonsprosesser kan spille sammen og får konsekvenser for hvordan etniske minoritetsfamilier posisjoneres, og posisjonerer seg selv, i møte med barnevernet.

Forskning kan på ulike måter bidra til å (re)produsere uheldige mangeldiskurser, blant annet gjennom å vektlegge gruppers sårbarhet fremfor å undersøke ressurs- og aktørperspektiver (Parsell et al., 2017). Wernesjö (2012) fant for eksempel at ensidig fokus på enslige mindreårige flyktningers psykologiske utfordringer (traumer, ensomhet, savn) har medført at vi har liten kunnskap om barnas egne perspektiver på utfordringene de møter, samt ressurser og resiliens. Konstruksjoner av sosiale grupper som sårbare hindrer således andre forståelser og perspektiver, som for eksempel aktørskap (Cox & Geisen, 2014; Warming, 2013).

5.3 Forhandlinger og tvetydig deltakelse

I artikkel 2 og 3 undersøkte vi foreldrenes og ungdommenes fortellinger med fokus på forhandlinger og aktørskap. Analysene synliggjorde ressursene, motivasjonene, strategiene og erfaringene som barn/unge og foreldre kan bringe med seg inn i profesjonelle møter. Analysene viste imidlertid også at det å posisjonere seg som deltaker i møte med barnevernet kunne innebære et komplekst forhandlingsarbeid, for både ungdommer og foreldre. Slik trådte strukturene som informantene «gikk i forhandlinger med» frem (artikkel 2 og 3).

På den ene siden beskrev både foreldre og ungdommer strukturelle forhold som fremmet deres deltakelse i møte med barnevernet, og samfunnet generelt. I foreldrenes fortellinger fant vi for eksempel at veiledningen, rådene og (i noen grad) den praktiske hjelpen barnevernet bisto med, ble forbundet med positive endringer for foreldrene, og familien. Ved å tilegne seg kunnskap kunne samtidig foreldrene posisjonere seg som «endret» (eller «i endring»), som «gode nok» foreldre, og unngå barnevernets kontrolltiltak. Disse funnene tydeliggjorde hvordan strukturelle ordninger har potensiale for å bistå foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i deres utfordringer. I ungdommenes fortellinger (artikkel 3) fant vi beskrivelser av profesjonelle som både lyttet til og handlet på bakgrunn av ungdommenes erfaringer (for eksempel når de fortalte om omsorgssvikt i foreldrehjemmet). Plasseringen utenfor hjemmet ble også

relatert til positive endringer i ungdommenes liv, både i form av økt beskyttelse og nye livsmuligheter. Mulighetene for deltakelse under plassering var mer tvetydig beskrevet, men, også her ga informantene eksempler på at barnevernsarbeidere var tilgjengelige og fulgte opp deres bekymringer. Samtidig fant vi at ungdommene gjennom å forhandle rådende diskurser om barns sårbarhet og kompetanse kunne posisjonere seg som deltakere, og slik bli tatt på alvor. Artikkel 2 og 3 tydeliggjorde således at strukturelle ordninger har potensiale for å fremme brukeres deltakelse, i møte med barnevernet og samfunnet generelt (Fraser, 2009; Fylkesnes & Netland, 2013).

På den annen side, og i et kritisk perspektiv, viste analysene at de samme strukturene også konstituerte hindre for barn/unge og foreldres deltakelse. Når det gjaldt foreldrene, fant vi at normative strukturerer posisjonerer foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn som mangelfulle *per se*. Mangeldiskurser knyttet til foreldres praksiser kan på den ene siden forstås i lys av den særskilte rollen foreldre og familien har fått i moderne velferdsstater (Ellingsæter & Leira, 2006). Lee et al. (2014) hevdet at begrepet «parenting» legger til grunn oppfatninger av barn som sårbare og avhengige og derfor konstruerer bilder av foreldre som risikofylte for barn sin utvikling og velferd. Slike konstruksjonsprosesser ble tydeliggjort i våre analyser (artikkel 1,2 og 3). Imidlertid viste våre analyser at foreldreinformantenes «mangler» ble nært koblet til etnisitet; at foreldreskapsnormer assosiert med «det norske», forankret innenfor en barnesentrert og intensiv forståelsesramme, posisjonerte foreldrenes «hjemlanspraksis» og erfaringskunnskap som skadelig for barn (artikkel 2). Hvordan godt foreldreskap skal utøves fremsto således ikke som et tema for forhandlinger eller deliberasjon. Mulighetene for å delta ble slik koblet til konformitet til hegemoniske foreldreidealer og måter å «handle og snakke som foreldre» på. Å handle på tvers av forventninger til «godt foreldreskap» var koblet til ikke-deltakelse.

Når det gjaldt barrierer for ungdommers deltakelse, tydeliggjorde analysene at diskurser om barns sårbarhet og kompetanse kunne utgjøre et hinder for at ungdommers erfaringer og ønsker ble tatt på alvor. I artikkel 3 var dette særlig tydelig

i fortellingen til informanten Ruth, som ønsket å innta en omsorgsrolle for sine søsken når de flyttet i fosterhjem. Dette ble av både fosterhjemmet og sosialarbeideren sett på som bekymringsfull atferd, som tegn på at hun hadde blitt pålagt ansvar som barn ikke skal ha (omsorgssvikt). Ruth fikk derfor ta denne rollen og opplevde derfor hennes erfaringer og identitet ble underkjent i denne konteksten. Slik tydeliggjorde analysene at deltakelse, også i ungdomsinformantene sine fortellinger ble koblet til konformitet til hegemoniske idealer, dvs. ideer om hvilke særskilte behov og interesser barn har.

På tvers av informantenes fortellinger trådte det således frem ideer om barns behov og rolle som kan forstås å være i tråd med forestillinger om «det universelle barnet» (Jenks, 2008). Flere forskere har funnet at barnevernsarbeidere legger en slik universalistisk forståelse av barn til grunn i sitt arbeid (se for eksempel Križ & Skivenes, 2010b; Williams & Soydan, 2005). Som påpekt i teorikapittelet, gis barns universalitet legitimitet gjennom både barndomsdiskurser, rettighetstenkning og utviklingspsykologiske kunnskapsmodeller (Hollekim et al., 2016; Walkerdine, 2008). Universalistiske forståelsesmodeller legger videre til grunn at barn og voksne (som representanter for distinkte sosiale kategorier) har motstridende erfaringer og interesser. En slik forståelse kan utgjøre en barrierer for «å se» det som barn og foreldre kan ha «felles». For familier med etnisk minoritetsbakgrunn kan det handle om erfaringer av utenforskap/rasisme, fattigdom, fellesskapsopplevelser under flukt, storfamilien. Å anerkjenne barn og foreldres felles erfaringer og interesser kan være avgjørende for å etablere dialog og løsningsfokuserede tiltak (Roose & Bie, 2008).

I tillegg til normative strukturer, identifiserte vi også at både ungdommer og foreldre sine fortellinger reflekterte økonomiske strukturer (artikkel 1, 2 og 3). For det første aktualiserte artiklene hvordan et ensidig fokus på kultur og etnisitet kan føre til at kompleksiteten i familiene sine situasjoner mistes av syne, som sosioøkonomiske forhold, klasse, individuelle forhold (Bredal, 2009). I Fraser (2003) sin teori kan dette være eksempler på «displacement», at barrierer for deltakelse forankret i den økonomiske ordenen av samfunnet feilaktig forstås som normative spørsmål. For det andre, tydeliggjorde analysene hvordan økonomiske strukturer innenfor

barnevernsorganisasjonen har betydning for ungdommer og foreldres muligheter for å delta. Dette var særlig tydelig i ungdommene sine fortellinger (artikkel 3) der barnevernsarbeideres utilgjengelighet etter plassering ble koblet til tidspress og ressursmangler i barnevernsorganisasjonen. Vi argumenterte derfor at økonomiske mønstre (tidspress) spilte sammen med normative mønstre (diskurser om risiko og barns sårbarhet), som kunne forklare at barn under omsorg må kjempe hardere for å posisjonere seg som deltakere.

På tvers av artiklene skred det således frem noen mønstre knyttet til både generelle barrierer for brukeres deltakelse, og særskilte barrierer for barn/unge og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse, i møte med barnevernet. Barn og foreldre med etniske minoritetsbakgrunn trer frem som særskilt sårbare deltakere i møte med barnevernet. Sosialt arbeid med etniske minoritetsfamilier innebærer en komplisert balansekunst der ulike forhold må tas i betraktning (Barn, 2007). Jeg vil derfor i det påfølgende diskutere implikasjonene av disse spørsmålene for krysskulturelt barnevernsarbeid.

5.4 Betydningen av «kultur» i krysskulturelt barnevern

Begreper som kulturkompetanse, kultursensitivitet, anti-rasistisk sosialt arbeid og ikke-undertrykkende praksiser er blitt foreslått for å beskrive de *særskilte utfordringene* arbeid med etniske minoritetsfamilier kan innebære og hvordan de *kan løses* (se for eksempel Dominelli, 2008; Williams, 2006). Samtlige tilnærminger synes å legge til grunn at «kultur» (etnisitet/kultur/rase) ikke kan benyttes som eneste fortolknings- og løsningsmodell. Også generelle dilemma og utfordringer i sosialt arbeid må tas i betraktning, som for eksempel lovgiving, maktujevnhet og byråkratiske aspekter. Løsningene synes således å ligge et sted midt imellom et «for stort fokus på kultur» og «for lite fokus på kultur» (Bredal, 2009). Et relevant spørsmål er derfor hvordan denne avhandlingen belyser aspekter ved hvordan «kultur» gjøres relevant gjennom norske barnevernspraksiser i dag.

Med hensyn til hvordan «kultur» vektlegges i barnevernet tegner denne avhandlingen på mange måter et komplekst bilde. På den ene siden, kan foreldrenes fortellinger (artikkel 2) fortolkes i retning av en overfokusering på «kultur», tydeliggjort ved at foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine «mangler» som foreldre ble koblet til etnisk bakgrunn. Foreldrenes fortellinger kan således forstås som uttrykk for kulturaliseringsprosesser i sosialt arbeid – at en overfokusering på kultur stenger for mer komplekse forståelser av foreldrenes hverdagsituasjoner samt profesjonelle utfordringer. Med hensyn til implikasjonene for barnevernspraksis synes således et «passelig fokus på kultur» å avhenge av at profesjonelle inntar en kritisk reflekterende holdning, dvs. retter fokus mot egen posisjonering og hvordan ulike forhold spiller sammen og får konsekvenser for familiers liv og samhandlingsprosesser i en barnevernkontekst. Dette er i tråd med Rugkåsa et al. (2017) sin tilnærming. Forskerne stilte seg kritiske til å benytte begreper som kulturkompetanse og kultursensitivitet, fordi begrepene indikerer at sosialt arbeid med etniske minoriteter impliserer «noe særskilt» og slik bidrar til annengjøringsprosesser og kulturalisering. Dette er i tråd med Fraser sin kritikk av en overfokusering på «kultur» i samfunnssteori og påfølgende «displacement» (se for eksempel Fraser, 2003; Fraser, 2010; Olson, 2008).

På den annen side, peker denne avhandlingen i retning av en underfokusering på «kultur». Dette ble tydeliggjorde gjennom analysene av ungdommenes fortellinger, der en universalistisk forståelse av barns behov kunne føre til at profesjonelle ikke tar høyde for forskjeller hva gjelder barns hverdager, kontekster og sosiale identiteter (artikkel 3). I tråd med Moosa-Mitha (2005) pekte våre analysere i retning av at det er behov for praksismodeller som i større grad teoretiserer forskjellsdimensjoner som klasse, seksualitet, etnisitet, religion osv. Avhandlingens analyser tyder således på at refleksivitet i arbeid med familier med etnisk minoritetsbakgrunn kan kreve bevissthet rundt det *særskilte*, for eksempel hvordan migrasjon og flukt får konsekvenser for familiers liv og roller i familien (Lidén, 2017), hvordan diskriminering kan erfares (Dominelli, 2008), hvilke utfordringer møtet med velferdsstaten kan implisere (Aadnesen, 2012). I tråd med dette fremholdt Berg et al. (2017) at å ta særskilte

hensyn ikke handlet «om å legge lista lavere (eller høyere) for barn med innvandrerbakgrunn, men det handler om å ta hensyn til den særegne situasjonen mange innvandrerfamilier befinner seg i (språk, kultur, lite nettverk, levekårsproblemer, opplevd utenforskap).» (s.114).

Som Anis (2005) påpekte, er barnevernsarbeidere satt til å fatte beslutninger på vegne av foreldre og barn, som blant annet innebærer å ta stilling hva som er akseptabelt når det kommer til barns oppdragelse og levekår. Barnevernsarbeidere kan derfor ikke innta en ensidig «kulturrelativistisk» holdning. Samtidig tydeliggjør analysene våre at hegemoniske ideer om barndom og foreldreskap kan hindre dialog og deltakelsesprosesser i en barnevernskontekst. Dette kan tyde på at det er behov for tiltak som adresserer disse utfordringene. Qureshi (2009) hevdet at profesjonelles evne til å ta et «utenfra perspektiv» er en forutsetning for å motvirke etnosentriske praksiser. I tråd med dette støtter våre analyser at kunnskapsmodellene som informerer feltet må inkludere kritiske perspektiver på barndom og foreldreskap, dvs. perspektiver som gjør barnevernsarbeidere i stand til å ta «et utenfra perspektiv». Kritiske perspektiver som eksempelvis «intensivt foreldreskap» kan være nyttige verktøy for å utfordre «sannhetene» som hegemoniske kunnskapsmodeller legger til grunn.

Spørsmålet er imidlertid hvorvidt tiltak som adresserer barnevernsarbeideres kunnskaper og ferdigheter, som i Fraser sin teori kan forstås som affirmative tiltak, er tilstrekkelig. En slik tilnærming, enten i form av kritisk refleksjon eller «kulturkompetanse», står i fare for å tillegge den individuelle barnevernsarbeideren mye ansvar og slik individualisere utfordringer man står overfor på det krysskulturelle barnevernsfeltet. Fraser sin deltakelsesteori har i denne avhandlingen bidratt til å tydeliggjøre hvordan maktstrukturer, og ikke primært individuelle handlinger og holdninger, produserer sosial ulikhet. Denne avhandlingens resultater tydeliggjør at oppmerksomheten bør rettes mot hvordan rammevilkårene kan legges til rette for likeverdige praksiser. Det innebærer en kritisk gjennomgang av kunnskaps- og arbeidsmodeller. For eksempel tydeliggjorde Ramsay (2016) hvordan også materielle omgivelser reflekterer visse forestillinger om foreldreskap og barndom og således kan

marginalisere familier med etnisk minoritetsbakgrunn. Dersom målet er å iverksette endringer som kan gi positive konsekvenser for familier med etnisk minoritetsbakgrunn i form av økte muligheter for deltakelse, kan det kreve mer transformativ endringsprosesser. I dag dominerer utviklingspsykologiske perspektiver, forankret i en vestlig og individualistisk forståelse av familien, både norske barnevernspraksiser og familiepolitikken mer generelt (Picot, 2016; Vagli, 2009). Spørsmålet er hvorvidt disse må gjøres til gjenstand for en kritisk gjennomgang og deliberasjonsprosesser med hensyn til hvorvidt modellene bidrar til likeverdige og inkluderende tjenester eller i overhengende grad bidrar til eksklusjonsprosesser og disiplinering.

I dette perspektivet kan Fraser sin teori bidra til å unngå fallgruver som for eksempel kulturalisering kan innebære for sosialt arbeid (Hölscher, 2014; Kojan, 2016; Webb, 2010). Ved å legge til grunn at både normative, økonomiske og politiske strukturer posisjonerer deltakere i sosial interaksjon, kan teorien benyttes som rammeverk for å evaluere hvilke endringer som kan være nødvendige for at alle sikres like vilkår for deltakelse, i for eksempel en barnevernskontekst (Kojan, 2016).

Det Fraser sin teori kan kritiseres for er en manglende konseptualisering av erfaringsdimensjonen, dvs. hvordan krenkelser kan oppleves og kommer til uttrykk i mellommenneskelige møter. I artikkel 1 fokuserte vi på emosjonelle aspekter ved møtet med barnevernet («frykt»), og argumenterte at Honneth (2003) sin anerkjennelsesteori representerer et viktig supplement til Fraser. I kontrast til Fraser, plasserte han subjektive erfaringer i sentrum av sin konseptualisering av sosial rettferdighet. Honneth (1996) la til grunn at anerkjennelse er et grunnleggende behov hos mennesket. Erfaringer av disrespekt truer derfor individers identitetsutvikling og er derfor kilden til negative følelser som skam, indignasjon og sinne. I artikkel 1 tydeliggjorde vi hvordan frykten for barnevernet kan forstås som uttrykk for at familier opplever disrespekt i møte med barnevernet. I artikkel 2 og 3 var ikke Honneth et teoretisk inntak, men analysene tydeliggjorde at ungdommer og foreldres deltakelse var koblet relasjonelle aspekter, som å bli møtte med aksept og forståelse. Det impliserer blant annet å ta på alvor individers opplevde krenkelser. Betydningen av å

legge til rette for relasjoner preget av gjensidig anerkjennelse i ansikt-til-ansikt relasjoner kan således ikke overses (Aadnesen, 2012; Chand & Thoburn, 2005; De Boer & Coady, 2007; Fylkesnes & Netland, 2013).

5.5 Noen metodologiske betraktninger

Denne avhandlingen reflekterer en rekke valg jeg tok gjennom forskningsprosessen, i dialog med veilederne mine. I dette avsnittet vil jeg diskutere noen av disse valgene med fokus på begrensninger og styrker.

Rekrutteringen av informanter var en utfordrende og tidkrevende prosess, særlig når det gjaldt ungdomsinformantene. Jeg valgte å avslutte rekrutteringen etter seks ungdomsintervjuer var foretatt, til tross for at målet var et større utvalg. Erfaringene mine resonnerer således med tidligere forskning som finner at rekruttering av informanter fra marginaliserte og sårbare grupper kan være krevende, samt kan stille forskere overfor en rekke dilemma og utfordringer (Helgeland, 2005; Mirick, 2016). I metodekapittelet gjør jeg rede for hvordan jeg gikk frem, som blant annet innebar samarbeid med frivillige organisasjoner og rekruttering gjennom en rekke ulike arena. Avhandlingen bidrar således med kunnskap om hvordan rekrutteringsutfordringer kan møtes på dette feltet. I retrospekt vurderer jeg at også andre tilnærminger kunne vært nyttige i datainnsamlingsprosessen. Et mer strukturert og overordnede samarbeid med organisasjoner og offentlige etater for å bygge tillit og eierskap til prosessen blant «gatekeepers», kunne ha bidratt til mer effektiv rekruttering av ungdommer (Leeson, 2007).

Det kvalitative forskningsintervjuet var min valgte datainnsamlingsmetodikk. Forskningsintervjuer produserer imidlertid en særskilt type kunnskap (det som blir fortalt, på et visst tidspunkt, i relasjon mellom to personer) og har således flere begrensninger. Observasjon av samhandling i konkrete møter mellom familier med etnisk minoritetsbakgrunn og barnevernet kunne ha belyst aspekter ved

barnevernskonteksten som forskningsintervjuet i liten grad gir kunnskap om, som non-verbal kommunikasjon (kroppsspråk, symboler) og de fysiske rammebetingelsene (sted). Feltarbeid over tid og intervjuer på ulike tidspunkt kunne gitt informasjon om hvordan kontakten med barnevernet utvikler seg over tid (temporalitet) samt hvordan det påvirker familienes hverdagsliv. Dette var imidlertid ikke tema jeg søkte å belyse i denne avhandlingen. Fokus var rettet mot informantenes fortellinger (i dialog med meg som forsker) og den særskilte typen kunnskap narrativer kan generere. Riessman og Quinney (2005) fremholdt at narrative perspektiver er godt egnet for å belyse aspekter ved sosialt arbeid fordi oppmerksomheten rettes mot menneskelig samhandling - «the daily stuff of social work» (s.392). Narrative tilnærminger synes imidlertid å være underrepresenterte i sosialt arbeids forskning. En styrke er således at avhandlingen bidrar til den narrative kunnskapsbasen i sosialt arbeid.

Til tross for at jeg hadde en åpen og utforskende tilnærming, rettet intervjuguiden oppmerksomheten min mot visse temaområder. En svakhet ved intervjuguiden kan ha vært at jeg ikke stilte eksplisitte spørsmål om levekår, de økonomiske rammebetingelsene i familienes liv, og hvorvidt dette hadde vært et tema i møte med barnevernet. Datamaterialet aktualiserte imidlertid likevel tema knyttet til levekår, som analysene viser, som understøtter betydningen av disse spørsmålene.

I denne avhandlingen valgte jeg å legge til grunn kritiske perspektiver på barnevernfaglig praksis og rettet slik oppmerksomheten mot utfordringer, dilemma og spenninger. På denne måten ble barrierer for barn og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse synliggjort. En begrensning ved denne teoretiske inngangen er imidlertid at andre aspekter, som eksempelvis «god praksis», kan mistes av syne. Dette konstituerer en av avhandlingens begrensninger, men er også en av avhandlingens styrker. En relatert teoretisk utfordring har vært knyttet til det å anvende metaperspektiver, som eksempelvis Fraser og Honneth. Det har implisert en fortolkningsprosess gjennom at jeg har gjort modellene relevante for barnevernet som kontekst. Jeg har også valgt å fokusere på etnisitet i mine analyser, og således ikke utforsket hvordan for eksempel kjønn og klasse, som er sentrale begreper i for

eksempel Fraser (2010) sin teori, spiller sammen i en barnevernskontekst. Kvaliteten på analysene avhenger således av mine fortolkningsprosesser og avgrensningers gyldighet. I artiklene og denne kappeteksten har jeg søkt å redegjøre for mine fortolkninger og avgrensninger, og slik åpnet for leserens vurdering av avhandlingens teoretiske validitet (leservalidering, Kvale & Brinkmann, 2009).

5.6 Avsluttende konklusjoner

Avhandlingen bidrar til å belyse hvordan ulike forhold kan spille sammen i en barnevernskontekst og få konsekvenser for barn og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn sine deltakelsesmuligheter. Resultatene tydeliggjør blant annet noen mekanismer som kan marginalisere brukere med etnisk minoritetsbakgrunn som deltakere. Som diskusjonen viser er dette mekanismer som også har relevans for barnevernsarbeid internasjonalt. Likeverdig deltakelse kan fremmes gjennom: a) å iverksette tiltak som adresserer frykt og mistillit deler av befolkningen, b) at rammevilkårene legges til rette for at barnevernsarbeidere kan identifisere og adressere sammensatte marginaliseringsmekanismer, c) å utvikle modeller for barns deltakelse som inkluderer perspektiver på hvordan sosiale posisjoner, som etnisitet, seksualitet og klasse, får konsekvenser for barns deltakelsesmuligheter. Avhandlingen tydeliggjør også at det er behov for forskning som ytterligere undersøker vilkårene for familier med etnisk minoritetsbakgrunn sin deltakelse i møte med barnevernet. Videre forskning bør blant annet utforske hvordan økonomiske marginaliseringsmekanismer får konsekvenser for familier med etnisk minoritetsbakgrunn, i samspill med etnisitet, kjønn og andre sosiale kategorier. Dette som grunnlag for både affirmative og transformative endringsprosesser.

Avhandlingen gir således et viktig bidrag til kunnskapsbasen som informerer det krysskulturelle barnevernsfeltet. Samtidig tydeliggjør analysene også aspekter ved barnevernskonteksten som er virksomme for familier mer generelt. Ungdommene og foreldrene sine erfaringer er således av bred relevans for å forstå generelle utfordringer og dilemma.

6. Referanseliste

- Aadnesen, B. N. (2012). *"Jeg kan ikke være den afrikanske mammaen i Norge. Men de må skjønne at min bakgrunn er en del av meg": en studie av samhandling i barnevernet mellom saksbehandlere og foreldre med minoritetsetnisk og muslimsk bakgrunn* (Vol. 2012:149). Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Alaggia, R., Maiter, S., & Jenney, A. (2017). In whose words? Struggles and strategies of service providers working with immigrant clients with limited language abilities in the violence against women sector and child protection services. *Child & Family Social Work*, 22(1), 472-481. doi: 10.1111/cfs.12266
- Alderson, P., & Morrow, V. (2011). *The ethics of research with children and young people: A practical handbook*. Sage Publications Ltd.
- Allertsen, L. M., & Kalve, T. (2011). *Barn og unge med innvandrerbakgrunn i barnevernet 2009*. Rapport 39/2011: Statistisk Sentralbyrå
- Alvesson, M., & Sköldberg, K. (2008). *Tolkning och reflektion. Vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Andrews, M., Squire, C., & Tamboukou, M. (2013). *Doing narrative research* (1. utg.). London: Sage Publications.
- Anis, M. (2005). Talking about culture in social work encounters: immigrant families and child welfare in Finland. *European Journal of Social Work*, 8(1), 3-19. doi: 10.1080/1369145042000331341
- Archard, D., & Skivenes, M. (2009). Hearing the child. *Child & Family Social Work*, 14(4), 391-399. doi: 10.1111/j.1365-2206.2008.00606.x
- Backe-Hansen, E., Madsen, C., Kristoffersen, L. B., & Hvinden, B. (2014). *Barnevern i Norge 1990-2010. En longitudinell studie*. (Oslo: Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA).
- Bak, M., & von Brömssen, K. (2010). Interrogating Childhood and Diaspora Through the Voices of Children in Sweden. *Childhood*, 17(1), 113 – 128.
- Barn, R. (2007). 'Race', Ethnicity and Child Welfare: A Fine Balancing Act. *British Journal of Social Work*, 37(8), 1425-1434. doi: 10.1093/bjsw/bcm145
- Barnevernloven (1992). Barnevernloven. Lov om barneverntjenester. (Sist endret 01.07.2016. ed.).
- Barnekonvensjonen (1989). *FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen)*. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>
- Berg, B., Paulsen, V., Midjo, T., D., H. G. M., Garvik, M., & Tøssebo, J. (2017). *Myter og realiteter. Innvandereres møter med barnevernet*. Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Berglund, N. (2015, 21.09.16). Minister defends 'Barnevernet'. Hentet 12.06 fra <http://www.newsinenglish.no/2015/06/12/minister-defends-barnevernet/>
- Bergnehr, D. (2016). Mothering for discipline and educational success: Welfare-reliant immigrant women talk about motherhood in Sweden. *Womens Studies International Forum*, 54, 29-37. doi: 10.1016/j.wsif.2015.11.003

-
- Bernard, C., & Gupta, A. (2008). Black African children and the child protection system. *British Journal of Social Work, 38*(3), 476-492. doi: 10.1093/bjsw/bcl370
- Berrick, J. D., Dickens, J., Pösö, T., & Skivenes, M. (2015). Children's involvement in care order decision-making: A cross-country analysis. *Child Abuse & Neglect, 49*, 128-141. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.07.001>
- Berrick, J. D., Peckover, S., Pösö, T., & Skivenes, M. (2015). The formalized framework for decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy, 25*(4), 366-378. doi: 10.1177/0958928715594540
- Berry, N. S. (2013). Problem parents? Undocumented migrants in America's New South and the power dynamics of parenting advice. I C. Faircloth, D. M. Hoffman & L. L. Layne (red.), *Parenting in global perspective: Negotiating ideologies of kinship, self and politics* (s. 86-100): Routledge.
- Bjørknes, R., Jakobsen, R., & Nærde, A. (2011). Recruiting ethnic minority groups to evidence-based parent training. Who will come and how? *Children and Youth Services Review, 33*(2), 351-357.
- Bjørknes, R., & Manger, T. (2013). Can Parent Training Alter Parent Practice and Reduce Conduct Problems in Ethnic Minority Children? A Randomized Controlled Trial. *Prevention Science, 14*(1), 52-63. doi: 10.1007/s11121-012-0299-9
- Blom, B., & Nygren, L. (2010). Analysing written narratives: considerations on the 'code-totally problems'. *Nordic Journal of Social Research*.
- Bradbury-Jones, C., Breckenridge, J., Clark, M. T., Herber, O. R., Wagstaff, C., & Taylor, J. (2017). The state of qualitative research in health and social science literature: a focused mapping review and synthesis. *International Journal of Social Research Methodology, 1*-19. doi: 10.1080/13645579.2016.1270583
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology, 3*(2), 77-101.
- Bredal, A. (2009). Barnevernet og minoritetsjenters opprør: Mellom det generelle og det spesielle. I K. Eide, N. A. Qureshi, M. Rugkåsa & H. Vike (red.), *Over profesjonelle barrierer: Et minoritetsperspektiv på psykososialt arbeid med barn og unge* (Oslo: Gyldendal).
- Buckley, H., Carr, N., & Whelan, S. (2011). 'Like walking on eggshells': Service user views and expectations of the child protection system. *Child & Family Social Work, 16*(1), 101-110.
- Bø, B. P. (2014). Social work in a multicultural society: New challenges and needs for competence. *International Social Work*. doi: 10.1177/0020872814550114
- Chand, A. (2000). The over-representation of Black children in the child protection system: possible causes, consequences and solutions. *Child and Family Social Work, 5*, 67-77.
- Chand, A., & Thoburn, J. (2005). Research Review: Child and family support services with minority ethnic families: what can we learn from research? *Child and Family Social Work, 10*(2), 169-178.

-
- Chase, S. E. (2008). Narrative Inquiry: Multiple Lenses, Approaches, Voices. I N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (red.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (Vol. 3, s. 57-94): Sage.
- Cox, P., & Geisen, T. (2014). Migration Perspectives in Social Work Research: Local, National and International Contexts. *British Journal of Social Work, 44*, 157-173. doi: 10.1093/bjsw/bcu044
- Creswell, J. W. (2014). *Research Design*. California: Sage Publications.
- Davies, K., Grey, M., & Webb, S. A. (2014). Putting the parity into service-user participation: An integrated model of social justice. *International Journal of Social Welfare*(23), 119–127.
- De Boer, C., & Coady, N. (2007). Good helping in child welfare: learning from stories of success. *Child and Family Social Work 2007*(12), 32-42.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi* (Oslo. Hentet fra https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf
- Detlaff, A. J. (2014). The Evolving Understanding of Disproportionality and Disparities in Child Welfare. I J. E. Korbin & R. D. Krugman (red.), *Handbook of Child Maltreatment* (s. 149 - 168). New York: Springer.
- Detlaff, A. J., Rivaux, S. L., Baumann, D. J., Fluke, J. D., Rycraft, J. R., & James, J. (2011). Disentangling substantiation: The influence of race, income, and risk on the substantiation decision in child welfare. *Children and Youth Services Review, 33*(9), 1630-1637. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.04.005>
- Dillon, J., Greenop, D., & Hills, M. (2015). Participation in child protection: A small-scale qualitative study. *Qualitative Social Work, 15*(1), 70-85. doi: 10.1177/1473325015578946
- Dominelli, L. (2008). *Anti-racist social work* (3. utg.). Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Dominelli, L., Strega, S., Walmsley, C., Callahan, M., & Brown, L. (2011). ‘Here's my Story’: Fathers of ‘Looked After’ Children Recount their Experiences in the Canadian Child Welfare System. *The British Journal of Social Work, 41*(2), 351-367. doi: 10.1093/bjsw/bcq099
- Drake, B., Jolley, J. M., Lanier, P., Fluke, J., Barth, R. P., & Jonson-Reid, M. (2011). Racial Bias in Child Protection? A Comparison of Competing Explanations Using National Data. *Pediatrics, 127*(3), 471-478. doi: 10.1542/peds.2010-1710
- Drake, G. (2014). The ethical and methodological challenges of social work research with participants who fear retribution: To ‘do no harm’. *Qualitative Social Work, 13*(2), 304-319. doi: 10.1177/1473325012473499
- Dumbrill, G. C. (2009). Your Policies, Our Children: Messages from Refugee Parents to Child Welfare Workers and Policymakers. *Child Welfare, 88*(3), 145-168.
- Eastmond, M. (2011). Egalitarian Ambitions, Constructions of Difference: The Paradoxes of Refugee Integration in Sweden. *Journal of Ethnic and Migration Studies, 37*(2), 277-295. doi: 10.1080/1369183X.2010.521323
- Egelund, T. (1997). *Beskyttelse af barndommen: socialforvaltningens risikovurdering og inngrep*. København: Hans Reitzels forlag.

- Eliassi, B. (2015). Constructing cultural Otherness within the Swedish welfare state: The cases of social workers in Sweden. *Qualitative Social Work*, 14(4), 554-571. doi: 10.1177/1473325014559091
- Ellingsæter, A. L., & Leira, A. (2006). Introduction: politicising parenthood in Scandinavia. *Politicising parenthood in Scandinavia: Gender relations in welfare states* (s. 1-24): Policy Press.
- Emirbayer, M., & Mische, A. (1998). What Is Agency? *American Journal of Sociology*, 103(4), 962-1023. doi: 10.1086/231294
- Engebriksen, A. I. (2016). Lost Between Protective Regimes: Roma in the Norwegian State. I M. L. Seeberg & E. M. Goździak (red.), *Contested Childhoods: Growing up in Migrancy* (s. 81-98): Springer open.
- Epland, J., & Kirkeberg, M. I. (2017). Barn i lavinnteksthusholdninger. Ett av ti barn tilhører en husholdning med vedvarende lavinntekt. Hentet 31.07 fra <http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/ett-av-ti-barn-tilhorer-en-husholdning-med-vedvarende-lavinntekt>
- Ericsson, K. (2000). Social control and emancipation? Ambiguities in child welfare. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention*, 1(1), 16-26.
- Esin, C., Fathi, M., & Squire, C. (2013). Narrative analysis: The constructionist approach. I Flick (red.), *The SAGE Handbook of Qualitative Data Analysis* (s. 203-216). London: Sage.
- Faircloth, C. (2014). Intensive Parenting and the Expansion of Parenting. I E. Lee, J. Bristow, C. Faircloth & J. Macvarish (red.), *Parenting culture studies* (s. 25-50): Springer.
- Faircloth, C., Hoffman, D. M., & Layne, L. L. (2013). *Parenting in global perspective: Negotiating ideologies of kinship, self and politics*: Routledge.
- Finlay, L., & Gough, B. (2003). *Reflexivity. A Practical Guide for Researchers in Health and social services*. Oxford: Blackwell Publishing.
- Fowler, B. (2009). The Recognition/Redistribution Debate and Bourdieu's Theory of Practice: Problems of Interpretation. *Theory, Culture & Society*, 26(1), 144-156. doi: 10.1177/0263276408099020
- Fraser, N. (2003). Social Justice in the Age of Identity Politics: Redistribution, Recognition and Participation. I N. Fraser & A. Honneth (red.), *Redistribution or Recognition? A political-philosophical exchange* (s. 7-109). London: Verso books.
- Fraser, N. (2008). From Redistribution to Recognition? Dilemmas of Justice in a "Postsocialist" Age. I K. Olson (red.), *Adding Insult to Injury. Nancy Fraser Debates her Critics* (s. 9-41). New York: Verso.
- Fraser, N. (2009). *Scales of justice: Reimagining political space in a globalizing world*: Columbia University Press.
- Fraser, N. (2010). Injustice at intersecting scales: On 'social exclusion' and the 'global poor'. *European Journal of Social Theory*, 13(3), 363-371.
- Fraser, N., & Honneth, A. (2003). *Redistribution or recognition? A political-philosophical exchange*: Verso.

-
- Fylkesnes, M. K. (2011). *Om gode arbeidsrelasjoner i det flerkulturelle barnevernet. Etniske minoritetsforeldre og saksbehandleres erfaringer*. Akademisk avhandling, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2013). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaringer. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 89(04), 221-232.
- Garrett, P. M. (2010). Recognizing the limitations of the political theory of recognition: Axel Honneth, Nancy Fraser and social work. *British Journal of Social Work*, 40(5), 1517-1533.
- Gilbert, N., Parton, N., & Skivenes, M. (2011). *Child protection systems: International trends and orientations*: Oxford University Press.
- Gittins, D. (2008). The historical construction of childhood. I M. J. Kehily (red.), *An introduction to childhood studies* (s. 35-49). Maidenhead: McGraw-Hill Education (UK).
- Graham, M. (2007). Giving voice to black children: An analysis of social agency. *British Journal of Social Work*, 37(8), 1305-1317. doi: 10.1093/bjsw/bc1031
- Graham, M., & Bruce, E. (2006). Seen and Not Heard Sociological Approaches to Childhood: Black Children, Agency and Implications for Child Welfare. *J. Soc. & Soc. Welfare*, 33, 51.
- Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (2009). *Analyzing Narrative Reality*. California: Sage Publications.
- Hasle, A. K. L., Engum, B., Frøyland, E., Grønland, L., Günenc, S., Helander, N. Ø., . . . Skaaden, H. (2014). *NOU 2014: 8. Talking i offentlig sektor – et spørsmål om rettssikkerhet og likeverd*.
- Hatch, J. A. (2002). *Doing qualitative research in education settings*. New York: State University of New York Press.
- Haugen, G. M. D., Paulsen, V., & Caspersen, J. (2017). *Barnevernets arbeid med vold i minoritetsfamilier* (Trondheim: NTNU Samfunnsforskning. Hentet fra https://www.bufdir.no/global/Barnevernets_arbied_med_vold_i_minoritetsfamilier.pdf
- Haukanes, H., & Thelen, T. (2010). Parenthood and Childhood: Debates within the Social Sciences. I T. Thelen & H. Haukanes (red.), *Parenting After the Century of the Child. Travelling Ideals, Institutional Negotiations and Individual Responses* (s. 11-32). Farnham: Ashgate.
- Helgeland, I. M. (2005). "Catch 22" of research ethics: Ethical dilemmas in follow-up studies of marginal groups. *Qualitative Inquiry*, 11(4), 549-569. doi: 10.1177/1077800405276770
- Helseth, H. (2016). Nancy Fraser og norsk flerkulturell feministisk debatt. *Agora*, 32(02-03), 62-84.
- Hennum, N. (2011). Barnevernssamtaler som integreringsverktøy. I B. P. Bø (red.), *Multikulturell teori og flerkulturelle praksiser* (s. 139-163). Oslo: Abstrakt forlag.
- Hickson, H. (2015). Becoming a critical narrativist: Using critical reflection and narrative inquiry as research methodology. *Qualitative Social Work*, 15(3), 380-391.

- Hofman, S. (2010). *Hensyn til kultur - til barnets beste? En analyse av 17 barnevernssaker om omsorgsovertakelse og plassering av minoritetsbarn*. Kvinnerettslig skriftserie nr. 84. Oslo: UIO
- Hollekim, R. (2016). *Contemporary discourses on children and parenting in Norway. An empirical study based on two cases*. PhD, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Hollekim, R., Anderssen, N., & Daniel, M. (2016). Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian Child Welfare Services meets immigrant families. *Children and Youth Services Review*, 60, 52-60. doi: <http://dx.doi.org/10.1016/j.chilyouth.2015.11.004>
- Holm-Hansen, J., Myrvold, T., & Haaland, T. (2007). Flerkulturelt barnevern- hva vet vi? *Norges Barnevern*, 3, 3- 13.
- Holst, C. (2015). Nancy Fraser i en norsk offentlig utredning. *Agora*, 32(02-03), 40-61.
- Honneth, A. (1996). *The struggle for recognition: the moral grammar of social conflicts*. Cambridge: Polity Press.
- Honneth, A. (2003). Redistribution as Recognition. A Response to Nancy Fraser. I N. Fraser & A. Honneth (red.), *Redistribution or Recognition? A Political-Philosophical Exchange* (London: Verso).
- Hugman, R., Pittaway, E., & Bartolomei, L. (2011). When 'Do No Harm' Is Not Enough: The Ethics of Research with Refugees and Other Vulnerable Groups. *British Journal of Social Work*, 41(7), 1271-1287. doi: 10.1093/bjsw/bcr013
- Hölscher, D. (2014). Considering Nancy Fraser's Notion of Social Justice for Social Work: Reflections on Misframing and the Lives of Refugees in South Africa. *Ethics and Social Welfare*, 8(1), 20-38.
- Jaysane-Darr, A. (2013). Nurturing Sudanese, producing Americans: refugee parents and personhood. I C. Faircloth, D. M. Hoffman & L. L. Layne (red.), *Parenting in global perspective: Negotiating ideologies of kinship, self and politics* (s. 101-115): Routledge.
- Jenkins, R. (2000). Categorization: Identity, Social Process and Epistemology. *Current Sociology*, 48(3), 7-25. doi: 10.1177/0011392100048003003
- Jenks, C. (2008). Constructing childhood sociologically. I M. J. Kehily (red.), *An introduction to childhood studies* (s. 93-111). Maidenhead: McGraw-Hill Education (UK).
- Jensen, G. (2016). Brukermedvirkning og maktutøvelse – ungdom som medspiller og motspiller i barnevernet. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 93(03-04), 304-320.
- Johansson, R. (1992). *Vid byråkatiens granser. Om handlingsfrihetens organisatoriske begrensninger i klientretat arbeid*. Lund: Arkiv.
- Johnsdotter, S. (2015). European Somali Children Dumped? On families, parents, and children in a transnational context. *European Journal of Social Work*, 18(1), 81-96. doi: 10.1080/13691457.2013.844682
- Juhila, K. (2003). Creating a 'Bad' Client: Disalignment of Institutional Identities in Social Work Interaction. I C. Hall, K. Juhila, N. Parton, T. Pösö & S. White (red.), *Constructing Clienthood in Social Work and Human Services : Interaction, Identities and Practices* (s. 83-95). London: Jessica Kingsley Publishers.

-
- Juhila, K., Pösö, T., Hall, C., & Parton, N. (2003). Introduction: Beyond a universal client. I C. Hall, K. Juhila, N. Parton, T. Pösö & S. White (red.), *Constructing Clienthood in Social Work and Human Services : Interaction, Identities and Practices* (s. 11-24): Jessica Kingsley Publishers.
- Kehily, M. J. (2008). *An introduction to childhood studies*: McGraw-Hill Education (UK).
- Kjelaas, I., & Eide, K. (2015). Barnets stemme i tolkemedierte samtaler. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 91(02), 109-122.
- Kojan, B. H. (2016). Er Nancy Frasers rettferdighetsteori nyttig for sosialt arbeid? *Fontene forskning*, 9(2), 54-67.
- Križ, K., & Skivenes, M. (2009). Lost in translation: How Child Welfare Workers in Norway and England Experience Language Difficulties when Working with Minority Ethnic Families. *British Journal of Social Work*, 1-15.
- Križ, K., & Skivenes, M. (2010a). "Knowing Our Society" and "Fighting Against Prejudices": How Child Welfare Workers in Norway and England Perceive the Challenges of Minority Parents. *British Journal of Social Work*, 40 (8), 2634-2651.
- Križ, K., & Skivenes, M. (2010b). "We have very different positions on some issues': how child welfare workers in Norway and England bridge cultural differences when communicating with ethnic minority families. *European Journal of Social Work*, 13(1), 3-18.
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Labov, W. (1982). Speech actions and reactions in personal narrative. *Analyzing discourse: Text and talk*, 219-247.
- Lareau, A. (2011). *Unequal childhoods: Class, race, and family life*: Univ of California Press.
- Lee, E., Bristow, J., Faircloth, C., & Macvarish, J. (2014). *Parenting culture studies*: Springer.
- Leeson, C. (2007). My life in care: experiences of non-participation in decision-making processes. *Child & Family Social Work*, 12(3), 268-277.
- Lewig, K., Arney, F., & Salveron, M. (2010). Challenges to parenting in a new culture: Implications for child and family welfare. *Evaluation and Program Planning*, 33(3), 324-332. doi: 10.1016/j.evalprogplan.2009.05.002
- Lidén, H. (2017). *Barn og migrasjon. Mobilitet og tilhørighet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Lipsky, M. (2010). *Street-level Bureaucracy: Dilemmas of the Individual in Public Services*. New York: Russel Sage Foundation.
- Luster, T., Saltarelli, A. J., Rana, M., Qin, D. B., Bates, L., Burdick, K., & Baird, D. (2009). The experiences of Sudanese unaccompanied minors in foster care. *Journal of Family Psychology*, 23(3), 386-395. doi: 10.1037/a0015570
- Løvren, M. (2017). Taking the initiative: determinants of parental self-referral to the Norwegian Child Welfare Services. *Nordic Social Work Research*, 1-11. doi: 10.1080/2156857X.2017.1309677

-
- Maiter, S., & Stalker, C. (2011). South Asian immigrants' experience of child protection services: are we recognizing strengths and resilience? *Child & Family Social Work, 16*(2), 138-148. doi: 10.1111/j.1365-2206.2010.00721.x
- Manum, O. A. (2015). Innvandrenernes utfordringer til norsk barnevern. *Tidsskriftet Norges barnevern, 92*(2), 140-146.
- Marthinsen, E., & Lichtwarck, W. (red.). (2013). *Det nye barnevernet*: Universitetsforlaget.
- McLeod, A. (2006). Respect or Empowerment?: Alternative Understandings of 'Listening' in Childcare Social Work. *Adoption & Fostering, 30*(4), 43-52.
- McLeod, A. (2010). 'A Friend and an Equal': Do Young People in Care Seek the Impossible from their Social Workers? *The British Journal of Social Work, 40*(3), 772-788. doi: 10.1093/bjsw/bcn143
- Mirick, R. G. (2016). Challenges in recruiting parents to participate in child welfare research: implications for study design and research practice. *Child & Family Social Work, 21*(4), 484-491. doi: 10.1111/cfs.12165
- Moosa-Mitha, M. (2005). A Difference-Centred Alternative to Theorization of Children's Citizenship Rights. *Citizenship Studies, 9*(4), 369-388. doi: 10.1080/13621020500211354
- Møller, S. N., & Skytte, M. (2004). *Mit barn er anbragt: Etniske minoritetsforældres fortællinger*. Rapport 04:16. København: Socialforskningsinstituttet
- Nybell, L. M. (2013). Locating "youth voice:" Considering the contexts of speaking in foster care. *Children and Youth Services Review, 35*(8), 1227-1235.
- O'Reilly, M., & Parker, N. (2012). 'Unsatisfactory Saturation': a critical exploration of the notion of saturated sample sizes in qualitative research. *Qualitative Research*. doi: 10.1177/1468794112446106
- Olson, K. e. (2008). *Adding Insult to Injury*. New York: Verso.
- Olwig, K. F., Larsen, B. R., & Rytter, M. (2013). *Migration, family and the welfare state: integrating migrants and refugees in Scandinavia*: Routledge.
- OsloEconomics (2017). *Samfunnsøkonomisk analyse av barnevernets hjelpetiltak. Utført på oppdrag for Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet OE-rapport 2017-1*. (OE-rapport: Oslo Economics.
- Parsell, C., Eggins, E., & Marston, G. (2017). Human Agency and Social Work Research: A Systematic Search and Synthesis of Social Work Literature. *The British Journal of Social Work, 47*(1), 238-255. doi: 10.1093/bjsw/bcv145
- Paulsen, V., & Thomas, N. (2017). The transition to adulthood from care as a struggle for recognition. *Child & Family Social Work, n/a-n/a*. doi: 10.1111/cfs.12395
- Paulsen, V., Thorshaug, K., & Berg, B. (2014). *Møter mellom innvandrere og barnevernet. Kunnskapsstatus*. (Trondheim: NTNU Samfunnsforskning.
- Pettersen, K.-S. (2011). Taushet og tause barn. *Norges Barnevern, 88*(1), 4-13.
- Phoenix, A. (2013). Analysing narrative contexts. I M. Andrews, C. Squire & M. Tamboukou (red.), *Doing narrative research* (s. 72-87). London: Sage Publishing.
- Picot, A. (2016). Child protective services and family cultures: A comparative study of Norway and France. *Oslo: Høgskolen i Oslo og Akershus*.

-
- Pinkney, S. (2011). Participation and Emotions: Troubling Encounters Between Children and Social Welfare Professionals. *Children & Society*, 25(1), 37-46. doi: 10.1111/j.1099-0860.2009.00261.x
- Ploesser, P. M., & Mecheril, P. P. (2012). Neglect – recognition – deconstruction: Approaches to otherness in social work. *International Social Work*, 55(6), 794-808. doi: 10.1177/0020872811416143
- Qureshi, N. A. (2009). Kultursensitivitet i profesjonell yrkesutøvelse. I K. Eide, N. A. Qureshi, M. Rugkåsa & H. Vike (red.), *Over profesjonelle barrierer - Et minoritetsperspektiv på psykososialt arbeid med barn og unge* (Oslo: Gyldendal).
- Ramsay, G. (2016). Black Mothers, Bad Mothers: African Refugee Women and the Governing of 'Good' Citizens Through the Australian Child Welfare System. *Australian Feminist Studies*, 31(89), 319-335. doi: 10.1080/08164649.2016.1254021
- Randal, S. B. (2009). *Hvordan forstår og vektlegger barnevernarbeidere etnisitet i arbeidet med minoritetsetniske barn og deres familier?* Akademisk avhandling, Universitetet i Bergen, Bergen.
- Rasmussen, A., Akinsulure-Smith, A., Chu, T., & Keatley, E. (2012). "911" among West African immigrants in New York City: A qualitative study of parents' disciplinary practices and their perceptions of child welfare authorities. *Social Science & Medicine*, 75(3), 516-525. doi: 10.1016/j.socscimed.2012.03.042
- Revolv, M. K. (2016, 25.09.17). Økende sosiale forskjeller mellom utdanningsgrupper. Hentet
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative Methods for the Human Sciences*. California: Sage Publications.
- Riessman, C. K. (2013). Analysis of personal narratives. I A. E. Fortuen, W. J. Reid & R. L. J. Miller (red.), *Qualitative research in social work* (Second. utg., s. 168-191). New York: Columbia Press.
- Riessman, C. K., & Quinney, L. (2005). Narrative in Social Work: A Critical Review. *Qualitative Social Work*, 4(4), 391-412.
- Roose, R., & Bie, M. D. (2008). Children's rights: a challenge for social work. *International Social Work*, 51(1), 37-46.
- Rugkåsa, M., Ylvisaker, S., & Eide, K. (2017). *Barnevern i et minoritetsetnisk perspektiv*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Salmon, P., & Riessman, C. K. (2013). Looking back on narrative: An exchange. I M. Andrews, C. Squire & M. Tamboukou (red.), *Doing narrative research* (Vol. 2, s. 197-204). London: Sage publications.
- Sawrikar, P. (2015). How effective do families of non-English-speaking background (NESB) and child protection caseworkers in australia see the use of interpreters? A qualitative study to help inform good practice principles. *Child & Family Social Work*, 20(4), 396-406.
- Schelbe, L., Chanmugam, A., Moses, T., Saltzburg, S., Williams, L. R., & Letendre, J. (2014). Youth participation in qualitative research: Challenges and possibilities. *Qualitative Social Work*, 14(4), 504-521. doi: 10.1177/1473325014556792
- Seeberg, M. L. (2011). *Kunnskapsstatus (1990-2010): forskning om etnisk diskriminering av barn og unge*: NOVA.

-
- Serrant-Green, L. (2010). The sound of 'silence': a framework for researching sensitive issues or marginalised perspectives in health. *Journal of Research in Nursing*, 16(4), 347–360.
- Silverman, D. (2013). *Doing qualitative research* (4. utg.). London: SAGE Publications.
- Skivenes, M. (2004). Grensen mellom det private og det offentlige i barnevernet. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 7(1), 17-32.
- Skivenes, M., & Søvig, K. H. (2016). Norway: Child welfare removals by the state - complex and controversial decisions. I K. Burns, T. Pösö & M. Skivenes (red.), *Child welfare removals by the state. A cross-country analysis of decision-making systems* (New York: Oxford University Press).
- Skytte, M. (2008). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Slettebø, T. (2008). *Foreldres medbestemmelse i barnevernet*. Doctoral Dissertation, NTNU, Trondheim.
- Slettebø, T., & Seim, S. (2017). Challenges of participation in child welfare. *European Journal of Social Work*, 1-12. doi: 10.1080/13691457.2017.1320531
- Sletten, M. A. (2011). *Å ha, å delta, å være en av gjengen*. Doktoravhandling). Oslo: Universitetet i Oslo.
- Smithson, R., & Gibson, M. (2017). Less than human: a qualitative study into the experience of parents involved in the child protection system. *Child & Family Social Work*, 22(2), 565-574. doi: 10.1111/cfs.12270
- Squire, C., Andrews, M., & Tamboukou, M. (2013). Introduction: What is narrative research? I M. Andrews, C. Squire & M. Tamboukou (red.), *Doing narrative research*. (s. 1-26). London: Sage publications.
- Staer, T., & Bjørknes, R. (2015). Ethnic disproportionality in the child welfare system: A Norwegian national cohort study. *Children and Youth Services Review*, 56, 26-32. doi: 10.1016/j.chilyouth.2015.06.008
- Stefansen, K. (2011). Foreldreskap i småbarnsfamilien: Klassekultur og sosial reproduksjon.
- Studsrod, I., Ellingsen, I. T., & Willumsen, E. (2015). When the Norwegian child-welfare services get involved: parents making sense of referrals. *European Journal of Social Work*, 1-17.
- Støkken, A. M., & Willumsen, E. (2017). *Brukerstemmer, praksisforskning og innovasjon*. Kristiansand: Portal forlag.
- Sørensen, C. B., Elde, W. D., Dinardi, C., Lauareid, F., Krokeide, A. B., Elgsaas, B. R., . . . Aarø, M. (2016). *NOU 2016: 16 Forslag til ny barnevernslov*. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon. Informasjonsforvaltning.
- Thagaard, T. (2013). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode* (4. utg.). Bergen: Fagbokforlaget.
- Thrana, H. M. (2008). *Vil jeg bestemme? Om barn og ungdoms medvirkning*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Thrana, H. M., & Fauske, H. (2013). The emotional encounter with child welfare services: the importance of incorporating the emotional perspective in parents' encounters with child welfare workers. *European Journal of Social Work*, 17(2), 221-236. doi: 10.1080/13691457.2013.798628

-
- Uggerhøj, L. (2017). Possibilities and barriers in practice research approaches. I S. A. M. & E. Willumsen (red.), *Brukerstemmer, praksisforskning og innovasjon* (s. 25-36). Kristiansand: Portal forlag.
- Vagli, Å. (2009). *Behind closed doors: Exploring the institutional logic of child protection work*. Doctoral Dissertation, Universitetet i Bergen, Bergen.
- van Bijleveld, G. G., Dedding, C. W. M., & Bunders-Aelen, J. F. G. (2014). Seeing eye to eye or not? Young people's and child protection workers' perspectives on children's participation within the Dutch child protection and welfare services. *Children and Youth Services Review, 47*, 253-259. doi: 10.1016/j.childyouth.2014.09.018
- van Bijleveld, G. G., Dedding, C. W. M., & Bunders-Aelen, J. F. G. (2015). Children's and young people's participation within child welfare and child protection services: a state-of-the-art review. *Child & Family Social Work, 20*(2), 129-138. doi: 10.1111/cfs.12082
- Velazquez, S. C., & Dettlaff, A. J. (2011). Immigrant Children and Child Welfare in the United States: Demographics, Legislation, Research, Policy, and Practice Impacting Public Services. *Child Indicators Research, 4*(4), 679-695. doi: 10.1007/s12187-011-9111-9
- Vinnerljung, B., Franzén, E., Gustafsson, B., & Johansson, I.-M. (2008). Out-of-home care among immigrant children in Sweden: a national cohort study. *International Journal of Social Welfare, 17*(4), 301-311. doi: 10.1111/j.1468-2397.2008.00568.x
- Vis, S. A. (2004). *Samtaler med barn i barnevernet*. Tromsø: Barnevernets Utviklingssenter i Nord-Norge.
- Vis, S. A., Strandbu, A., Holtan, A., & Thomas, N. (2011). Participation and health – a research review of child participation in planning and decision-making. *Child & Family Social Work, 16*(3), 325-335. doi: 10.1111/j.1365-2206.2010.00743.x
- Walkerdine, V. (2008). Developmental psychology and the study of childhood. I M. J. Kehily (red.), *An introduction to childhood studies* (s. 112-123). Maidenhead: McGraw-Hill Education (UK).
- Warming, H. (2006). How Can You Know? You're Not a Foster Child: Dilemmas and Possibilities of Giving Voice to Children in Foster Care. *Children, Youth and Environments, 16*(2), 28-50.
- Warming, H. (2011). Children's Participation and Citizenship in a Global Age. Empowerment, Tokenism or Discriminatory Disciplining? *Social Work & Society, 9*(1), 119-134.
- Warming, H. (2013). Theorizing (Adults' Facilitation of) Children's Participation and Citizenship. I C. Baraldi & V. Iervese (red.), *Participation, facilitation, and mediation: Children and young people in their social contexts* (New York: Routledge).
- Webb, S. A. (2010). (Re) assembling the left: The politics of redistribution and recognition in social work. *British Journal of Social Work, 40*(8), 2364-2379.
- Wernesjö, U. (2012). Unaccompanied asylum-seeking children: Whose perspective? *Childhood, 19*(4), 495-507.
- Whewell, T. (2016, 21.09.16). Norway's Barnevernet: They took our four children... then the baby. Hentet 14.04 fra <http://www.bbc.com/news/magazine-36026458>

-
- Williams, C. (2006). The Epistemology of Cultural Competence. *Families in Society*, 87(2), 209-220.
- Williams, C., & Soydan, H. (2005). When and How Does Ethnicity Matter? A Cross-National Study of Social Work Responses to Ethnicity in Child Protection Cases. *British Journal of Social Work*, 35, 901-920.
- Williams, N. (2008). Refugee participation in South Australian child protection research: Power, voice, and representation. *Family and Consumer Sciences Research Journal*, 37(2), 191-209.
- Woodmass, K., Weisberg, S., Shlomi, H., Rockymore, M., & Wells, S. J. (2017). Examining the potential for racial disparity in out-of-home placement decisions: A quantitative matched-pair study. *Children and Youth Services Review*, 75, 96-109. doi: 10.1016/j.childyouth2017.02.011
- Ylvisaker, S., Rugkåsa, M., & Eide, K. (2015). Silenced stories of social work with minority ethnic families in Norway. *Critical and Radical Social Work*, 3(2), 221-236. doi: 10.1332/204986015X14331614908951
- Ørvgig, K. (2007). *Tolken som redskap eller kulturinformant?: Et samhandlingsstudie av tolkede klientsamtaler i sosialtjenesten*. Doctoral Dissertation, Universitetet i Tromsø, Tromsø.

Artikel II

ORIGINAL ARTICLE

Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway

Marte Knag Fylkesnes PhD candidate¹ | Anette Christine Iversen Professor¹ | Lennart Nygren Professor²

¹Department of Health Promotion and Development, University of Bergen, Bergen, Norway

²Department of Social Work, University of Umeå, Umeå, Sweden

Correspondence

Marte Knag Fylkesnes, Department of Health Promotion and Development, University of Bergen, Christiesgate 13, 5020 Bergen, Norway.

Email: marte.fylkesnes@uib.no

Abstract

Evaluating the participatory opportunities for service users within social welfare institutions is a pressing issue. In this article, we explore a group of ethnic minority parents' experiences with child welfare services (CWS) in Norway. A strong narrative theme was deficiency positioning—how lacking a Norwegian normative set of knowledge and skills challenged the parents' opportunities to participate. We analysed how deficiency positioning was perceived, negotiated, and contested in the parents' accounts, and 4 themes emerged: (a) learning to parent, (b) contesting expert knowledge, (c) learning to be a client, and (d) constructing CWS deficiency. Nancy Fraser's concept of "participatory parity" was applied to explore how current institutional structures may enable and limit parents' participation. The analysis provides insight into agencies and informants' sense-making processes as well as the diverse resources and strategies that parents draw upon in the CWS encounter. Furthermore, we argue that an interplay between a strong focus on "parenting skills" and bureaucratic and economic structures positions ethnic minority parents as deficient, thus providing powerful mechanisms for marginalization. Implications for case work and institutional levels are discussed.

KEYWORDS

child welfare, ethnic minorities, parenting, participation, refugees

1 | INTRODUCTION

In 2013, we engaged in a research project aiming to explore institutional practices in Norwegian child welfare services (CWS) from the perspectives of ethnic minority parents. One of our informants was Paul, a father of four children, who had migrated to Norway more than 10 years ago after a difficult time in a refugee camp. He vividly narrated his first encounters with CWS, expressing that he had struggled to make sense of CWS when his child was suddenly placed in care. Looking back, he evaluated the reasons for his vulnerable position in the following way:

P: At the time, you know, I did not know about the child welfare problems. How do the child welfare services work? What do they do? How can they help a family? I did not know.

M (interviewer): No, that was all new to you.

P: Yes, and they did not come and give the information. "[Paul], here

in Norway, we have the child welfare services. It functions like this, like this, like this." They did not do that. They didn't send someone to teach me either. "[Paul], you will raise this child like this, like this." They did not do that. [...] That is a scandal! It is not logical.

Paul's reference to the "scandal" of poor information for refugees about the mandate of Norwegian CWS can be linked to recent debates in international media where ethnic minority parents criticize Norwegian CWS, stating that these services lack cultural sensitivity and wrongfully intervene in families' lives (Skivenes, 2014). Paul's claim can also be linked to a broader debate within social work regarding cultural diversity and the competencies that social workers must possess to meet the specific needs of ethnic minority populations (Freund & Band-Winterstein, 2015; Williams, 2006).

In this article, we explore these questions from the perspective of ethnic minority parents who have encountered Norwegian CWS. We

This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits use, distribution and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

© 2017 The Authors. Child and Family Social Work published by John Wiley & Sons Ltd.

are particularly concerned with how institutional structures may influence ethnic minority parents' opportunities to participate in interactions with social workers.

1.1 | Child welfare and social justice

Across countries, CWS are mandated to improve the lives of children and families facing adversity (Gilbert, Parton, & Skivenes, 2011). Norwegian CWS provides a wide range of preventive in-home services (e.g., parent counselling, week-end homes, support people, and leisure time activities), as well as out-of-home placements for children perceived to be "at risk." Approximately 80% of families consent to the services provided, although many families experience that their opportunity to reject interventions is limited (Studsrød, Willumsen, & Ellingsen, 2014). Professional discretion plays a key role in social workers' risk assessments (Berrick, Peckover, Pösö, & Skivenes, 2015), and decisions are informed by ideas of "proper parenting" and what is "best for children." Such ideas are constantly changing in relation to historical, political, and cultural contexts and are typically taken for granted and viewed as universal or neutral by professionals (see, e.g., Williams & Soydan, 2005; Ylvisaker, Rugkåsa, & Eide, 2015).

Vagli (2009) and Erstad (2015) argued that Norwegian welfare workers are guided by a western, middle-class perspective on parenting within an individualistic notion of personhood and a psychodynamic frame of reference. In line with this argument, Hollekim, Anderssen, and Daniel (2016) suggested that proper parenting in Norway is construed as child focused and dialogue based, promoting children's rights and renouncing violence or force in child rearing. Research thus indicates that Norwegian parenting norms are in line with what Lee, Bristow, Faircloth, and Macvarish (2014) refer to as "intensive parenting," which is linked to a historical shift in Western societies where children are construed "as more vulnerable to risks impacting their physical and emotional development than ever before" (Faircloth, 2014, p. 26). Good parents are expected to invest large amounts of time, energy, and money in their children to avoid risk and ensure optimal developmental conditions. Lee et al. (2014) argued that these norms have developed parallel to intensified family policies that allow experts to define the skills that parents must possess. However, parents with ethnic minority backgrounds might have different parenting norms (Jaysane-Darr, 2013) and lack the financial resources needed to meet the required standards (Berry, 2013; Staer & Bjørknes, 2015). The norm of intensive parenting thus risks enforcing a social hierarchy where ethnic minority parents are marginalized.

Fraser (2003) argued that social injustices in modern welfare states stem from cultural patterns and economic structures that systematically marginalize individuals and groups in terms of participation. Social justice can therefore be achieved only by (a) critically investigating institutional practices with regard to persons or groups' participatory opportunities and (b) dismantling obstacles to participation, namely, structures of misrecognition (normative injustices) and maldistribution (economic injustices). Thus, social justice can be evaluated according to the concept of parity in participation. We argue that Fraser's framework is useful for exploring parents' experiences with CWS because it allows for a critical investigation of the participatory

conditions within this specific context of interaction (Hölscher, 2014; Kojan, 2016).

Research has identified that cultural gaps, language barriers, distrust, and bureaucratic structures might hamper service provision to ethnic minority populations (Bø, 2014; Križ & Skivenes, 2015; Skivenes, Barn, Križ, & Pösö, 2014). Parents' perspectives only partially inform the current knowledge base (see, e.g., Dumbrill, 2009), which is concerning because minority service user experiences are often invisible to majority populations (Serrant-Green, 2010). In a previous article (Fylkesnes, Nygren, Bjørknes, & Iversen, 2015), we thoroughly analysed ethnic minority parents' accounts of their CWS encounters to identify themes across the dataset. "Lacking skills and knowledge" was identified as a common theme at both a semantic and latent level. For the purpose of this article, we therefore explore this theme in depth. To explore sense-making processes and unpack the complex interactional and contextual processes that come into play simultaneously when parents encounter CWS, we draw on insights from narrative analysis.

1.2 | The aim of this article

In this article, we critically explore how institutional practices may position ethnic minority parents as "lacking," that is, deficient, with regard to skills and knowledge. All parents encountering CWS are likely to experience deficiency positioning in some form. Our aim is to identify specificities related to ethnic minority parents' positioning and how it affects their opportunities for participation. Specifically, we ask: In what ways do CWS institutional practices position ethnic minority parents as lacking and how is this positioning perceived, negotiated, and contested in parents' narratives?

2 | METHODOLOGY

This study is part of a larger PhD research project investigating ethnic minority service users' perspectives on CWS in Norway. By applying the concept of ethnic minority (rather than immigrant or refugee), we emphasize how institutional power structures produce inequalities related to ethnicity (Fraser, 2009).

Our methodological approaches were inspired by narrative research and constructivist perspectives, as we perceive stories to be "social artefacts telling us as much about society and culture as they do about a person or a group" (Riessman, 2008, p. 105). Individuals make sense of their experiences through narration, as events and ideas are organized and evaluated by drawing on both individual and socio-cultural resources (Gubrium & Holstein, 2009). Service users' narratives about their CWS encounters are therefore valuable sources of knowledge, reflecting both personal agencies and institutional structures (Aadnanes & Gulbrandsen, 2017). The project was approved by the Norwegian Data Protection Official, and ethics guidelines were followed.

2.1 | Recruitment and informants

To recruit informants, we distributed information leaflets printed in five different languages (Norwegian, English, Somali, Arabic, and

French) throughout voluntary organizations, child welfare agencies, schools, health centres, welfare agencies, and our professional network.

The sample consisted of 11 parents who were interviewed by the first author in 2014 and 2016. All informants were refugees from nine different countries on the African continent and in the Middle East. Four were men and seven were women of approximately 20–45 years of age. They had one to seven children and had resided in Norway for 2–17 years. In three of the families, the parents were married or living together. One informant held a steady job, one was seeking work, one was a domestic worker, and the remainder were students (six attended language or introductory courses for immigrants, and two were undergraduate students). The majority lived in public housing situated in socio-economically deprived neighbourhoods in two large cities in Norway. All but one of the informants had received various in-home services from CWS, such as parent counselling, weekend homes, and economic support. The children of two of the informants were placed in foster care at the time of the interview, and seven had experienced emergency care orders.

2.2 | Semistructured interviews

Interviews were conducted at a place of the informants' choosing, in the informants' home, at the university, or in a café. Translators were used in dialogue with three parents. The selected language for the remaining interviews was Norwegian (four), English (two), and French (one). To facilitate the informants' voices and to trigger the telling of stories, the interviewer emphasized that we first and foremost wished to know what was important to the informant regarding his or her contact with CWS. Key questions guiding probes were (a) contact with CWS over time, (b) relationships with caseworkers and opportunities for participation, and (c) issues related to ethnic minority positioning (e.g., values in child rearing and language barriers). Eight of the informants agreed to participate in one follow-up interview that served the dual aim of building trust and exploring themes of special interest from the initial interview. Each interview lasted 50–150 min. All interviews were used in the analysis for this article.

As researchers and coconstructors of knowledge, our positions as White, middle-class academics have both enabled and limited our scopes of action and interpretations and brought forth ethical dilemmas related to being representatives of the "White majority" researching the "ethnic minority" (Serrant-Green, 2010). A reflexive and critical approach was followed through the research process, as we kept a research log and held group discussions to identify bias and issues influencing our understanding and the storytelling context (Riessman, 2008). To ensure informed consent, information about the purpose of the research, role of the researcher, and confidentiality was emphasized to the informants.

2.3 | Analysis

To analyse the interview data, we applied a content and narrative thematic approach (Braun & Clarke, 2006; Riessman, 2008). First, all transcripts were analysed with particular attention to how "lack of knowledge and skills" was perceived and made sense of in each

informant's narrative. The term *narrative* refers to segments of talk about "being lacking" where events and ideas were organized sequentially and evaluated. At this analytical stage, we interpreted that negotiation and contestation, strategies for addressing this perceived "lack," were key narrative themes. Last, themes across informants' stories were created from the data, as is characteristic of a thematic narrative approach (Riessman, 2008).

To convey our analytical points and give thorough attention to context and complexity, we chose to present two examples under each theme. This allowed us to include longer dialogue transcripts to illustrate how ideas and events were linked and evaluated in the informants' storytelling. We strive to provide as much context as possible without compromising the informants' confidentiality. Information about ethnic background and some details about family structure, events, and personal characteristics have been left out. Regarding length of residence in Norway, we distinguish between "less than 5 years," "5 to 1 years," and "more than 10 years." The terms *parents* and *informants* are used interchangeably to refer to the study participants.

2.4 | Negotiating deficiency: four narrative themes

The informants' accounts were diverse. Some informants provided positive accounts about the help that they had received from CWS and their contact with social workers, whereas others gave mostly critical accounts. Parents who had experienced out-of-home placements shared more emotional and ambivalent stories than parents who had exclusively experienced in-home interventions. However, a common theme across narratives was a notion of lacking a Norwegian normative set of knowledge and skills regarding both parenting norms (how to parent) and bureaucratic norms (how to be a client) as they encountered CWS. The introductory excerpt of Paul, who criticized CWS for not providing him with the information and education that he needed, is an example of this common theme. We refer to this as deficiency positioning, entailing both processes of ascription (issues that were construed as concerning by caseworkers, e.g., parenting practices) and self-ascription (issues that the parents themselves defined as challenging, e.g., lacking knowledge of the welfare system).

Embedded in the narratives, we found accounts of how the informants made sense of, negotiated, and contested deficiency positioning. The concept negotiation is tricky in this context because it could imply a process by which two opposing and equally empowered parties "compromise." We acknowledge that relationships between parents and social workers are highly asymmetrical—even when the encounter is perceived as positive. Even so, we view the concept of negotiation as helpful in exploring multiple agencies and power relationships.

In the following analysis, we explore how deficiency positioning was perceived, negotiated, and contested by considering four narrative themes: (a) learning to parent, (b) contesting expert knowledge, (c) learning to be a client, and (d) constructing CWS deficiency. First, we present our empirical analysis and discuss some key issues that these themes raise. Critical perspectives on intensive parenting (Lee et al., 2014) and participatory parity (Fraser, 2003) serve as key analytical lenses. We then discuss the implications of our analysis for

participatory conditions within Norwegian CWS, limitations of the study, and implications for practice.

2.5 | Learning to parent

The first narrative theme, learning to parent, relates to our informants' accounts of acquiring new knowledge and skills through contact with CWS and of changing their parenting practices and/or views as a result of advice or information provided during an encounter with CWS. This theme was present in Hannah's account. Hannah had lived in Norway for more than 5 years and gave birth to a son when she was 18 years old. In discussing why she came into contact with CWS, she said:

They helped me because it was my first child; [the help was] about which clothes and which diapers I should use. [...] They helped me a lot because when I looked at my baby, I was very scared because he was very small and he had this belly button [that had not healed up]. [...] And I didn't know how to shower him and such, and they helped me. Yeah. When I held my son, I got all weak (indicating with her body language that her limbs went feeble).

Hannah linked her "deficiency" and need for CWS to her young age and lack of experience. The advice that she received was constructed as helpful, as it provided her with the skills she needed as a young mother. We followed up by asking if Hannah typically agreed with the advice that she received from CWS, and she replied:

Yes, I agree. [...] Before, I had this problem that my child threw his toys around. I told [the CWS counsellors] that my child threw things around, and they said, "You should do like this, this, this." Then, I tried it out. If something is good for me, if it works after trying it once, twice, I tell them, "Yes, thank you very much." If it doesn't work I tell them, "No, it doesn't work, you have to find another way."

Hannah expressed that the CWS counsellors entered into a dialogue and took her knowledge and perspectives (about her child and everyday challenges) seriously. In this perspective, Hannah described being recognized and enabled in participation (Fraser, 2003). The narrative suggests a relative consensus between Hannah and her counsellors. To explore the topic further, we then asked Hannah whether she had any reflections regarding the differences between Norway and her homeland in terms of parent-child relationships.

H: Yes, it is very different. My culture, I don't like everything in my culture. Not everything, but some things I like, and I will let [my son] get that. [...] Until now, I haven't wanted him to eat pork or things I don't like. But when he is big he will know what is different in my country and he can.... Yes, I am a very democratic mother. (laughs)

M: Democratic mother? (laughs along)

H: My culture is not so good for children because when we are children, two or three years old, we can do what we want. [...] Children can do what they want.

M: Run around and do what they want.

H: Yes, but when we are grown up, the father decides everything. The mother decides. The grandmother decides. I don't like this about my culture. But in Norway, it is not like that. When he is a child, you will help him. Also, when he grows up, [you will help him], but he does not need that. You are open. That is not how it was for me [in my culture]. I like this culture best.

Hannah endorsed parenting norms in Norway and viewed them as child-centric, dialogue based, helpful, and providing the necessary limits for (small) children. She positioned herself as democratic and linked this position to Norwegian parental norms; however, Hannah simultaneously positioned parenting practices in her homeland as authoritarian and insensitive to children's needs. A "right way" linked to CWS, and "Norwegian culture" emerged and was contrasted with the "the wrong way" of the homeland.

We found a similar pattern of narration about "Norwegian" versus "homeland" parenting practices in Beth's account. Beth arrived in Norway more than 10 years ago. At the time of the interview, she was a single mother of three children. Several years ago, Beth and her husband were offered parent counselling.

B: It was in contact with CWS in [place], in the beginning, that my husband and I took a course for parents. It was like ... you should talk with the children and have contact, eye contact. Touch the body, and talk in a way that the children see you and understand. That was when I learned to play with children. In [my home country], people don't think about sitting on the floor.

M: Nobody does that?

B: Nobody thinks like that. It is not because people would say "that is not" But it is just that nobody has this thought that this is possible. There are no such thoughts in your head. Children should play by themselves and so on. But here, in Norway, we see good results when you do it. It builds better contact, a lot of positives ... the children are happy, they smile and so on. I think that if parents want what is best for their children What parents want their children to be sad and sorry and so on? Maybe if you are a bit nuts. But if you think in a right way, then you want your children to smile every day. They should laugh. You can talk together and have good contact and so on.

Similar to Hannah, Beth expressed that her encounters with CWS provided her with important information and skills. The narrative theme draws our attention to parents' experience of contact with CWS as empowering. Refugee parents face complex challenges in exile, for example, adjusting to new norms and expectations, dealing with loss and trauma, learning a new language, and facing discrimination. CWS can support parents in this process and provide the contextual knowledge that parents need to position themselves within a legitimate parenting discourse. In this perspective, the analytical theme learning to parent uncovers structural arrangements within CWS that enable parents' participation. At the caseworker level, Hannah's account is in line with a comprehensive body of research stating that social workers' relational skills are positively linked to ethnic minority service users' satisfaction (Chand & Thoburn, 2005; Fylkesnes & Netland, 2013). Hannah and Beth's accounts also reflect how different ideas of parenting are

negotiated within the CWS context. We argue that learning to parent, as described by our informants, referred to acquiring skills in line with the concept of Lee et al. (2014) of intensive parenting. A hierarchy of knowledge with a right way of caring for children (expert led, child centred, and dialogue based) as opposed to the negative ways of the homeland (tacit, insensitive, and authoritarian) was construed.

2.6 | Contesting expert knowledge

A second narrative theme, contesting expert knowledge, relates to parents' accounts of questioning and resisting Norwegian parenting norms. For example, Paul expressed that CWS were critical of his parenting methods; he was too controlling of his daughter and was advised to give her more freedom of choice, for example, about her clothing. He elaborated his views by saying the following:

P: In [my homeland], we don't have child welfare services, but the children are very polite. This is because the child knows if I do this or that, I will be punished. So, the child has limits. [...] In child rearing, you can slap your child, you can do something like that. But that does not mean you don't love your child. You love your child, but you have to discipline him. Give a direction. [...] You can't tell the child to do what he wants. Then you destroy the child because the child does not know anything. It is the parent who is responsible for educating the child. But, first, you have to get to know the child. My child, what is he? Is he a technician? Military? [...]

Norwegian parenting norms, promoting children's autonomy, dialogue, and non-violence in parenting, are contested in Paul's narrative. He moreover expressed that by not adhering to such parental norms, he was positioned as "not loving" his child. As in Hannah and Beth's accounts, a hierarchy of knowledge was constructed positioning Paul to be deficient as a father.

We also found that the topic of contesting expert knowledge was salient in Angelica's account. Angelica was a single mother of one child at the time of the interview and had resided in Norway for more than 10 years. Before migrating to Norway, she had been the caregiver of several children. CWS, however, were concerned that she was physically disciplining her child. Her child was placed in care for some time, and she was offered parent counselling when they were reconciled.

So, I went to counselling, right. So, I worked with them even though I did not want to go there. Because, even though ... I just went there because I didn't want them to say "We offered her counselling and so on, but she refuses and she doesn't want help." That is why I was there. And then I was there, and I have my competencies. I have my experience. I know what I know, right? And to sit with people who don't know me Sit with people who have another cultural view and way of doing things, right? And she tells me? Someone who has raised a lot of children? And you have only one child that is yours, just one that you are concerned with. Not others. You don't care about others. So what can I

actually learn from you? [...] Because those caseworkers were young. Just finished high school, just finished college, right? They have the papers and theories. But me, I have no papers. I have no theory. I don't know the language. I have lived a [number of] years, and I have a lot of experience with children, with people, with all kinds of things.

Angelica expressed that she attended counselling to show CWS that she was willing to be helped. She "played along" to avoid CWS intervention (disguised compliance). Angelica's knowledge (based on her age, experience, and cultural views) was not valued by caseworkers.

Paul and Angelica's narratives indicate that certain kinds of expert knowledge about children's needs and parenting are non-negotiable in the CWS context. Parents who do not feel resonance with these value structures feel devalued and misrecognized, marginalized as participants. Comparative research indicates that caseworkers are guided by a universalistic perspective of children's needs, that is, a view that children's needs can be met with the same measures irrespective of cultural background (Williams & Soydan, 2005). Kriz and Skivenes (2010) argued that in the Norwegian context, a potential consequence of this perspective is the use of an instructive approach by which caseworkers inform families about "Norwegian parental standards" rather than initiating dialogue with parents. Thus, the norm of intensive parenting, which views expert knowledge within a developmental psychological framework as "true," runs the risk of hampering caseworkers' relational work with refugee parents.

2.7 | Learning "to be a client"

A third narrative theme, learning to be a client, relates to informants' negotiation of institutional norms. Therefore, we interpreted that negotiating deficiency concerned positioning oneself not only as a "good parent" but also as a "good client."

When Abdi, a married father of two small children who had lived in Norway for less than 5 years, received a letter from CWS, he feared that his children would be taken from him. He contacted a friend who had lived in Norway for several years and who had some experience from working for CWS.

He's my real friend. He told me "Don't be afraid of [CWS] [...] Answer the question, cool down, answer the question, cool down, don't talk like someone who is afraid. Why are you afraid? You have a ... you are a parent, don't [be afraid]."

The importance of learning how to behave in a trustworthy fashion was also a topic in Beth's narrative. Beth expressed that she was initially frustrated with her contact with CWS; caseworkers defined her as a bad mother regardless of what she said or did to prove otherwise.

B: [...] When I got a lawyer, she told me: "When you talk to CWS, however difficult your situation is and they don't believe you, you have to be calm. You have to talk slowly" and so on. Because where I come from, if you speak honestly you should express that. You can't

talk about things that are emotional if you talk like this (displaying a serious, motionless facial expression), like you don't show emotions.

M: You have to show emotions when you ...?

B: When you talk. So, I had this way of explaining, about showing emotions that I was hurting.

M: To show you really meant it.

B: Yes. But, you don't do that in Norway. Whatever pain you are feeling, you must be calm when you explain it. Don't express pain or anger for what has happened to you. You have to be calm. If you show [caseworkers] that you are angry, you are crazy.

In both Beth and Abdi's narratives, certain norms regarding how a good client should behave in the CWS context were construed (keeping calm, not displaying emotions, and being in control). Beth expressed that she had positioned herself not only as a "bad client" but also as a "bad mother" when she displayed her emotions. Abdi expressed that his friend's advice about how to behave helped him position himself as a good father. Certain skills and resources related to "clienting" are thus linked to participatory outcomes in the informants' accounts. On the one hand, these narratives reflect Norwegian cultural norms of conduct within the CWS context. On the other hand, a body of research has shown how the bureaucratic context shapes client–social workers interactions (Egelund, 1997; Evans, 2016). Within a frame of economic scarcity, social workers are expected to realize complex and often contradictory aims. As a consequence, clients who are perceived as "easy to please" and worthy of help may be prioritized, whereas persons who are perceived as difficult and unworthy may be marginalized (Egelund, 1997).

2.8 | Constructing CWS deficiency

The fourth narrative theme, constructing CWS deficiency, relates to the parents' accounts of questioning the practices and interventions of CWS. We found that this theme was salient in Simon's narrative. Simon, who had resided in Norway for less than 5 years, first encountered CWS when his daughter was abruptly placed in a foster home. Because his citizenship was not "clear," he was not registered as her father in the Norwegian bureaucratic system, and CWS did not accept his claims to care for the child. Simon stated that he did not know the system and therefore did not know how to convince CWS of his fatherhood.

S: Because they were the ones who took the child, they should have given me the necessary information. [...] But I got all kinds of information from the lady in the foster home. They placed [my daughter] there, but she sensed that it took a long time, too many appointments. She was the one who advised me. She started advising me and [the caseworkers]. She said that if you want things to progress, you have to take a DNA test. Because it was only the mother who had legal custody. I told [CWS] that I was her father, but there were no papers written.

M: Right, there were no papers.

S: But, [CWS] could have told me, "Ok, if this is your daughter, you must take a DNA test." They should have informed me. It was the [foster mother] that both informed me and advised me. Therefore, I say that without her help, it could have taken Even though they

would have given my child back to me in the end, it could have taken many years. Yes, it could have. They must inform people of what they should do.

Simon expressed that the lack of information and advice from CWS could have led to very negative consequences for himself and his daughter. His daughter's foster mother, however, provided him with important factual knowledge and gave voice to his concerns by supporting him in the encounter. Her help enabled his participation and prevented an act of injustice. Constructing CWS deficiency was also a theme in Fatima's account. Fatima had lived in Norway for more than 10 years and had several years of experience with CWS. She had initially contacted CWS at the time when she was expecting her third child. She was a single mother with a heavy care burden and limited money. She also had a son who experienced challenges in school. Her husband was in and out of their lives. She asked CWS for help with coping with the challenges of everyday life.

I got help, and [CWS] came. But, actually, I got a lot of bad help, you can say. A lot of young people came. So, they didn't have the help we needed. They apologised directly, said "We are sorry, but we don't have anyone that can come." So, some days I was all alone, and it was very difficult, and the help couldn't come and they didn't even have help either. [...] I didn't have family; I had no friends, nothing. I sat 24 hours with my children. I said: What? Am I a bad mother when I am sitting with my children? I must be a perfect mother, actually. Right? But they always found something wrong with me.

Fatima questioned CWS' evaluation of her as a bad mother by pointing to deficiencies in service provision. CWS failed to do "their job" of supporting her and the children and were therefore (partially) accountable for the children's challenges. Fatima considered CWS' expectations of her as unclear. She did not link her challenges to her ethnic background but, rather, to her heavy care burden and limited economic resources. Interventions provided by CWS were not helpful and thus did not achieve the overall goal of welfare services—to enable children and families' participation in wider society.

3 | DISCUSSION

Our analysis explored how deficiency positioning was perceived, negotiated, and contested in the parents' narratives through the following four narrative themes: (a) learning to parent, (b) contesting expert knowledge, (c) learning to be a client, and (d) constructing child welfare deficiency. In the following section, we discuss the value and implications of our analysis for research and practice.

Our analysis sheds light on parents' agency as well as the complex resources that parents utilize when encountering CWS. Our analysis challenges the perception that refugee parents are passive receivers of services. In a narrative perspective, deficiency positioning did not solely refer to the work involved in navigating a disempowered position; it was also a position from which parents could make sense of struggles they experienced encountering CWS and formulate critiques.

Our analysis, however, also raises concerns whether the quality of service provided to ethnic minority families may hinge on parents' own resources (network, language, and knowledge of systems) and negotiation competencies. Many refugee families encounter CWS at times when they are experiencing high levels of migratory stress and are struggling with uncertainty regarding citizenship. These factors may negatively influence parents' negotiation capacities, thus rendering ethnic minority parents particularly vulnerable as participants.

Additionally, our analysis provides valuable knowledge of how institutional structures may hamper ethnic minority families' opportunities to participate. In relation to Fraser's (2003) cultural dimension of injustice, a hierarchy of knowledge emerged as the norms of intensive parenting constituted a referential standard by which parents were evaluated. Refugee parents' "otherness" was thus constructed as a pivot point, explaining the challenges that parents faced and why they were marginalized in terms of participation. In regard to Fraser's (2003) economic dimension of injustice, scarce resources may render ethnic minority service users particularly vulnerable. In the last decade, we have observed a shift in Norwegian CWS towards greater use of parental counselling and decreased use of interventions addressing families' socio-economic situations, such as financial support, child care, and weekend homes (Christiansen et al., 2015). Interestingly, the socio-economic demographic of the CWS population has not changed over the same time frame. The current shift towards interventions addressing parents' skills rather than socio-economic situations might be an indication of what Fraser conceptualizes as displacement: Injustices grounded in the economic order of society are overlooked when cultural explanatory models are overemphasized. Of the children living in poverty in Norway, approximately 50% have ethnic minority backgrounds (Statistics Norway, 2016). The current focus on "parenting" as a skill and the displacement of economic factors that forcefully produce inequalities may have particularly grave consequences for families with ethnic minority backgrounds (Fraser, 2003; Ylvisaker et al., 2015).

3.1 | Implications for research, practice, and concluding remarks

Fraser (2009) developed her theoretical framework in her later works to encompass the distinct ways that political arrangements (decision-making processes and citizenship) produce inequalities. To our knowledge, there is scarce knowledge regarding how ethnic minority voices are included and heard when legislation and policy are developed within the field of CWS. Hence, enabling refugee and ethnic minority parents' participation in CWS might demand further research into the current representation of ethnic minorities in such institutional bodies as a point of departure for evaluating and potentially reforming their structures. Given the highly gendered nature of parenting norms and the economic strains many ethnic minority parents face, future research should also investigate how gender and class come into play within CWS (Ylvisaker et al., 2015).

In conclusion, we argue that the interplay between a cultural script of intensive parenting as well as bureaucratic and economic structures may provide powerful mechanisms for marginalizing refugee parents in social interactions with CWS. One implication at a casework level is

that social workers must activate their critical and reflexive competence, as well as their skills, to identify how institutional structures interact with and position ethnic minority families and to address potential inequalities. At a structural level, current arrangements may require transformation in order to ensure that ethnic minority families have equal opportunities to participate. Institutional reforms that are related to the cultural, economic, and representational dimensions of CWS must take the effects on children's participatory conditions into consideration. If these issues are not addressed, CWS arrangements risk reproducing marginalization and discrimination.

ACKNOWLEDGEMENTS

We humbly thank our informants for sharing their valuable insights with us. Additionally, we gratefully acknowledge the support and generosity of the Wøyen Fund and the Meltzer Research Fund, without which this study could not have been completed.

ORCID

Marte Knag Fylkesnes <http://orcid.org/0000-0002-3421-1768>

Anette Christine Iversen <http://orcid.org/0000-0001-8627-9476>

Lennart Nygren <http://orcid.org/0000-0002-1940-1811>

REFERENCES

- Aadnanes, M., & Gulbrandsen, L. M. (2017). Young people and young adults' experiences with child abuse and maltreatment: Meaning making, conceptualizations, and dealing with violence. *Qualitative Social Work*, 0(00), 1–17.
- Berrick, J. D., Peckover, S., Pösö, T., & Skivenes, M. (2015). The formalized framework for decision-making in child protection care orders: A cross-country analysis. *Journal of European Social Policy*, 25(4), 366–378.
- Berry, N. S. (2013). Problem parents? Undocumented migrants in America's New South and the power dynamics of parenting advice. In C. Faircloth, D. M. Hoffman, & L. L. Layne (Eds.), *Parenting in global perspective: Negotiating ideologies of kinship, self and politics* (pp. 86–100). London: Routledge.
- Bø, B. P. (2014). Social work in a multicultural society: New challenges and needs for competence. *International Social Work*, 58(4), 562–574.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101.
- Chand, A., & Thoburn, J. (2005). Research review: Child and family support services with minority ethnic families: What can we learn from research? *Child and Family Social Work*, 10(2), 169–178.
- Christiansen, Ø., Bakketeig, E., Skilbred, D., Madsen, C., Havnen, K. J. S., Aarland, K., & Backe-Hansen, E. (2015). *Forskningskunnskap om barnevernets hjelpetiltak*. [Research evidence concerning in-home services in child welfare] Bergen: Uni Research Helse (RKBU Vest).
- Dumbrill, G. C. (2009). Your policies, our children: Messages from refugee parents to child welfare workers and policymakers. *Child Welfare*, 88(3), 145–168.
- Egelund, T. (1997). *Beskyttelse af Barndommen: Socialforvaltningens Risikovurdering og Inngrep*. [Childhood protection. Evaluating risk and interventions within social services] København: Hans Reitzels Forlag.
- Erstad, I. (2015). *Here, now and into the future: Child rearing among Norwegian-Pakistani mothers in a diverse borough in Oslo, Norway* Doctoral thesis, Department of social anthropology, University of Oslo.
- Evans, T. (2016). *Professional discretion in welfare services: Beyond street-level bureaucracy*. London: Routledge.
- Faircloth, C. (2014). Intensive parenting and the expansion of parenting. In E. Lee, J. Bristow, C. Faircloth, et al. (Eds.), *Parenting culture studies* (pp. 25–50). Berlin Heidelberg: Springer.

- Fraser, N. (2003). Social justice in the age of identity politics: Redistribution, recognition and participation. In N. Fraser, & A. Honneth (Eds.), *Redistribution or recognition? A political-philosophical exchange* (pp. 7–109). London: Verso books.
- Fraser, N. (2009). *Scales of justice: Reimagining political space in a globalizing world*. New York: Columbia University Press.
- Freund, A., & Band-Winterstein, T. (2015). Social workers in multi-cultural societies: Using a phenomenological lens to develop an integrative approach. *Qualitative Social Work*, 16(1), 44–59.
- Fylkesnes, M. K., & Netland, M. (2013). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: Saksbehandleres og foreldres erfaringer. [Good practice meeting ethnic minority families in child welfare services: Case workers and parents perspectives] *Tidsskriftet Norges barnevern*, 89(4), 221–232.
- Fylkesnes, M. K., Nygren, L., Bjørknes, R., & Iversen, A. C. (2015). Frykten for barnevernet: En undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. [Fear of child welfare services: Exploring ethnic minority parents perspectives] *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2), 80–96.
- Gilbert, N., Parton, N., & Skivenes, M. (2011). *Child protection systems: International trends and orientations*. Oxford: Oxford University Press.
- Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (2009). *Analyzing narrative reality*. California: Sage Publications.
- Hollekim, R., Anderssen, N., & Daniel, M. (2016). Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian child welfare services meets immigrant families. *Children and Youth Services Review*, 60, 52–60.
- Hölscher, D. (2014). Considering Nancy Fraser's notion of social justice for social work: Reflections on misframing and the lives of refugees in South Africa. *Ethics and Social Welfare*, 8(1), 20–38.
- Jaysane-Darr, A. (2013). Nurturing Sudanese, producing Americans: Refugee parents and personhood. In C. Faircloth, D. M. Hoffman, & L. L. Layne (Eds.), *Parenting in global perspective: Negotiating ideologies of kinship, self and politics* (pp. 101–115). London: Routledge.
- Kojan, B. H. (2016). Er Nancy Frasers rettferdighetsteori nyttig for sosialt arbeid? [Is Nancy Fraser's theory of social justice useful for social work?] *Fontene forskning*, 9(2), 54–67.
- Križ, K., & Skivenes, M. (2010). 'Knowing our society' and 'fighting against prejudices': How child welfare workers in Norway and England perceive the challenges of minority parents. *British Journal of Social Work*, 40(8), 2634–2651.
- Križ, K., & Skivenes, M. (2015). Challenges for marginalised minority parents in different welfare systems: Child welfare workers' perspectives. *International Social Work*, 58(1), 75–87.
- Lee, E., Bristow, J., Faircloth, C., & Macvarish, J. (2014). *Parenting culture studies*. Berlin Heidelberg: Springer.
- Riessman, C. K. (2008). *Narrative methods for the human sciences*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Serrant-Green, L. (2010). The sound of 'silence': A framework for researching sensitive issues or marginalised perspectives in health. *Journal of Research in Nursing*, 16(4), 347–360.
- Skivenes, M. (2014). How the Norwegian child welfare system approaches immigrant children. In M. Skivenes, R. Barn, K. Križ, et al. (Eds.), *Child welfare systems and migrant children* (pp. 39–61). New York: Oxford University Press.
- Skivenes, M., Barn, R., Križ, K., & Pösö, T. (2014). *Child welfare systems and migrant children: A cross country study of policies and practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Staer, T., & Bjørknes, R. (2015). Ethnic disproportionality in the child welfare system: A Norwegian national cohort study. *Children and Youth Services Review*, 56, 26–32.
- Statistics Norway. (2016) Barnefamiliens inntekter, formue og gjeld 2004–2014. [The income, assets and debt of families with young children] Oslo—Kongsvinger: Statistisk sentralbyrå/Statistics Norway.
- Studsrød, I., Willumsen, E., & Ellingsen, I. T. (2014). Parents' perceptions of contact with the Norwegian child welfare services. *Child & Family Social Work*, 19(3), 312–320.
- Vagli, Å. (2009) Behind closed doors: Exploring the institutional logic of child protection work. Bergen: Universitetet i Bergen.
- Williams, C. (2006). The epistemology of cultural competence. *Families in Society*, 87(2), 209–220.
- Williams, C., & Soydan, H. (2005). When and how does ethnicity matter? A cross-national study of social work responses to ethnicity in child protection cases. *British Journal of Social Work*, 35, 901–920.
- Ylvisaker, S., Rugkåsa, M., & Eide, K. (2015). Silenced stories of social work with minority ethnic families in Norway. *Critical and Radical Social Work*, 3(2), 221–236.

How to cite this article: Fylkesnes MK, Iversen AC, Nygren L. Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child & Family Social Work*. 2017;1-8. <https://doi.org/10.1111/cfs.12400>

Vedlegg

1. Intervjuguide foreldre
2. Intervjuguide ungdommer
3. Brosjyre
4. Informasjonsskriv og samtykkeskjema foreldre
5. Informasjonsskriv og samtykkeskjema ungdommer
6. NSD godkjenning

Frykt, forhandlinger og deltakelse. Intervjuguide foreldre.

Tema- og spørsmålsguide til intervju av FORELDRE

Innledning til intervjuene

- Informasjon om undersøkelsen, gjennomgang av informasjonsskrivet.
- Muntlig og skriftlig samtykke til deltakelse innhentes.

Hovedspørsmål: Det viktigste for meg er å få vite hva du er opptatt av i forhold til kontakten med barnevernet – hva tenker du at det er viktig at jeg vet? Jeg har noe spørsmål men først og fremst ønsker jeg å høre hva som er viktig for deg

Tematisk fokus i samtalene:

Tema 1: Bakgrunn

1. Kan du fortelle litt om deg selv og familien din?

- Alder
- Antall barn
- Botid i Norge
- Antall år kontakt med barnevernet
- Nasjonalitet/etnisitet(er)
- Tilknytning til arbeidsmarkedet/skole
- Migrasjonshistorie
- Bostedskommune (liten, stor)

Tema 1: Kontakt med barnevernet

2. Kan du fortelle om kontakten du har/har hatt med barnevernet?

Fortelle fritt.

3. Husker du første gang du fikk kontakt med barnevernet, - kan du fortelle litt om det?

Hvem meldte (forelderen selv, andre?), hvilket barn gjaldt det.

Hva visste du om barnevernet fra før? Hvem/hvor hadde informasjonen kommet fra?

Hva tenkte du/følte du da du fikk vite at barnevernssaken? (før møtet)

Hva tenkte/følte du etter møtet?

Snakket du med noen om at du hadde fått kontakt med barnevernet? Hvem, hva, fått noen råd?

4. Kan du fortelle litt om hjelpen barnevernet har tilbudt, tiltakene fra barnevernet?

Hvilke tiltak? (hvem/hva/hvor). Vurderinger av tilbudet – for barnet, for foreldrene, for familien.

5. Hvilken informasjon om barnevernet får om barnevernet fra venner? Fra ditt etniske miljø?

6. Hvilke råd gir du til foreldre som for eksempel skal ha sitt første møte med barnevernet?

Tema 2: Kontakt med saksbehandler og muligheter for deltakelse

- 1. Kan du fortelle litt om din(e) saksbehandler(e)?**
Hvor lenge kjent hverandre? Antall saksbehandlere?
Hvordan vil du beskrive hvordan du er blitt møtt, måten han/hun jobber på?
- 2. Kan du fortelle litt om møtene dere imellom/hvordan det er når dere er sammen?**
Hvor? (hvem bestemmer møtested?)
Hva snakkes om? Hvem bestemmer hvilke tema?
- 3. Kan du fortelle om ditt siste møte med saksbehandleren din?**
Hvor var det? Hvem var der?
Hva tenkte du før møtet? Hva håpte du skulle skje/ ikke skje?
Hva skjedde? Hva var du opptatt av? Hva var barnevernet opptatt av?
Hva tenkte du etterpå? Hva tenker du nå?
- 4. Kan du huske en gang du har blitt bekymret/redd/engstelig i kontakt med barnevernet?**
Hva var situasjonen/foranledningen? Hva trigget? Hva roet? Hvordan blir redselen mindre/større?
- 5. Noen foreldre forteller meg at det kan være vanskelig å forstå hva barnevernet vil, hva barnevernet mener, og hvordan barnevernet jobber. Har du noen tanker om det?**
Forståelse for hva «som skjer».
- 6. Andre jeg har snakket med forteller om at de kan være uenige med saksbehandleren sin. Det kan være ifht det barnevernet bestemmer, hvilken hjelp barna trenger osv. Husker du en gang du og saksbehandleren har vært uenige/hatt ulike meninger?**
Når? Hvor? Hva gjaldt det?
- 7. Er det noen gang du har vært uenig i noe saksbehandleren/barnevernet har bestemt? Kan du fortelle om en slik situasjon?**
Hva skjedde, hvilken informasjon ble gitt, hvilke spørsmål ble stilt, hva var prosessen.
- 8. Kan du huske en gang (eller flere) du er blitt irritert, trist, sint på saksbehandleren din? Kan du fortelle om hva som skjedde da?**
Når? Hvor? Hva gjaldt saken?
- 9. Kan du huske en gang du har hatt en positiv opplevelse i kontakt med barnevernet? En god samtale, en gang du har blitt lyttet til for eksempel. Kan du fortelle om det?**

Tema 3: Referanserammer og verdier

- 1. Har du snakket/snakker du med saksbehandleren din om barna (hvordan barna har det, hva barna trenger)? Kan du fortelle litt om hva dere snakker om da?**
Fortelle fritt.
- 2. Kan du huske om du har snakket med barnevernet om det å være en god mor/far, dvs hva foreldre bør gjøre for at barna skal ha det bra, nå og i fremtiden? Kan du fortelle om det?**
Hva snakket om? Hvem fortalte hva?

Frykt, forhandlinger og deltakelse. Intervjuguide foreldre.

Alderen til barnet ifht foreldrerollen.

3. **Hva tror du barnevernet/saksbehandleren din mener er «en god mor/far»?**

4. **Avslutningsvis: Hvis du kunne gi råd/gi viktig informasjon til saksbehandlere som jobber med familier med annen etnisk bakgrunn enn norsk i barnevernet, hva ville du sagt?**

Er det noe jeg har glemt å spørre om?

Frykt, forhandlinger og deltakelse. Intervjuguide ungdommer.

Tema- og spørsmålsguide til intervju av UNGDOMMER

Innledning:

- Informasjon om undersøkelsen, gjennomgang av informasjonsskrivet.
- Muntlig og skriftlig samtykke til deltakelse innhentes.

Hovedspørsmål: Det viktigste for meg er å få vite hva du er opptatt av i forhold til kontakten med barnevernet – hva tenker du at det er viktig at jeg vet? Jeg har noe spørsmål men først og fremst ønsker jeg å høre hva som er viktig for deg

Tema 1: Bakgrunnsopplysninger

1. Kan du fortelle litt om deg selv?

- Husstanden: alder, kjønn.
- Nettverk: nasjonalt og transnasjonalt.
- Botid i Norge.
- Etnisitet/nasjonalitet.
- Skole/jobb
- Fritid og venner

Tema 2: Kontakt med barnevernet

2. Kan du fortelle om kontakten du har/har hatt med barnevernet?

Fortelle fritt.

3. Husker du første gang du hørte om barnevernet / fikk kontakt med barnevernet, - kan du fortelle litt om det?

Hva visste du om barnevernet fra før? Hvem/hvor hadde informasjonen kommet fra?

Hva tenkte du/følte du før møtet/etter møtet?

Snakket du med noen om at du hadde fått kontakt med barnevernet? Hvem, hva, fått noen råd?

4. Kan du fortelle litt om tilbudet fra barnevernet, dvs tiltakene eller hjelpen du har fått fra barnevernet?

Hvilke tiltak? (hvem/hva/hvor). Vurderinger av tilbudet – for ungdommen, for foreldrene, for familien.

5. Kan du huske en gang du har blitt bekymret/redd/engstelig i kontakt med barnevernet?

Hva var situasjonen/foranledningen? Hva trigget? Hva roet? Hvordan blir redselen mindre/større?

Tema 3: Kontakt med saksbehandler og muligheter for deltakelse

Frykt, forhandlinger og deltakelse. Intervjuguide ungdommer.

6. Kan du fortelle litt om din(e) saksbehandler(e)?

Antall saksbehandlere? Hvor lenge kjent hverandre?

Hvordan vil du beskrive hvordan du blir møtt, hvordan han/hun jobber?

7. Kan du fortelle litt om møtene dere imellom/hvordan det er når dere er sammen?

Hvor? (hvem bestemmer møtested?) Er foreldre eller andre med?

Hva snakkes om? Hvem bestemmer hvilke tema?

Hvilken informasjon gir saksbehandleren/du? Hvilke spørsmål stiller saksbehandleren/du?

8. Kan du fortelle om ditt siste møte med saksbehandleren din?

Hvor var det? Hvem var der?

Hva tenkte du før møtet? Hva håpte du skulle skje/ ikke skje?

Hva skjedde? Hva var du opptatt av? Hva var barnevernet opptatt av?

Hva tenkte du etterpå? Hva tenker du nå?

9. Noen ungdommer jeg har snakket med forteller om at de kan være uenige med saksbehandleren sin. Det kan handle om det barnevernet bestemmer, penger, hvem skal gjøre hva osv. Husker du en gang du og saksbehandleren har vært uenige/hatt ulike meninger?

Når? Hvor? Hva gjaldt det? Hvilken informasjon ble gitt, hva var prosessen?

10. Kan du huske en gang (eller flere) du er blitt irritert, trist, sint på saksbehandleren din? Kan du fortelle om hva som skjedde da?

Når? Hvor? Hva gjaldt saken?

Tema 4: Å være ungdom i kontakt med barnevernet: Referanserammer og verdier

1. Har du snakket med saksbehandleren din om hvordan det er å være ungdom? Har du fått noen råd fra barnevernet om hva du bør gjøre/ikke gjøre?

I forhold til venner, foreldre, utvidet familie.

Enig med dette?

2. Hvilke råd får du fra foreldrene dine? Er det likheter / forskjeller mellom det foreldrene dine mener og saksbehandleren mener?

Gi eksempler. Grenser, hvem bestemmer hva?

Hvordan oppleves det evt når foreldre og barnevern er forskjellige?

3. Kan du huske om du har snakket med barnevernet om likheter og forskjeller mellom ungdommer som har norske foreldre og din situasjon?

Hva snakket dere om? Hvem fortalte hva? Regler i hjemmet, oppfølging osv.

Avslutningsvis:

Hvis du kunne gi råd/gi viktig informasjon til barnevernet / saksbehandlere som jobber med ungdommer med annen etnisk bakgrunn enn norsk i barnevernet, hva ville du sagt?

Frykt, forhandlinger og deltakelse. Intervjuguide ungdommer.

Hva er viktig å tenke på, si, gjøre osv.

Er det noe jeg ikke har spurt om som du tenker er viktig?

Hvordan har du opplevd å delta i intervjuet?

UNIVERSITETET I BERGEN

Til foreldre og ungdommer med flyktningebakgrunn:

Har du hatt kontakt med barnevernet?
Ønsker du å fortelle om dine erfaringer?

Da kan du delta i et forskningsprosjekt!

UNIVERSITETET I BERGEN

Dine erfaringer er viktige!

Vi trenger å vite mer om hvordan familier med flyktningebakgrunn opplever kontakten med barnevernet i Norge. Dine erfaringer er derfor verdifulle.

Hvem kan delta?

- Foreldre med bakgrunn som flyktning/asylsøker
- Ungdommer (16 år eller eldre) med bakgrunn som flyktning/asylsøker

Hva innebærer det å delta?

Deltakerne inviteres til samtaler med en forsker (1-2 ganger). Samtalene vil handle om dine erfaringer og kan foregå på norsk, engelsk eller fransk. Tolk kan bestilles til andre språk. Forskeren har taushetsplikt og opplysningene vil bli behandlet på en sikker måte.

Vil du delta, eller har du spørsmål, ta kontakt med prosjektleder Marte Knag Fylkesnes:

Marte Knag Fylkesnes
Prosjektleder / stipendiat
Tel: 55 58 39 70
Mob: 40 64 50 69
Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no
www.uib.no/hemil

UNIVERSITETET I BERGEN

جامعة بارغن

خير لكم ذات أهمية!

نحن بحاجة الى المزيد من المعرفة حول تجارب العوائل مع مكتب رعاية وحماية الطفل في النرويج. لذلك فإن خير لكم قيمة.

من يمكنه الإشتراك؟

- الأهل الذين جاؤوا كلاجئين
- الشباب والمراهقين من عمر (١٦ سنة أو أكثر) الذين جاؤوا كلاجئين

ماذا تعنى المشار كذا؟

يُحصى المشاركون الى محادثات مع باحث (بروف- موزين) - موضح هذه المحادثات سيحدث حول خير لكم ويمكن أن تجري في اللغة النرويجية، الإنكليزية أو الفرنسية. بالإمكان طلب مترجم الى اللغات الأخرى. اى النسخة واجب السرية وسيتم معالجة المعلومات بطريقة آمنة.

إذا كنت تريد المشاركة، أو إذا كان لديك أسئلة، يُرجى الإتصال برئيسة المشروع

مارته كنج فليكسن Marte Knag Fykenes

رئيسة المشروع: مارته كنج فليكسن/

Marte Knag Fykenes

رقم الهاتف: ٥٥٥٨٣٩٧٠

رقم الخليوي: ١٩٥٠١٤٤٠

البريد الإلكتروني: Marte.Fykenes@hemil.uib.no

الموقع الإلكتروني: www.uib.no/hemil

UNIVERSITETET I BERGEN

جامعة بارغن

إلى الأهل

والشباب والمراهقين

الذين جاؤوا الى النرويج كلاجئين:

هل كان لديك اتصال مع

مكتب رعاية وحماية الطفل؟

هل لديك الرخصة في أن تشاركنا تجاربك؟

فإذاً يمكنك المشاركة في

مشروع بحث علمي!

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN

TELEFON: 55 58 00 00 / POST: @UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN

TELEFON: 55 58 00 00 / POST: @UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN

UNIVERSITETET I BERGEN

For parents and youth with refugee backgrounds

Have you had contact with child welfare?

Do you want to share your experiences?

Then you can participate in a research project!

Your experiences are important!

We need to know more about how refugee families experience contact with child welfare services in Norway. Therefore your experiences are valuable.

Who can participate?

- Parents with a background as a refugee / asylum seeker
- Young people (16 years or older) with a background as a refugee / asylum seeker

What does it mean to participate?

Participants are invited to conversations with a researcher about your experiences (once or twice). The talks can be conducted in Norwegian, English or French. Interpreters can be arranged in other languages. The researcher has a duty of confidentiality, and data processing will protect your identity.

If you want to participate or have any questions, please contact Marte Knag Fylkesnes by phone, sms or mail:

Marte Knag Fylkesnes
Project manager / PhD fellow
Tel: 55 58 39 70
Cell: 40 64 50 69
Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no
www.uib.no/hemil

UNIVERSITETET I BERGEN

UNIVERSITETET I BERGEN

Invitation aux parents et aux jeunes réfugiés:

**Avez-vous eu des contacts
avec la Protection de
l'Enfance (barnevernet)?
Voulez-vous partager votre
expérience?**

**Participez dans un projet
de recherche!**

Votre expérience est importante!

Nous souhaitons savoir plus sur les expériences des familles réfugiés en ce qui concerne les services de la Protection de l'Enfance en Norvège (barnevernet). Par conséquent votre expérience est précieuse.

Qui peut participer?

- Les parents réfugiés
- Les jeunes réfugiés (16 ans ou plus)

Qu'est-ce que cela signifie de participer?

Les participants sont invités à discuter avec un chercheur (un ou deux fois). Le rencontre durera 1-2 heures. Les discussions porteront sur vos expériences, et peuvent être menées en norvégien, anglais ou français. Le chercheur a un devoir de confidentialité, et les informations seront traitées en toute sécurité.

Si vous souhaitez participer, ou si vous avez des questions, contactez s'il vous plaît le chef de projet Marte Knag Fylkesnes par téléphone, sms ou email:

Marte Knag Fylkesnes

Chef de projet / PhD

Tel: 55 58 39 70

Port: 40 64 50 69

Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no

www.uib.no/hemil

UNIVERSITETET I BERGEN

Ku waalidka iyo dhallinyarada qaxootinimo ku yimi

Xidhiidh ma la yeelatay
hay'adda daryeelka
carruurta (barnevernet)?
Ma rabtaa in aad ka
warbixisid khibradaa aad
u yeelatay?

**Waxa aad markaas ka
gaybgeli kartaa mashruuc
cilmi-baadhis ah!**

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN
TELEFON: 55 58 00 00 / POST@UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN

Khibradaadu waa muhiim!

Waxa aanu rabnaa in aannu xog dheeraad ah ka ogaano sida qoysaska ku yimi qaxootinimadu u arkaan xidhiidhka ay la yeeshaan hay'adda daryeelka carruurta ee Noorway. Taas daraadeed khibradaadu qilmo weyn ayey noo leedahay.

Yaa ka gaybgeli kara?

- Waalidka ku yimid qaxooti/magangelyo ahaan
- Dhallinyarada (16 sanno ama ka weyn) ku timid qaxooti/magangelyo ahaan

Muxuu ka kooban yahay ka gaybgalku?

Ka gaybgalayaasha waxa lagu casuumayaa wadhadal ay la yeelanayaan cilmi-baadhe (1-2-jeer). Wadhadaladu waxa ay ku saabsanaan doonaan khibradaada, waxaana lagu hadlayaa af-noorweyji, af-ingiriisi iyo af-faransiis. Luuqadaha kale turjumaan ayaa loo dalban karaa. Cilmi-baadhaha waxa saaran waajib sir-qarin, xogtana waxa loo maareyn rabaa qaab sugan.

Ma rabtaa in aad ka gaybgashid, ama ma qabtaa su'aalo, la soo xidhiidh maareye-mashruuc Marte Knag Fylkesnes:

Marte Knag Fylkesnes
Maareye / cilmi-baadhe
Tel: 55 58 39 70
Mob: 40 64 50 69
Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no
www.uib.no/hemil

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN
TELEFON: 55 58 00 00 / POST@UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN

Til unge i alderen 16-23 år med flyktningebakgrunn:

Har du hatt kontakt med barnevernet?

Ønsker du å fortelle om dine opplevelser?

Da kan du delta i et forskningsprosjekt!

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN
TELEFON: 55 58 00 00 / POST@UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN

Dine opplevelser er viktige!

Vi trenger å vite mer om hvordan unge med flyktningebakgrunn opplever kontakten med barnevernet i Norge. Dine opplevelser er derfor svært verdifulle!

Hvem kan delta?

- Ungdommer / unge voksne i alderen 16 – 23 år
- Med flyktningebakgrunn, dvs. at du selv eller foreldrene dine kom til Norge som flyktninger/asylsøkere
- Har hatt kontakt med barnevernet

Hva innebærer det å delta?

Du inviteres til et intervju med en forsker. Intervjuet vil handle om dine opplevelser: kontakten med barnevernet, samarbeidet med saksbehandler, hva som har vært hjelpsomt, hva som har vært vanskelig. Forskeren har taushetsplikt og opplysningene vil bli behandlet på en sikker måte.

Vil du delta, eller har du spørsmål, ta kontakt:

Marte Kvaag Fylkesnes
Prosjektleder / stipendiat
Tel: 55 58 39 70
Mob: 40 64 50 69
Marte.Fylkesnes@uib.no

UNIVERSITETET I BERGEN / ADRESSE: POSTBOKS 7800, 5020 BERGEN
TELEFON: 55 58 00 00 / POST@UIB.NO / WWW.UIB.NO

UNIVERSITETET I BERGEN

Det psykologiske fakultet

HEMIL-senteret

Invitasjon til deltakelse i undersøkelse

Flerkulturelt barnevern: Foreldre og ungdommers erfaringer i møte med den norske barneverntjenesten.

Jeg heter Marte Knag Fylkesnes og jobber som forsker ved HEMIL-senteret, Universitetet i Bergen. Barnevernet har de siste årene fått kritikk i avisene. Vi trenger derfor å vite mer om hvordan ungdommer med flyktningebakgrunn opplever møtet med barnevernet.

Jeg ønsker å snakke med:

-Ungdommer / unge voksne i alderen 16 – 23 år

-Med flyktningebakgrunn, dvs. at du selv eller foreldrene dine kom til Norge som flyktninger/asylsøkere

-Som har hatt kontakt med barnevernet

Hva innebærer det å delta?

Du vil bli intervjuet 1-2 ganger. Når og hvor vi skal snakke sammen, kan du være med å bestemme. Hvert intervju vil vare i 1-2 timer. Spørsmålene vil handle om dine erfaringer; om hvordan du er blitt møtt av barnevernet, om kontakten med saksbehandleren (hvordan dere snakker sammen og samarbeider) og oppfølgingen (tiltak) du og familien har fått. Tolk kan bestilles dersom vi trenger/ønsker det. Utgifter til transport og lignende vil bli dekket.

Kan du ombestemme deg?

Det er **frivillig** å delta. Selv om du sier ja nå, har du rett til å trekke deg når som helst, uten å gi noen forklaring. Da vil opplysningene du har gitt bli anonymisert.

Hvordan vil informasjonen du gir bli oppbevart og håndtert?

Som forsker har jeg **taushetsplikt**. Opplysningene du gir vil bli oppbevart sikkert og konfidensielt. Intervjuene vil bli tatt opp på bånd, og deretter skrevet ned ord for ord. Navn, etnisitet, adresse, alder osv. vil ikke bli tatt med. Ved prosjektets slutt vil opptakene bli slettet og teksten vil bli anonymisert og lagret. Når jeg senere skriver og foreleser om prosjektet vil jeg forandre navn, alder og bakgrunn på en slik måte at ingen personer vil kunne gjenkjennes. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste).

Hva vil informasjonen bli brukt til?

Resultatene fra undersøkelsen vil bli publisert som artikler og doktoravhandling. I tillegg planlegger jeg å fortelle om resultatene på konferanser og seminarer, dvs. til ansatte i barnevernet, politikere, forskere, brukere med flere. Prosjektet skal etter planen avsluttes i mars 2018, men det kan bli skrevet artikler på bakgrunn av resultatene også utover prosjektperioden.

Hvordan kan du melde din interesse?

Ønsker du å delta, eller har spørsmål om prosjektet, kan du ta kontakt med Marte direkte på **tlf. 40645069** eller på mail til **Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no**.

Med beste hilsen, Prosjektleder Marte Knag Fylkesnes

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt informasjon om studien «*Flerkulturelt barnevern: Foreldre og ungdommers erfaringer i møte med den norske barneverntjenesten*» og er villig til å delta.

Dato.....

Signatur

Telefonnummer.....

UNIVERSITETET I BERGEN

Det psykologiske fakultet

HEMIL-senteret

Invitasjon til deltakelse i undersøkelse

Flerkulturelt barnevern: Foreldre og ungdommers erfaringer i møte med den norske barneverntjenesten.

Jeg heter Marte Knag Fylkesnes og jobber som forsker ved HEMIL-senteret, Universitetet i Bergen. Barnevernet har de siste årene fått kritikk i avisene. Vi trenger derfor å vite mer om hvordan foreldre og ungdommer med flyktningebakgrunn opplever møtet med barnevernet.

Jeg ønsker kontakt med foreldre med flyktningebakgrunn (eller som er familiegjenforent med en flyktning), som har hatt kontakt med barnevernet og ønsker å fortelle om sine erfaringer.

Hva innebærer det å delta?

Hvis du deltar vil du bli intervjuet 2 ganger. Når og hvor vi skal snakke sammen, kan du være med å bestemme. Hvert intervju vil vare i 1-2 timer. Spørsmålene vil handle om dine erfaringer; om hvordan du er blitt møtt av barnevernet, om kontakten med saksbehandleren (hvordan dere snakker sammen og samarbeider) og oppfølgingen (tiltak) familien har fått. Tolk kan bestilles dersom vi trenger/ønsker det. Utgifter til transport og lignende vil bli dekket.

Kan du ombestemme deg?

Det er **frivillig** å delta. Selv om du sier ja nå, har du rett til å trekke deg når som helst, uten å gi noen forklaring. Da vil opplysningene du har gitt bli anonymisert.

Hvordan vil informasjonen du gir bli oppbevart og håndtert?

Som forsker har jeg **taushetsplikt**. Opplysningene du gir vil bli oppbevart sikkert og konfidensielt. Intervjuene vil bli tatt opp på bånd, og deretter skrevet ned ord for ord. Navn, etnisitet, adresse, alder osv. vil ikke bli tatt med. Ved prosjektets slutt vil opptakene bli slettet og teksten vil bli anonymisert og lagret. Når jeg senere skriver og foreleser om prosjektet vil jeg forandre navn, alder og bakgrunn på en slik måte at ingen personer vil kunne gjenkjennes. Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD (Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste).

Hva vil informasjonen bli brukt til?

Resultatene fra undersøkelsen vil bli publisert som artikler og doktoravhandling. I tillegg planlegger jeg å fortelle om resultatene på konferanser og seminarer, dvs. til ansatte i barnevernet, politikere, forskere, brukere med flere. Prosjektet skal etter planen avsluttes i mars 2018, men det kan bli skrevet artikler på bakgrunn av resultatene også utover prosjektperioden.

Hvordan kan du melde din interesse?

Ønsker du å delta, eller har spørsmål om prosjektet, kan du ta kontakt med meg direkte på **tlf. 40645069** eller mail til **Marte.Fylkesnes@hemil.uib.no**.

Med beste hilsen,
Prosjektleder Marte Knag Fylkesnes

Samtykkeerklæring:

Jeg har mottatt informasjon om studien «*Flerkulturelt barnevern: Foreldre og ungdommers erfaringer i møte med den norske barneverntjenesten*» og er villig til å delta.

Dato.....

Signatur

Telefonnummer.....

Marte Knag Fylkesnes
HEMIL-senteret Universitetet i Bergen
Christiesgt. 13
5015 BERGEN

Vår dato: 07.10.2013

Vår ref: 35338 / 2 / MSS

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 04.09.2013. All nødvendig informasjon om prosjektet forelå i sin helhet 01.10.2013. Meldingen gjelder prosjektet:

35338

Flerkulturelt barnevern: Foreldre og ungdommers erfaringer i møte med den norske barneverntjenesten.

Behandlingsansvarlig

Universitetet i Bergen, ved institusjonens øverste leder

Daglig ansvarlig

Marte Knag Fylkesnes

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 15.03.2018, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Marie Strand Schildmann

Kontaktperson: Marie Strand Schildmann tlf: 55 58 31 52

Vedlegg: Prosjektvurdering

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices

OSLO: NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no

TRONDHEIM: NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrr.svarva@svt.ntnu.no

TROMSØ: NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@sv.uit.no

Formålet med prosjektet er å undersøke etniske minoriteters møte med den norske barnevernstjenesten.

Datamaterialet innhentes gjennom personlig intervju av ungdom og voksne/foreldre som har vært i kontakt med barnevernet. Utvalget rekrutteres gjennom oppslag/plakater og ved hjelp av snøballmetoden. Prosjektleder opplyser i epost den 19.09.2013 at det i utgangspunktet ikke er noen kobling mellom voksne og ungdom som deltar, men at det heller ikke kan utelukkes særlig dersom ungdom som er til stede under intervju i hjemmet kan gi uttrykk for at de ønsker å delta.

Ifølge prosjektmeldingen skal det innhentes muntlig og skriftlig samtykke basert på muntlig og skriftlig informasjon om prosjektet og behandling av personopplysninger. Personvernombudet finner informasjonsskrivet tilfredsstillende utformet i henhold til personopplysningslovens vilkår, og legger til grunn jf. telefonsamtale med forsker den 01.10.2013 at dato for prosjektslutt korrigeres til 15.03.2018.

Det vil i prosjektet bli registrert sensitive personopplysninger om rasemessig eller etnisk bakgrunn, eller politisk, filosofisk eller religiøs oppfatning, samt helseforhold jf. personopplysningsloven § 2 nr. 8 a) og c).

Fokus for intervjuene vil være den enkeltes opplevelse av å bli møtt av barnevernstjenesten. Dette innebærer at det vil fremkomme opplysninger om den enkeltes møte med saksbehandler og hvordan man har opplevd dette. Informasjon om saksbehandleren(e)s fremgangsmåter, kvaliteter og kjennetrekke vil da med stor sannsynlighet inngå i informantenes fortellinger. Det er ikke lagt opp til at det informeres eller innhentes samtykke fra den enkelte saksbehandler. Prosjektleder vektlegger i sin begrunnelse for dette at det ikke anses som hensiktsmessig eller etisk tilrådelig å informere saksbehandlere om behandlingen av opplysningene. Forholdet mellom klienter og saksbehandlere i barnevernet er svært ujevnt med hensyn til fordeling av makt og er særlig sårbart. Informasjon om informantenes deltakelse kan true anonymiteten til informantene, og påvirke hjelperelasjonene negativt. Kunnskapen prosjektet kan frembringe vurderes i dette henseende å veie tyngre enn plikten til å informere tredjepersoner. Personvernombudet finner at samfunnsnyttan overstiger personvernulempen, og behandlingen av opplysninger om tredjeperson (saksbehandler) gis behandlingsgrunnlag i personopplysningsloven § 8 d). Forsker unntas fra underrettelsesplikten til saksbehandler jf. personopplysningsloven § 23 c).

Opplysninger om øvrige tredjeperson har ikke interesse i seg selv for spørsmålene som skal besvares i prosjektet. Det vil imidlertid lett kunne fremkomme informasjon om familiemedlemmer, naboer og annet nettverk under intervjuene, når temaet er familieliv og kontakt med barnevernet. For å unngå unødig behandling av tredjepersonopplysninger, informerer prosjektleder/intervjuer i forkant av intervjuet om at det ikke er ønskelig at enkeltpersoner omtales i identifiserende form. Dersom slike opplysninger likevel skulle fremkomme, legger ombudet til grunn jf. telefonsamtale med forsker den 01.10.2013 at opplysningene anonymiseres ved transkripsjon.

Prosjektet skal avsluttes 15.03.2018 og innsamlede opplysninger skal da anonymiseres og lydopptak slettes. Anonymisering innebærer at direkte personidentifiserende opplysninger som navn/koblingsnøkkel slettes, og at indirekte personidentifiserende opplysninger (sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. yrke, landbakgrunn, alder, kjønn) fjernes eller grovkategoriseres slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes i materialet.

Graphic design: Kommunikasjonsevidlingen, UIB / Trykk: Skjerve Kommunikasjon AS

uib.no

ISBN: 978-82-308-3772-6